

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥΡΚΙΚΑ

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ

ΕΙΣ ΤΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΗΜΩΝ ΔΙΚΑΙΑ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΦΡΟΝΤΙΔΙ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

Μ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Μ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1910

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥΡΚΙΚΑ

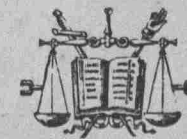
ἀναφερόμενα

ΕΙΣ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΗΜΩΝ ΔΙΚΑΙΑ

ΕΚΔΟΘΕΝ Α ΦΡΟΝΤΙΔΙ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

Μ. χαρτοφύλακος και χρονογράφου τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1910

SISMANOGLIO

ΤΟΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙΣ ΗΜΩΝ

Τὸ παρὸν βιβλιάριον δύναται ἵνα θεωρηθῆ συμπλήρωμα τοῦ πρὸ μικροῦ, τύποις πατριαρχικοῖς, ἐκδοθέντος τεύχους, τοῦ φέροντος τίτλον «ΒΡΑΧΕΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων». Περιέχει βεράτια πατριαρχικά καὶ ἀρχιερατικά, καὶ τινὰ ἕτερα ἐπίσημα τουρκικὰ γράμματα κυροῦντα καὶ ἀποδεχόμενα ἀποφάσεις κοινὰς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τῶν λογάδων τοῦ Γένους, ἀναφερομένας εἰς σύνταξιν τῶν κοινῶν λεγομένων πραγμάτων.

Τὰ πολύτιμα ταῦτα βεράτια εἰσὶν ὅμοια πάντα πρὸς ἄλληλα, διότι τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τὰ σεβαστὰ παρὰ τοῖς σουλτάνοις καὶ ταῖς τουρκικαῖς ἐκάστοτε κυβερνήσεσιν, εἰσὶ τὰ αὐτὰ, οὔτε ἀλλοιούμενα, οὔτε ἀναιρούμενα, διότι σεβαστὰ ἦσαν καὶ παρὰ πάσαις ταῖς πρὸ τοῦ 1453 μωαμεθανικαῖς δυναστεῖαις. Τοῦτο διὰ πολλῶν λόγων ἐξήτασα εἰς τὴν «Βραχεῖαν σημείωσιν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων» καὶ εἰς αὐτὴν παραπέμπω τὸν περιέργον ἀναγνώστην τοῦ μετὰ χεῖρας μικροῦ τούτου βιβλίου.

Τίνα τῶν τουρκικῶν τούτων ἐπισημῶν γραμμάτων ἀναφέρονται εἰς ἀποφάσεις τοῦ Γένους ἡμῶν νεωτέρας, εὐρίσκει σημειούμενον ὁ ἀναγνώστης ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἐγγράφου. Περὶ τῶν πατριαρχικῶν βερατίων ἀπὸ τοῦδε λέγω ὅτι τὸ μὲν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου τοῦ Βαρδαλῆ ἀπεστάλη μοι, ἐν ἐκτύπῳ φωτογραφικῷ, ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Λαυριώτου, ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ἐν Ἄθῃ μονῆς τῆς Λαύρας. Τὸ τοῦ πατριάρχου Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων παρέλαβον ἀπὸ τοῦ χρησιμωτάτου συγγράμματος «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους αἰῶνας», ἐν Ἀθήναις ἐκδοθέντος τῷ 1900, γραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀγιοταφίτου ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου. Ἐκ τοῦ λαυριτικοῦ ἀρχείου

μετεγράφη καὶ τὸ τοῦ μητροπολίτου Γενι-Παζαρίου (Νόβι-Παζάρ) Γρηγορίου καὶ τὸ τοῦ Μπελιγραδίου Ἱερεμίου. Τῶν ἀπὸ τῆς Λαύρας ἀποσταλέντων μοι τὴν μετάφρασιν ἐφιλοπόνησεν ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ἀγκύρας καὶ Κοτυαείου καὶ Δορυλαίου κ. Σωφρόνιος, ὃς χάριτας ὁμολογῶ. Τὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ μετεγράφη ἀπὸ τοῦ συγγράμματος (« Ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Σινᾶ») τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ ἔθνικῳ πανεπιστημίῳ Περικλέους Γρηγοριάδου.

Τὰ κατόπιν τούτων, τὸ μπουγιουρουλδὶ καὶ τὸ χάτι-σερίφ μετεγράφησαν ἐκ πατριαρχικῶν κωδίκων, τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ βιβλίων ὑποδεικνυομένων.

Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγω τὰ δύο σπουδαιότατα γράμματα περὶ τῶν δικαίων, ἃ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐκέκτητο ὁ προῖστάμενος τοῦ ἐν Ἐγρίκαπι ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Οὐ μόνον ἀναστηλοῦται διὰ σουλτατικοῦ ὀρισμοῦ (ὄχι δι ἐγκυκλίων ὑπουργικῶν) τὸ δίκαιον τῶν ἱερέων πρὸς ἐλευθέραν καὶ ἀνεμπόδιστον πνευματικὴν ἐπίσκεψιν ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλ' ἐπικυροῦται καὶ τὸ δίκαιον τοῦ μὴ ἀναμιγνύεσθαι τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς ἐν ταῖς κληρονομίαις τῶν ἀποθνησκόντων ἐντὸς τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων.

Τὸ πατριαρχικὸν Γραμματοφυλακεῖον οὐδὲν κέκτηται παλαιότερον τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος πατριαρχικὸν βεράτιον, ἀλλὰ, δυστυχῶς, οὔτε βεράτιόν τινος ἐκ τῶν λεγομένων «γερόντων» — τῶν μητροπολιτῶν Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων. Ἐξ ἀκοῆς ἔχω μαθῶν ὅτι αἱ οἰκίαι τῶν ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ πρώτων ἀρχιερέων ἦσαν «ἀπάτητοι», ἤτοι ἦν ἀδύνατον ἵνα εἰσέλθωσιν ἐν αὐταῖς, ἐφ' οἷα δῆτινι προφάσει, κυβερνητικοὶ ἀστυνομικοὶ ἢ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ἔπρεπε δὲ πρὸς ἐξέτασιν καταγγεληθείσης τινὸς πράξεως ἀξιοποίνου ἵνα «πατήσῃ τὸ κονάκι» — ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ «γέροντος» — ὁ βεζίρης ἢ ὁ καημακάμης αὐτοῦ ἢ ὁ γιαντισάρ-ἀγάς. Τῷ 1870 ἐγενόμην — κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν μου

— μάρτυς σκηνῆς τοιαύτης, καθ' ἣν ἀστυνόμοι καὶ κλητήρες καὶ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι ἀνώτεροι ἐβίαζον παρ' ὀλίγον τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας τοῦ μακαρίτου Χαλκηδόνος Γερασίου, ἐπὶ τινι καταγγελίᾳ. Ὁ ἀείμνηστος (τῷ τότε χρόνῳ) μέγας πρωτοσύγκελλος Εὐστάθιος ὁ Κλεόβουλος ἔσπευσεν ἀμέσως καὶ ἀναπτύξας βεράτιόν τι καὶ ἐρμηνεύσας ἐπέτυχε τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν ἐπιδρομέων.

Ἐν τῷ πατριαρχικῷ Γραμματοφυλακείῳ κατὰ δυστυχίαν, σχεδὸν οὐδὲν τοιοῦτο βεράτιον ὑπάρχει. — Παλαιὰ τις σημείωσις εὕρισκομένη ἄλλοτε ἐν αὐτῷ ἀναφέρει τὰ πρὸ τοῦ 1880 βεράτια καὶ φερμάνια, ὅσα διετηροῦντο ἐν τῷ Πατριαρχείῳ. Ἐκ τῆς σημειώσεως ταύτης παρενείρω ἐνταῦθα τὰ μᾶλλον ἄξια προσοχῆς καὶ σημασίας, ἥτοι μνεῖαν ἀπλὴν τῶν σπουδαιότερων τουρκικῶν ἐγγράφων, ὧν ἡ ἔκδοσις ἤθελεν ἴσως συντελέσει τὴν γνῶσιν καὶ ἄλλων προνομίων, λησμονηθέντων σήμερον. Δυστυχῶς, ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ γραμματοφυλακείου ὁ ὑψηλὸς ὀρισμὸς περὶ τῆς πατριαρχικῆς τυπογραφίας καὶ περὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐν τῷ Οἰκουμηνικῷ Πατριαρχείῳ συνεδρευούσης πρὸς ἐπίκρισιν, ἐξέτασιν καὶ ἔγκρισιν τῶν τύποις ἐκδοθησομένων ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τυπογραφίας ἑλληνικῶν βιβλίων, ὡς ἐπίσης ἐλλείπει ὁ ὀρισμὸς περὶ ἐξελέξεως τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐποπτευόντων καὶ διευθυνόντων τὰ ταμεῖα τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀπόσπασμα τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀπογραφῆς τῶν φερμανίων καὶ βερατίων ἔχει οὕτω μετὰ μνεῖας τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἐξεδόθη ἕκαστον, προταπτομένου μὲν τοῦ τῆς θεογονίας, ἐπιταπτομένου δὲ τοῦ μουσουλμανικοῦ τῆς φυγῆς ἔτους (χιτζρέ).

1765—1179. Διαταγὴ περὶ τῶν χρεῶν τοῦ Πατριαρχείου Ἀχρίδος, φέρει ἔσωθεν ἀριθμὸν 4 (ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι συνυπῆρχον ἕτερα τρία περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως).

1768—1182. Περὶ ποινῆς τῶν ἀτάκτων ἱερέων.

1799—1214. Περὶ ἀπηγορευμένων γάμων «ἵνα προστάξουν τοὺς ἱμάμιδες τῶν μαχαλάδων νὰ μὴ κιθίζουν νικιάχι εἰς τοὺς ρωμαίους»

- 1805—1220. Βεράτιον Τορνόβου (. . . ;) ἐπὶ Σελίμ Γ'.
- 1813—1228. Τὸ ἴσον τοῦ βερατίου τοῦ Ἀδριανουπόλεως Δωροθέου Πρωτοῦ.
- 1818—1234. Ὑψηλὸς ὄρισμὸς ἀναιρετικὸς τινῶν κατὰ καινοτομίαν ζητημάτων, καὶ ἐπικυρωτικὸς τῶν παλαιῶν σουρετίων.
- 1825—1241. Βεράτιον Πελαγωνείας Γρηγορίου (τοῦ μετὰ ταῦτα Σερρών καὶ κατόπιν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου).
- 1825—1241. Βεράτιον Νικαίας Ἰωσήφ.
- 1833—1249. Βεράτιον Σερρών Γρηγορίου.
- 1834—1250. Φερμάνιον περὶ μὴ ἐπεμβάσεως εἰς τὰ κτήματα τῶν μονῶν Βαρλαάμ καὶ Μετεώρων.
- 1837—1253. Φερμάνιον ἀνεγέρσεως τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν κελλίων.
- 1839—1255. Βεράτιον πατριάρχου Γρηγορίου ΣΤ'.
- 1839—1255. Βεράτιον παρασήμου μεδζητιέ τοῦ Κίου Δωροθέου.
- 1846—1263. Περὶ ἀνεγέρσεως τῶν δωματίων τῶν ἱερέων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ.
- 1846—1263. Ὑψηλὴ διαταγὴ περὶ τῆς μὴ ἐπεμβάσεως εἰς τὰς γαμικὰς ὑποθέσεις ἐν Γενί-[Παζάρ;]
- 1846—1263. Φερμάνιον ἀπαγορεύον τὰς ἐπεμβάσεις τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ μονὰς.
- 1846—1263. Διαταγὴ πρὸς τὸν καθὴν Ἀμασειᾶς περὶ μὴ ἐπεμβάσεως εἰς τὰ τοῦ γάμου.
- 1838—1254. Φερμάνιον περὶ τῶν κτημάτων τῆς ἐν Τρικκάλοις μονῆς τῶν Μετεώρων καὶ τῶν προνομίων αὐτῆς—Ἐπῆρχεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἐξῆς ἐπεξηγήσις ἢ σημειώσεις συγχρόνου τινός. (. . .) «Τῶν Μεταίωρων διαλαμβάνει ὅτι ὅσα μούλκια ἔχουν οἱ κατὰ καιρὸν βασιλεῖς χαρισμένα καὶ πωλημένα εἰς τὰ Μεταίωρα μένου ἀσύδοτα καὶ ἐλεύθερα ἀπὸ ζητήματα σπαχίδων τζελέπιδων καὶ κάθε τι ἄλλο τεκλίφη καὶ δὲν ἔμπορεῖ τις νὰ ζητήσῃ δι' αὐτὰ τὸ παραμικρόν. Ὁ πολυχρόνιος σουλτὰν Μαχμούτ ἐφένδης μας ἐπικυροῖ καὶ θέλει νὰ φυλαχθοῦν αὐτὰ τὰ προνόμια ὡς ἱερά, καὶ λέγει, ὅτι τὰ ἔχει πωλημένα καὶ ὁ ἴδιος ὡς οἱ παλαιοὶ βασιλεῖς [ὅσα δέ;] κτήματα ἀγόρασε μετὰ ταῦτα τὸ μοναστήρι αὐτὸ νὰ δίδουν τὸ ὄσοῦρι εἰς τοὺς σπαχίδες ὡς οἱ λοιποὶ [; . . .] ἀγιάδες. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα διὰ τὰ τεκλήφια τοὺς δὲ καλογήρους νὰ μὴ τοὺς πειράζῃ οὔτε μουσελίμης, οὔτε ἄλλος. ἄωλη Σταμπόλ,»
- Παλαιότερα φερμάνια 3· ἐπιγραφαί—Ἡ παλαιότερα «Αὐτὸ τὸ

φιρμάνι, γράφει διὰ ἓνα τζιφλίκιον, ὁποῦ εἶχε τὸ μοναστήρι, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄκυρον,, (ἀνορθογραφώτατα —ὀλίγω σύγχρονον «Αὐτὸ τὸ φερμάνι εἶναι ἀπὸ τὴν Μήλο κατερινιώτικο,,—νεώτερον «φερμάνι τοῦ κεραμηδίου τῶν χωραφίων ὁποῦ ζητοῦν τεκλήφη,,—Ἐτερον δέ τι φερμάνιον «νὰ μὴ πειράζωνται εἰς τὸ ὄσοῦρι καὶ ζητοῦν περισσότερον ἀπὸ τὸ συνειθισμένον,, σχετίζεται τῷ προτέρῳ.

Ἐὰν θελήσωμεν νὰ περιέλθωμεν κύμας καὶ πόλεις, καὶ μονὰς καὶ ναοὺς ἐπισκεπτόμενοι, ν' ἀνερευνήσωμεν τὰ σωζόμενα ἐν αὐταῖς εἴτε πρωτότυπα, εἴτε ἀντίγραφα τουρκικῶν γραμμάτων, πολλὰ θέλομεν εὐρεῖ διαφωτίζοντα καὶ τὰς σχέσεις Πατριαρχείων καὶ κοινοτικῶν κατὰ τὸπους σωματείων πρὸς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, καὶ τὴν γένεσιν ἴσως τῶν δικαίων καὶ προνομίων τῶν κοινοτήτων, τῶν χωρίων, τῶν συντεχνιῶν. Ἡ μικρὰ σημείωσις τῶν ἐπισήμων τουρκικῶν γραμμάτων τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῷ Βοσπόρῳ κοινότητος τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ἣν ἐξέδωκα πρὸ δεκαετίας ἐν τινι μικρῷ βιβλίῳ μου («Βυζαντιναὶ ἐκκλησιαὶ ἐξακριβούμεναι»), ἔδειξε τὴν ὑπαρξιν δικαιωμάτων τοιούτων καὶ τοσαύτης σημασίας, ὥστε νὰ ἐκπλήττῃ τοὺς σήμερον ἐν ἡμέραις τοιαύταις ζῶντας, τοὺς ἐν φωτὶ πολιτισμοῦ διαβιούντας.

Πράγματι, κατὰ τὸ φερμάνι τοῦ 1108 (=1696) τοῦ σουλτάνου Μουσταφᾶ Β', οὐ μόνον τὸ Μέγα Ρεῦμα, Ἀρναούτ-κιοῖ τότε λεγόμενον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀγχιτέρμονα προάστεια Βεσίκ-τας καὶ Ὀρτάκιοῖ καὶ τὰ Νεοχώριον καὶ Θεραπεία, ἀπηλλάττοντο εἶδους τινός φόρων—μάλιστα σύγχρονον φερμάνιον ἐπιμαρτυρεῖ ὅτι τὸ Μέγα Ρεῦμα ἦν αὐτόνομος πολιτεία = «σερπέσικον, ὡς βάκφι τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτ». Προέβαινε δὲ μέχρι τοσοῦτου ἡ αὐτονομία καὶ τὰ προνόμια τῶν ἐλλήνων Μ. Ρεύματος, ὥστε νὰ ἐμποδίσωσι δι' αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου τοῦ 1199 (=1785) τὴν ὑπὸ τῶν ἑβραίων οἰκοδομὴν πλησίον τοῦ χωρίου φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος, δηλ. νοσοκομείου— νὰ μὴ καταβάλωσι δασμοὺς διὰ τὰς σταφυλάς, ὅσας ἐκ Στένης καὶ Ρούμελ-ι-Χισάρ μετεκόμιζον— νὰ ὀρίζωσι διατάξεις ἀστυνομικὰς, οὕτως εἰπεῖν,

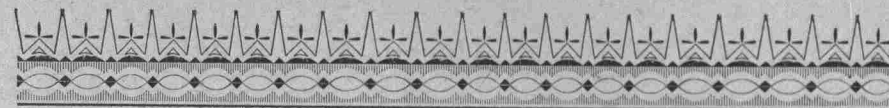
περὶ καϊκτζήδων τῷ 1190 (=1776), καὶ ἄποφασίζωσι παρόμοια δόγματα. Ἐπίσης ἠθέλομεν μάθει πολλά εἴπερ ἐξεδίδοντο τὰ περὶ τοῦ αὐτονόμου πολιτεύματος τῶν Σποράδων νήσων, ἴσως ἀπὸ Σουλεημάν τοῦ νομοθέτου, τὰ κατὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς Μάνης ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα Λιμπέριον Γερακάρην, τὰ κατὰ τοὺς συνοικισμοὺς τῆς Σάμου, τῶν Κυδωνιῶν καὶ εἴ τινος ἑτέρας ἑλληνικῆς χώρας.

Ὅταν τοιαῦτά τινα μελετηθῶσιν — ἀφοῦ ἀνευρεθῶσιν — θέλει καθορισθῆ βεβαίως ὁ λόγος τῆς ἀπονομῆς τοιούτων δικαίων καὶ προνομίων εἰς κοινότητας, καὶ πολὺ πιθανὸν ὅτι θέλομεν μάθει τὴν ὕπαρξιν ὁμοίων δικαιωμάτων καὶ ἐν χρόνοις πολλῶ παλαιότεροις.

Ἐκδοσὶν πλήρη πάντων τῶν τοιαύτης φύσεως τουρκικῶν γραμμάτων συνέστησε τῷ Διαρκεῖ καθ' ἡμᾶς Ἐθνικῶν Μικτῶ Συμβουλίῳ ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης κ. Ἰωακείμ. Ἔως οὗ πραγματοποιηθῆ ὁ φιλογενῆς καὶ φιλίστηρ πόθος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὴν ἔλλειψιν τοιαύτης τινὸς Συλλογῆς (Corpus) ἀναπληροῖ τὸ παρὸν βιβλίον, ἐκδιδόμενον ἐμῇ δαπάνῃ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 15 φεβρουαρίου 1910

Ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς Μ. Ἐκκλησίας
Μ. Ιω. ΓΕΔΕΩΝ.

Βεράτιον τοῦ πατριάρχου

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Γ' ΤΟΥ ΒΑΡΔΑΛΗ

Ὁ φέρων τὸ βασιλικὸν μου τοῦτο φερμάνιον Διονύσιος ὁ ὑπογραμμὸς τοῦ Μεσσιακοῦ ἔθνους καὶ ἀρχηγὸς τοῦ περιφανοῦς Γένους, καθὼς ποιεῖται λόγον ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτοῦ, διωρίσθη κατὰ τὰ ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦντα νόμιμα πατριάρχης ἀντὶ τοῦ Παρθενίου, συνωδὰ τῷ βασιλικῷ μοι βερατίῳ ἐπὶ τοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς περιφερείας αὐτῆς ἀπίστους πατριάρχου ὄντος καὶ ἐσχάτως παιθέντος.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ εἰρημένος πατριάρχης Διονύσιος, κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦν σύστημα, ἀπὸ τὴν ἐκ δέκα φορτίων ἄσπρων συνισταμένην προσφορὰν (πεσκέσι) κατὰ διαφόρους καιροὺς νομίμως ἐμέτρησεν εἰς τὸ ταμεῖον (χαζνέ) ἐννέα φορτία καὶ ἐξήκοντα πονυγία ἄσπρα, ἐνεχείρισα αὐτῷ κατὰ τὸν μῆνα μουχαρρέμ τοῦ ἔτους χίλια ἐβδομήκοντα τρία* τὸ βασιλικὸν μου τοῦτο βεράτιον καὶ διατάττω

Οἱ μητροπολίται, οἱ ἱερεῖς, οἱ καλόγηροι, οἱ ἡγούμενοι, αἱ καλογραφαὶ καὶ ἕτεροι τῆς ἀπίστου φυλῆς, μεγάλοι καὶ μικροὶ, οἱ εὐρισκόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ περιφερείᾳ αὐτῆς ἐν Γαλατᾷ, Χασιλὰρ , Σηλυβρία, Ἡρακλεία, Ραιδεστῷ, Καλλιπόλει, Αἴνω, Μαρωνεία, Σέρραις, Δράμα, Θεσσαλονίκη, Λαρίσση, Βερροία , Ἐγρίππω ,

* ἢ 1 μουχαρρέμ μηνὸς τοῦ ἔτους 1073 χιτζρέ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν 5 ἢ 6 αὐγούστου σωτηρίου ἔτους 1662. Ἡ ἐκλογή τοῦ Διονυσίου Γ' τοῦ Βαρδαλῆ (ἀπὸ Λαρίσσης) εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐγένετο τῇ 29 ἰουνίου τοῦ 1662.

Ἁγιαμαύρα , Ρόδω , Ἰνεπόλει, Ζίχνη,
Διδυμοτείχω, Σόφια, Φιλιππουπόλει, Τορνόβω, Αγ-
χιάλω, Βάρνη, Σωζοπόλει, Ἰαμπόλει, Τσερβενοῖς,

Νικοπόλει, Ἰπραήλα, Ἰσμαήλα , Θεοδοσιου-
πόλει, Ἀρτάκη, Μαρμαρᾶ, Σμύρνη, Μαγνησία, Ἐφέ-
σω, Ἰκονίω, Ἀμασειά, Καισαρεία Φιλαδελφεία, Νεο-
καισαρεία, Ριζαίω, Κερασούντι, Τραπεζοῦντι . . . ,
Τοκατίω, Ἀγκύρα, Κοτναίω, Γάγγραις, Ἀτταλεία,
Καμαχίω, Ἐλμαλίω, Χίω, Ρόδω, Κρήτη, Τενέδω, Σά-
μω, Λήμνω, Κῶ, Μιτυλήνη , Νάξω, Κιορ-
δοῖς, Ἄνδρω, καὶ ἐν ταῖς νομαρχίαις Βλαχίας καὶ
Μολδαβίας, Ρωσσίας καὶ Μοσχοβίας, ἀναγνωρίζον-
τες τὸν εἰρημένον Διονύσιον πατριάρχην αὐτῶν, ἀνα-
φερέσθωσαν πρὸς αὐτὸν διὰ τὰς ὑπαγομένας τῇ πα-
τριαρχικῇ αὐτοῦ δικαιοδοσίᾳ ὑποθέσεις αὐτῶν, μὴ
ἀθετείτωσαν, κατὰ τὴν κενὴν αὐτῶν συνήθειαν, τοὺς
λόγους αὐτοῦ καὶ μὴ παραλείπτωσαν τὸν πρὸς αὐτὸν
σεβασμὸν τε καὶ περιποίησιν.

Καὶ καθὼς οἱ πρόην εἰς τοὺς ἀπίστους τῆς Κων-
σταντινουπόλεως καὶ τῆς περιφερείας αὐτῆς πατριαρ-
χήσαντες ἔσχον τὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν δικαιοδο-
σίαν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ εἰρημένος πατριάρχης ἐχέ-
τω καὶ ἀπολαμβάνετω τὰς πατριαρχικὰς καρπώσεις
καὶ κατὰ τὸ πρόην καθεστῶς διὰ (ὀτζακλίκια) ἐστία-
σιν τῶν βοσταντζίδων τὰ καθωρισμένα διακόσια ἐν-
νεήκοντα ἐννέα χιλιάδας τριακόσια ἄσπρα (πεσκέ-
σια) προσφορὰν, κατὰ τριμηνίαν ἀνὰ ἑβδομήκοντα
πέντε χιλιάδας ἄσπρα ἀνελλιπῶς εἰς τὸ ταμεῖον με-
τρησάτω καὶ λαμβανέτω ἐπὶ τούτῳ ἐνσφραγίστου
ἀπόδειξιν πρὸς τελείαν ἐξόφλησιν.

Μηδεὶς ἔξωθεν ἐπεμβαινέτω καὶ ἐνοχλείτω αὐτὸν

ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐτοῦ δικαιοδοσίᾳ· καὶ τὰς ὑπὸ τὴν
κατοχὴν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ κράτους μου εὕρισκομένας
ἐκκλησιαστικὰς καὶ μοναστήρια ἄνευ τῆς ἱεράς μου διατα-
γῆς μὴ λαμβανέτω παρ' αὐτοῦ. Καὶ μηδεὶς ἐμποδι-
ζέτω τὴν συνωδὰ τῷ ἱερῷ νόμῳ (σερρι) ἐπὶ τῷ ἀρ-
χαίῳ σχεδίῳ γινομένην ἐπισκευὴν αὐτῶν.

Αἱ περιουσίαι τῶν εἰς τὴν πατριαρχικὴν δικαιο-
δοσίαν ὑπαγομένων μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, ἱε-
ρέων, καλογήρων καὶ καλογραιῶν, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν,
περιελθέτωσαν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ εἰρημένου πα-
τριάρχου· καὶ εἰς τὴν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀνήκουσαν
καὶ ὠρισμένην αὐτοῦ περιουσίαν μὴ ἐπεμβαινέτωσαν
τὸ δημόσιον (βέϊτ ουλ μάλ), οἱ κασέμιδες καὶ οἱ μου-
τεβελλήδες αὐθαιρέτως.

Ἄνευ τῆς ἐγγράφου καὶ ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς
τοῦ πατριάρχου μηδενὶ παραχωρείσθω μητροπολιτι-
κὴ καὶ ἐπισκοπικὴ ἔδρα καὶ δικαιοδοσία καὶ κατοχὴ.

Ὅταν τις ἐκ τῶν εἰς τὴν πατριαρχικὴν αὐτοῦ δι-
καιοδοσίαν ὑπαγομένων ἀπίστων πρόκειται νὰ συ-
ζευχθῇ ἢ νὰ διαζευχθῇ γυναῖκα, ἐκτὸς τοῦ εἰρημένου
κληρικοῦ ἢ ἐκτὸς τῶν τῇ ἱερᾷ μου διαταγῇ καὶ τῇ
ἐπιστολῇ τοῦ ἰδίου διωρισμένων ἐπιτρόπων αὐτοῦ,
μηδεὶς ἐπεμβαινέτω μεταξὺ αὐτῶν.

Οἱ ἀποθνήσκοντες κληρικοὶ (μὸυρδ ὀλάν) ὅταν,
κατὰ τὴν κενὴν αὐτῶν θρησκευτικὴν συνήθειαν, δια-
θέτωσιν ὅ,τι δήποτε ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς Ἐκκλησίας
αὐτῶν, γενέσθω ἔγκυρον καὶ ἐκτελεσθήτω ἐπὶ μαρ-
τυρίᾳ ἐλλήνων (ρούμ).

Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω καὶ ἐμποδιζέτω τὸν πατριάρ-
χην παιδεύοντα κατὰ τὴν θρησκείαν αὐτῶν τοὺς ὑπὸ
τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ πλημμελήσαντας μητροπολίτας,
ἐπισκόπους, ἡγουμένους, καλογήρους καὶ ἱερεῖς.

Ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ πατριάρχου ἢ τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῦ γινομένη ἀγωγή ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐκείνων, οἵτινες ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατριάρχου καὶ ἐναντίον τῆς θρησκείας αὐτῶν ἐπιτελοῦσι παρανόμους γάμους, θεωρηθήτω συνωδᾶ τῷ ἱερῷ νόμῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ διβανίου μου.

Εἰς τὴν θέσιν παυθέντος διορισθέντα ἱερέα μηδεὶς ἐμποδιζέτω.

Κατὰ τὴν θρησκείαν αὐτῶν, ὁ εἰρημένος πατριάρχης τοὺς παύσεως καὶ διορισμοῦ ἀξίους θεωρηθέντας μητροπολίτας, ἐπισκόπους, ἱερεῖς, καλογήρους καὶ ἡγουμένους παυσάτω, καὶ ἀντ' αὐτῶν τοὺς καταλλήλους ὡς μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους ἀποκαταστήσάμενος, κατὰ τὸ ἀρχαῖον καθεστῶς, ὑποβαλλέτω τούτους δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσάν μου. Καὶ μετὰ τὴν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καταβολὴν τῶν εἰθισμένων προσφορῶν, συνωδᾶ τῷ ἱερῷ μου βερατίῳ, παρεχέτω αὐτοῖς διακατοχὴν καὶ δικαιοδοσίαν καὶ ἄνευ τῆς ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τοῦ πατριάρχου μηδενὶ ἔδρα μητροπολιτικὴ ἢ ἐπισκοπικὴ παρασχεθήτω.

Ἐὰν μένωσι δικαιώματα τοῦ εἰρημένου πατριάρχου εἰς τοὺς μητροπολίτας, ἐπισκόπους, ἱερεῖς, καλογήρους, ἡγουμένους καὶ εἰς ἄλλους ὅποιωνδήποτε μερῶν ἀπίστους, κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὸ βερατίον αὐτῶν, ὅταν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως οὗτος ἀποστέλλῃ μεθ' ἱερᾶς μου διαταγῆς καὶ τῷ γράμματι τοῦ ἰδίου, δι' εἰσπραξίν, ἐπιτρόπους αὐτοῦ, ταῦτα οἱ κατὰ καιρὸν ἱεροδίκαι, τῷ ἱερῷ νόμῳ συντρέχοντες, εἰσπραττέτωσαν.

Καὶ οἱ ἄπιστοι τοὺς ἐτησίως ἀναγκαιοῦντας φόρους καὶ τὰ ἐλέη καὶ τὰς ἐκ τῶν πανηγύρεων, γάμων,

μοναστηρίων προερχομένας προσόδους καὶ τὰ ἐπίλοιπα συμπίπτοντα πατριαρχικὰ δικαιώματα, κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦν σύστημα καὶ τὰ βεράτια αὐτῶν, ἄνευ ὀλιγωρίας παρεχέτωσαν τῷ εἰρημένῳ πατριάρχῃ.

Οἱ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ εἰρημένου πατριάρχου τὰ ἐγκόσμια ἀπαρνηθέντες μοναχοὶ, εἰς οὓς δὲν ἐπιτρέπεται περιφέρεσθαι τῆδε κάκεισε, ἀποσταλήτωσαν εἰς ἃ ἀρχήθεν ἐτάχθησαν μοναστήρια.

Οἱ ἐκ μέρους τοῦ εἰρημένου πατριάρχου τῇ ἱερᾷ μου διαταγῇ δι' εἰσπραξίν φόρων διοριζόμενοι ἐπίτροποι καὶ ἄνθρωποι ἐχέτωσαν ὀδηγούς καὶ κατὰ τὰ μᾶλλον ἐπίφοβα μέρη πρὸς πρόληψιν κινδύνου· ὅταν ἀλλάσσωσι ἐνδυμασίαν καὶ ἔχωσιν ὄπλα, μηδεὶς ἐμποδιζέτω τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν μίρι λιβάδων, βοεβόδαδων, σουμπασίδων καὶ ἄλλων ἀυθαιρέτως, παρὰ τὰ κεκανονισμένα.

Τὰ ὁμόλογα αὐτοῦ, τὰ ἐγχειριζόμενα εἰς τοὺς μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους, τὰ καθορίζοντα τοὺς φόρους, θεωρούμενα ἔγκυρα μηδεὶς παρεμποδιζέτω.

Ἄπιστόν τινα ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ μηδεὶς βία ἐξισλαμιζέτω.

Καὶ οἱ πατριάρχαι τῶν ἄλλων χωρῶν, οἱ ἐρχόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσάν μου δι' ὑποθέσεις αὐτῶν, ταύτας διενεργείτωσαν διὰ τοῦ εἰρημένου πατριάρχου ἄνευ ἐπεμβάσεως ἄλλου τινὸς ἕξωθεν.

Ὅταν μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι τινες, στερούμενοι πόρων πρὸς ἀπότισιν φόρων, ἀντὶ τούτων προσφέρωσιν ὑφάσματα, φορέματα, πράγματα καὶ ἄσπρα τῷ εἰρημένῳ πατριάρχῃ, καὶ οἱ ἐπίτροποι καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ οἱ μετακομίζοντες ταῦτα ἐν τοῖς σταθμοῖς, ἐν ταῖς πόρταις καὶ ἐν ταῖς ἀποβάθραις

ὑπὸ τὸ ὄνομα (πάτζ), διὰ φορτία καὶ τελωνειακὰ μὴ παρενοχλείσθωσαν ὑπ' οὐδενὸς τῶν ὑπαλλήλων.

Ὅταν οἱ ἐπίτροποι καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἰρημένου πατριάρχου τοὺς ἐκ τῶν ἀμπέλων αὐτῶν καρπούς καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀπίστων λόγῳ ἐλεημοσύνης προσφερόμενα αὐτῷ μέλι, ἢ ἔλαιον, ἢ σίτον καὶ μούστον φέρωσι, μηδεὶς παρενοχλείτω αὐτοὺς ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τελωνείου καὶ ἐκ τῶν γιασακτσίδων οἴνου· καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ὑποζυγίων αὐτοῦ μὴ λαμβανέτω κυβερνητικὰ βάρη, κεφαλικοὺς φόρους (τζεζιν) καὶ φόρους αὐθαιρέτους.

Καθὼς δὲ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει μέχρι τοῦδε πατριαρχήσαντες, κατὰ τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν βεράτια, ἔσχον τὴν κατοχὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν, ὁμοίως καὶ ὁ εἰρημένος πατριάρχης ἐχέτω. Καὶ καθὼς οἱ πρὸ αὐτοῦ πατριαρχήσαντες κατεῖχον καὶ ἐξουσίαζον, ὁμοίως καὶ ὁ εἰρημένος πατριάρχης ἐξουσιαζέτω τὰ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πατριαρχίας αὐτοῦ ἀνήκοντα εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἀμπέλους, κήπους, τσιφλίκια καὶ χωράφια καὶ λειβάδια, καὶ τὰς πανηγύρεις, καὶ τὰ μοναστήρια, καὶ τὰ ἀγιάσματα, καὶ τοὺς μύλους, καὶ ἔτερα εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν ἀφιερωμένα, ἐφ' ὧν πατριαρχεῖτω ὡς ἀνέκαθεν καὶ κυριαρχεῖτω καὶ μηδεὶς ἔξωθεν ἐπεμβαινέτω καὶ παρενοχλείτω αὐτόν· Οὕτω λοιπὸν εἰδότες ἐχέτωσαν πεποιθήσιν εἰς τὸ ἱερόν μου σημεῖον.

— 1010 —

«**Ἴσον ἀπαράλλακτόν τοῦ μπερατίου
τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου
τῶν Ἱεροσολύμων
ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ**»

«**Τοῦ ὑψηλοτάτου μπερατίου ἡ προδταγὴ εἶνε αὕτη :**

Οἱ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ κατοικοῦντες ρωμαῖοι ἔχοντες πατριάρχην τὸν ὀνομαζόμενον Δοσίθεον ἱερομόναχον ἀπέθανε. Μὲ τὸ νὰ μένη δὲ τὸ ἐκείσε Πατριαρχεῖον δίχα γνησίου προστάτου, ἐδιαλέχθη εἰς τὸν τόπον τοῦ Δοσιθέου τούτου διὰ τῆς ὑψηλοτάτης μου προσταγῆς καὶ διὰ τοῦ ἀπείρου ἐλέους τῆς κραταιᾶς ἡμῶν βασιλείας ὁ ἐκλεκτὸς εἰς τὸ γένος τοῦ Μεσσία καὶ τοῦ Ναζωραίου, ὁ ὀνομαζόμενος Χρύσανθος ἱερομόναχος, ὁ ὁποῖος ἦτο μητροπολίτης εἰς μίαν μητρόπολιν τοῦ αὐτοῦ Πατριαρχείου, Καισάρειαν ὀνομαζομένην, ὄντος δὲ κατὰ πάντα ἀξίου εἰς τὸ νὰ κυβερνᾷ, δηλαδὴ νὰ διευθετῇ τὰ τῆς πίστεώς τους, κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τὰς διαταγὰς τους, καὶ ὡς τοιοῦτος ζητηθεῖς καὶ παρὰ πάντων καὶ δίδοντας τὸ συνειθισμένον πεσχέςσιον, τὸν ἀπεκαταστήσαμεν πατριάρχην εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀποθανόντος πατριάρχου Δοσιθέου. Δεόμενος ὁμως αὐτὸς ἵνα τοῦ δοθῇ καὶ ἡμέτερον ὑψηλότατον μπεράτιον, ἐστοχάσθημεν τὰ κατάστιχα, ὅπου εἶνε εἰς τὸν χαζενέ μας καὶ ἠύραμεν τὸ μπεράτιον τοῦ ἀποθανόντος Δοσιθέου καὶ κατὰ τὴν περίληψιν ἐκείνου ἐλάβομεν καὶ παρ' αὐτοῦ τὰ ὅσα ἦτον διωρισμένον διὰ νὰ πληρωθῶσι ἄσπρα χιλιάδες 9 καὶ 900, τὰς ὁποίας τὰς ἐλάβομεν ἐν ἔτει 1118 χρόνῳ *

* βλέπε σημειούμενον ἐν τέλει τοῦ βερατίου τὸ ἀντίστοιχον ἀπὸ θεογονίας ἔτος.

κατὰ τὴν ἰε' ἡμέραν τοῦ παρόντος μηνὸς ζιλκαντέ, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ μπερατίου μου, καὶ με τοῦτον τὸν τρόπον τοῦ ἐγχειρίσαμεν τὸ παρόν μας μπερατίον. Ἐδωσα λοιπὸν καὶ προστάζω, ὅτι ὁ ρηθεὶς Χρῦσανθος νὰ εἶνε πατριάρχης εἰς τοὺς ἐκείσε ρωμαίους τῆς Ἱερουσαλήμ, εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀποθανόντος Δοσιθέου, καὶ νὰ εἶνε δεσπότης καὶ ἐξουσιαστῆς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τοῦ Σιναίου ὄρους, τῆς Γάζης, τῆς Ρέμπλης καὶ τῶν ἐξῆς ἐκείσε μητροπολιτῶν, τῶν ἐπισκόπων, τῶν καλογήρων, τῶν καλογραιῶν, τῶν γκιουρτζήδων, τῶν χαμπέσιδων, τῶν ἀσσυρίων, τῶν κοπτῶν καὶ ἄλλων διαφόρων μοναστηρίων καὶ ἀσκητῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐρημιτῶν καὶ χριστιανῶν καὶ νὰ εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστὸς, ὡς πατριάρχης τους δηλαδὴ καὶ ἐξουσιαστῆς τους, καθὼς ἦτον καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἐξουσιασταὶ τούτων καὶ δεσπότες οἱ ὑποκείμενοι δὲ αὐτῷ τῷ διαληφθέντι ἱερομονάχῳ πατριάρχῃ Χρυσάνθῳ νὰ μὴ ἔχωσι τὴν ἀδειαν νὰ παρατρέξωσιν ἢ νὰ παραβιάσωσιν τὴν προσταγὴν καὶ λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ ὅλοι νὰ εἶνε εὐπειθεῖς εἰς τὴν εὐλογίαν του ἀπόφασιν. Ὅλοι αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια νὰ εἶνε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, χωρὶς νὰ εἴμπορῇ τις νὰ τοῦ φανῇ ἐναντίος. Ὅποσους δὲ ἐκ τῶν μητροπολιτῶν του, ἢ ἱερέων, ἢ καλογήρων, ἢ ὁποῖωνδήποτε τοιούτων ἤθελεν ἐξορίσῃ καὶ παιδεύσῃ κατὰ τὸ δίκαιον, τινὰς νὰ μὴ δύναται νὰ ἀντεῖπῃ. Πρὸς τούτοις ἐκ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ ἐὰν τύχῃ καὶ ἀποθάνῃ ἢ μητροπολίτης, ἢ καλόγερος, ἢ καλόγραια, ἢ ἄλλος τοιοῦτος, ἱερατικοῦ σχήματος, ὁ ρηθεὶς ἱερομόναχος Χρῦσανθος νὰ εἶνε δεσπότης καὶ κληρονόμος τῆς περιουσίας του καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ἀδειαν οὔτε ὁ κασάμης, οὔτε ὁ μπαγιταλματζῆς νὰ περιλάβῃ ἐκ τῆς περιουσίας του ἐκείνης πολὺ

ἢ ὀλίγον, οὔτε αὐτὸς, οὔτε οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ, οὔτε ἄλλος τις ἐξῶθεν. Προσέτι οὐδεὶς τῶν ἱερέων νὰ εἴμπορῇ χωρὶς ἀδείας τοῦ πατριάρχου Χρυσάνθου νὰ στεφανώσῃ ἀνδρόγυνον, ἢ νὰ χωρίσῃ ἀνδρόγυνον, ἢ νὰ κάμῃ συνοικέσιον παρὰ κανόνας. Ἐν τύχῃ δὲ κανένας τοιοῦτος, νὰ παιδεύηται καὶ τὰ τοιαῦτα, νὰ μὴ ἔχῃ μῆτε ἄλλος τις ἐξουσίαν νὰ ἀνακατωθῇ καὶ νὰ ἐμπῇ εἰς το ἀναμεταξύ των. Ἐτι ὅστις ἐκ τῶν μονάζοντων ποιήσῃ διαθήκην καὶ ἀφιερῶσιν τὸ ἐκ προαιρέσεως αὐτοῦ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ, νὰ μὴ δύναται τις νὰ ἀντιτείνῃ, παρὰ μόνον με ρωμαίους μάρτυρας νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος ἢ διαθήκη ἐκείνη, καὶ ἢ μαρτυρία τῶν διαληφθέντων μαρτύρων νὰ εἶνε βέβαιος καὶ ἀμετάθετος. Προσέτι δὲ εἰς τὸ ἔλεος, ὅπου διορίζουν εἰς τὰς διαθήκας τους ἢ οἱ καλόγηροι, ἢ οἱ μονάζοντες, ἢ οἱ ἱερεῖς, ἢ οἱ λοιποὶ ρωμαῖοι καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ἔλεος διαφορὰς πραγμάτων καὶ εἰδῶν ὅπου συνάψαντας, νὰ εἶνε ἴδιος καὶ καθολικὸς οἰκοκύρης ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης. Ἐν τύχῃ ὅμως καμμία ἀντίστασις περὶ τῆς τοιαύτης κληρονομίας, νὰ διακρίνεται ἢ τοῦ πατριάρχου κληρονομία με μάρτυρας πάλιν ρωμαίους. Πρὸς τούτοις οἱ εὕρισκόμενοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐντόπιοι καὶ κάθε ἄλλη φυλὴ, καὶ ἄλλοι προσκυνηταὶ ἐξῶθεν καὶ ἀρμένιοι, ἔχοντες συνήθειαν μίαν ἡμέραν τῆς λαμπρᾶς τους νὰ ἀνάπτουν τὰ κηρία τους, νὰ ἔχωσι τὴν ἀδειαν οἱ ρωμαῖοι κατὰ τὴν περίληψιν τῶν παλαιῶν κανόνων νὰ εἰσέρχωνται πρότερον αὐτοὶ παρὰ ἄλλους νὰ ἐκτελοῦν τὰ τῆς πίστεώς τους, κατὰ τὰς διαταγὰς τῶν προτέρων παλαιῶν πρωτοτύπων, καὶ τινὰς νὰ μὴ δύναται νὰ φανῇ ἐναντίος εἰς ταύτην μου τὴν προσταγὴν. Ἐτι δὲ, πρὸς τὸ ἐπάνω καὶ κάτω μέρος τοῦ κάστρου καὶ πρὸς τὰς καμάρας

καὶ εἰς ἄλλα προσκυνήματα τῆς Παρθένου Μητρὸς καὶ τοῦ Ἰησοῦ (τοῦ ὁποίου ἡ εὐχὴ μεθ' ἡμῶν), καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν πόρταν καὶ εἰς ἄλλα διάφορα προσκυνήματα τους, νὰ προτιμῶνται παρὰ πάντων. Εἰς ὅσα δὲ ἀμπέλια, περιβόλια, ζῶα καὶ ἄλλα τούτων παραπλήσια ἀφιερώματα τῷ Πατριαρχείῳ Ἱερουσαλὴμ, καθὼς οἱ πρὸ αὐτοῦ πατριάρχαι ἐφάνησαν δεσπότης καὶ ἐξουσιασταὶ τούτων, τοιοῦτος νὰ εἶνε καὶ ὁ πατριάρχης Χρύσανθος μὲ κάθε δύναμιν ἐξουσιαστῆς καὶ δεσπότης τούτων, καὶ νὰ εἶνε ἀκόμη ἀνενόητος καὶ ἀπ' ἄλλας κρίσεις καὶ ἄλλαις πείραξαις. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ὑψηλοτάτην μου προσταγὴν μὲ δουλικὴν ὑπακοὴν πάντες νὰ ὑποταχθῶσιν. Ἐγράφη εἰς τὰς 15 τοῦ παρόντος ζιλκαντὲ ἐν ἔτει 1118 (=1707), ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Βεράτιον τοῦ μητροπολίτου

NOBI-PAZAR ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ὁ πατριάρχης Ἱπεκίου ραχίπ Ἰωαννίκιος εἰς τὸ βασιλικὸν μου διβάνιον ἀποστείλας ἀναφορὰν σεσημασμένην διὰ τῆς σφραγίδος αὐτοῦ λέγει ὅτι, ἀπὸ τὰς ἐντὸς τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ ὑπαρχούσας μητροπόλεις, ὁ μητροπολίτης Γενι-Παζάρ (Νόβι Παζάρ), Γενι-Βαρὸς, Πιργοσύνα, Ριζνικίου καὶ Μητρόφτσας καὶ τῆς περιφερείας αὐτῶν Βασίλειος ραχίπ ἀπεβίωσε (μουρδ ὀλοῦπ) καὶ ἡ μητροπολιτικὴ αὐτοῦ θέσις ἐκενώθη. Εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐπειδὴ συνέστησε τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρὸν ἡμέτερον βασιλικὸν φερμάνιον κληρικὸν Γρηγόριον ὡς τὸν μόνον κατάλληλον καὶ

ἱκανὸν, καὶ ἐπειδὴ παρεκάλεσε διὰ τὴν ἐπίδοσιν εἰς αὐτὸν τοῦ ὑψηλοῦ μου βερατίου, ὅτε δὲ ἐπιθεωρήσεως γενομένης εἰς τὰ βιβλία τῶν περὶ ἐπιτκῶπων σημειώσεων, εἰς τὰς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Ἱπεκίου νομαρχίας ἢ ἐν Γενι-Παζάρ (Νόβι Παζάρ), Γενι Βαρὸς, Πιργοσύνα καὶ Ριζνικίῳ καὶ Μητρόφτσα καὶ ἐν τῇ περιφερίᾳ τούτων μητρόπολις ἀντὶ ἐπτὰ χιλιάδων (ἀκτσέ) ἄσπρων (μιρὶ πεσκές) προσφορᾶς κυβερνητικῆς ἐπειδὴ ἐγνώσθη ὅτι ἦν καταγεγραμμένη ἐπὶ τὸν αὐτὸν Βασίλειον κληρικὸν, ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως παραδοθείσης εἰς τὸ κυβερνητικὸν μου ταμεῖον τῆς ἐξ ἐπτὰ χιλιάδων ἄσπρων προσφορᾶς, συστηθῆ ἢ μητροπολιτικὴ αὕτη θέσις εἰς τὸν εἰρημένον κληρικὸν Γρηγόριον, ἐξεδόθη ὑψηλὸν βασιλικὸν μου φερμάνιον εἰς τὸ σέμνωμα καὶ καύχημα τῆς ἐξουσίας ἡμῶν τὸν ἀρχιτεφδερδάρην Μουσταφὰν Ἀκίφ, οὗ ἡ τιμὴ ὑψωθείη, ἵνα ποιήσῃ ἡμῖν συνοπτικὴν ἔκθεσιν περὶ τῆς συνήθους προσφορᾶς : ὅτι ἐμετρήθη τοῖς μετρητοῖς εἰς τὸ κυβερνητικὸν ταμεῖον ἢ ἐξ ἐπτὰ χιλιάδων ἄσπρων προσφορὰ, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐδόθη ἔγγραφον σύγχρονον κατὰ τὴν εἰκοστὴν τρίτην τοῦ ἱεροῦ μηνὸς ρετζέπ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ἐνεχείρισα τὸ ἔνδοξον τοῦτο ἡμέτερον βεράτιον, καὶ διέταξα ὥστε ὁ κληρικὸς Γρηγόριος, ἀντὶ τοῦ (μουρδ) ἀποβιώσαντος κληρικοῦ Βασιλείου, νὰ νέμηται τὸ Γενι-Παζάρ καὶ Γενι-Βαρὸς καὶ Πιραγοῦσα καὶ Ριζνικίον καὶ Μητρόφτσα καὶ τὰ τούτοις περιεκείμενα μέρη.

Καὶ εἰς τὰ μέρη, ἅτινα ὑπάγονται εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ταύτην θέσιν, οἱ τε μεγάλοι καὶ οἱ μικροὶ τῶν ἀπίστων ρωμαίων (ἐλλήνων) ἀναγνωρίσαντες τὸν διαληφθέντα μητροπολίτην αὐτῶν, μὴ παρορῶσι τὸν ὀρθὸν αὐτοῦ λόγον εἰς ὅσα ὑπάγονται εἰς τὰ θρη-

σκευτικὰ ἔθιμα. Μὴ λαμβανέτω τις ἄνευ ἱερᾶς διαταγῆς μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν ὅσας ἀνέκαθεν κατέχουσιν ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια. Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω, ἐκτὸς τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ, προκειμένου νὰ ὑπανδρευθῆ τις τῶν ἀπίστων, ἢ νὰ διαζευχθῆ γυναῖκα. Οἱ ἀποθνήσκοντες κληρικοὶ καὶ ἕτεροι ἐκ τῶν ὑπηκόων κατὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν συνήθειαν εἰς τοὺς πένητας τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν, τοὺς πατριάρχας καὶ εἰς τοὺς μητροπολίτας καὶ εἰς τοὺς ἐπισκόπους ὅ,τι καὶ ἂν διαθέτωσι, νὰ εἰσακούηται διὰ τῶν ρωμαίων μαρτύρων, ἐνώπιον τοῦ (σερὶ) ἱεροῦ νόμου. Οἱ ἐπίσκοποι, ἡγούμενοι, ἱερεῖς, μοναχοὶ, ὅταν πταίσωσιν ἐναντίον τῶν θρησκευτικῶν ἐθίμων αὐτῶν, ὁ ρηθεὶς μητροπολίτης ὅταν κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν τιμωρήσῃ αὐτοὺς ἕτερος μὴ ἐπεμβαινέτω. Ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ ἀδείας τοῦ μητροπολίτου μὴ συζευγύωσι ἐναντίον τῆς θρησκείας αὐτῶν τοὺς ἀπίστους, ὧν ἀπαγορεύεται ἡ σύζευξις. Αἱ δίκαι τοῦ ρηθέντος μητροπολίτου αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὸν ἱερὸν νόμον (σερίσεριφ) νὰ θεωρῶνται ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ μου συμβουλίου. Κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, προκειμένου περὶ παύσεως ἢ διορισμοῦ ἐπισκόπων, ἱερέων καὶ ἡγουμένων καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν δι' ἄλλων καταλλήλων νὰ μὴ ἐμποδίζηται. Οἱ τὸν κόσμον ἀπαρνηθέντες μοναχοὶ εἰάν τινες, παρὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, περιφέρωνται κατὰ βούλησιν ὅπου καὶ ἂν τύχη, νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὰ οἰκεία αὐτῶν μοναστήρια. Καὶ εἰς τοὺς ἐκ μέρους τοῦ εἰρημένου μητροπολίτου δι' εἰσπραξίν (μιρὶ ρουσουμί) δικαιωμάτων διορισθέντας ἐπιτρόπους καὶ ἀνθρώπους αὐτῶν οἱ ὑπάλληλοι νὰ δίδωσιν ὁδηγούς· καὶ ὅπως διέλθωσιν εὐκόλως ἀπὸ μέρη τινὰ ἐπίφοβα καὶ ἐπικίνδυνα ὅταν ἀλ-

λάζωσι τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ δι' ἐμπόδιον παντὸς ἀπευκταίου ὅταν μεταβάλλωσιν τὴν ιδιότητα αὐτῶν, καὶ ὅταν φέρωσιν ὄπλα (ἀλέτι χάρπ), χάριν κερδοσκοπίας οἱ μίρμιράνιδες, οἱ μίρλιβάδες, οἱ βοῖβοδάδες καὶ οἱ σουπασίδες καὶ ἕτεροι οἱ ἐκ τῆς τάξεως τῶν αὐθαιρέτων μὴ ἐπεμβαινέτωσαν. Τὰ ἄλογα καὶ τὰ μουλάρια αὐτῶν νὰ μὴ κατάσχωνται ὑπὸ τῶν ταχυδρόμων καὶ τῶν θυρωρῶν μου. (Ζημὴν) φορολογούμενόν τινα ἐκουσίως μὴ θέλοντα ἀσπασθῆναι τὸν ἰσλαμισμὸν μὴ βιάσῃ τις καὶ μὴ καταδιώκῃ ἐπὶ τούτῳ. Δικαιώματα τοῦ εἰρημένου μητροπολίτου μὴ ἔχοντες ἕτερόν τι νὰ δώσωσιν, εἰάν ἀντὶ τῶν δικαιωμάτων διδωσιν ὑφασμα, ἀσπρόρουχα, καὶ ὅταν ταῦτα οἱ ἐπίτροποι καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ μητροπολίτου μεταφέρωσιν εἰς τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰς εἰσόδους μὴ ἐμποδίζωνται. Καὶ διὰ τὴν τροφήν τοῦ εἰρημένου μητροπολίτου, τοὺς καρπούς, οὓς ἔχει ἐξ ἀμπέλων ἑαυτοῦ καὶ τὰ ἐλέη ἡγουν τὸ μέλι, τὰ βούτυρα καὶ λοιπὰ τὰ συνήθως παρὰ τῶν ζημμέδων (φορολογουμένων) παρεχόμενα, διὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ ὅταν μεταφέρονται εἰς τὰς ἀποβάθρας καὶ τὰς πύλας, οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ κλητῆρες κατ' οὐδένα λόγον μὴ ἐνοχλῶσιν. Καὶ ὅταν τινὲς τῶν ζημμέδων ἔτι ζῶντες εἰς τὸν πατριάρχην, εἰς τὸν μητροπολίτην καὶ τὸν ἐπίσκοπον, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν διαθέσωσιν τι καὶ κατὰ τὴν λειτουργίαν λεγομένας παρρησίας, προθέσεις μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, ἀδεία τοῦ σερὶ νὰ εἰσπράττωνται ἀπὸ τῶν κληρονόμων αὐτῶν. Καὶ τὰ ἄσπρα, ἅτινα λόγῳ ἐλεῶν, δικαιωμάτων, κυβερνητικῶν τελῶν, δέον νὰ πληρῶνωσι οἱ ἱερεῖς, οἱ ἱερομόναχοι καὶ λοιποὶ ζημμέδες (φορολογούμενοι) καὶ τὰ τέλη ἐκεῖνα, ἅτινα ἀνέκαθεν διὰ ἀγιάσματα, διὰ μοναστήρια, καὶ διὰ πρῶτον, δεύτερον,

καὶ τρίτον γάμοι, καὶ ἔτησίως ἐξ ἐκάστης οἰκίας ζημὴ ἀνὰ δώδεκα ἄσπρα, καὶ ἐξ ἐκάστου ἱερέως ἀνὰ ἓν φλωρίον διὰ τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ πάλιν ἔτησίως ἐξ ἐκάστης οἰκίας ζημὴ (χριστιανικῆς) ἀνὰ δώδεκα ἄσπρα, καὶ ἐξ ἐκάστου ἱερέως ἀνὰ ἓν φλωρίον διὰ τὸν μητροπολίτην τέλη νὰ πληρόνωσι. Καὶ τινες (ζημμηδες) χριστιανοὶ ἔναντι τελῶν τοὺς σίτους, οὓς παρέχουσι καὶ ὅταν ὁ εἰρημένος μητροπολίτης ἢ ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ λόγῳ τελῶν λάβωσι τὸ σύνολον τῶν ὀλίγων ἢ πολλῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς παγκαρίοις εὐρισκομένων, μηδεὶς ἐμποδιζέτω. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν δικαιωμάτων ἢ καὶ πρὸ ταύτης, ζημμηδες τινες μετὰ τῶν τέκνων καὶ συγγενῶν αὐτῶν συνοικήσαντες ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ ἐπιμένουσι λέγοντες ὅτι ἐν τῷ βερατίῳ ἀναφέρεται ἢ πληρωμὴ δι' ἐκάστην οἰκίαν καὶ ὅτι ἡμεῖς κατοικοῦμεν ἐντὸς μιᾶς οἰκίας, μὴ ἐπιτραπήτω εἰς αὐτοὺς τοιαύτη ἀδικία διὰ τὰ δικαιώματα (μιρὶ ρουσουμί). Καὶ ὅταν ἰσχυροὶ τινες καὶ τιμαριοῦχοι, διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν καὶ τοῖς χειμαδίοις καὶ τοῖς χωρίοις εὐρισκομένους ζημμηδες (χριστιανοὺς) λέγουσιν, ὅτι οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐργάται καὶ οἱ ὑπηρέται ἡμῶν νὰ μὴ παραβλάπτωνται τὰ δικαιώματα (μιρὶ ρουσουμί). Πρέπει ὁ εἰρημένος ἢ ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ τὰ τοῦ γάμου καὶ τὰ τοῦ διαζυγίου νὰ κανονίζῃ καὶ νὰ ἐπεμβαίῃ μετὰ τῶν διαφορᾶν μετ' ἀλλήλων ἐχόντων ζημμηδῶν τῇ συγκαταθέσει αὐτῶν καὶ, ἀνάγκης τυχούσης, ὅταν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῶν δίδωσι ὄρκον καὶ πρὸς τιμωρίαν ἐκδίδωσιν ἀφορισμοὺς, ἔναντιον ἀρχαίας συνηθείας οἱ κριταὶ καὶ οἱ ναΐπιδες μὴ καταδιώκωσιν καὶ μὴ ἐνοχοποιῶσιν αὐτούς. Καὶ τῶν ἀνευ κληρονόμων ἀποβιτώσαντων (μουρδ ὀλάν) ἐπισκό-

πων καὶ ἱερέων καὶ μοναχῶν καὶ τῶν καλογραιῶν εἴτε χρήματα, εἴτε ἐπιπλα καὶ ὑποζύγια καὶ κτήματα, καὶ ἕτερα ὅσα κατάλληλα διὰ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν ὑπάρχωσιν, ὅταν ταῦτα ἐκ μέρους τοῦ πατριάρχου ἢ ἐκ μέρους τοῦ μητροπολίτου ληφθῶσι λόγῳ δικαιωμάτων, ἔναντιον τοῦ φερμανίου εἰς ταῦτα μὴ ἐπεμβαινέτωσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ πείτουλμάλ, τοῦ κασάμη, καὶ οἱ ἔφοροι (μουτεβελί) καὶ οἱ βοϊβοδάδες καὶ οἱ σουπασίδες καὶ λοιποὶ ἐκ τῶν αὐθαιρέτων. Καὶ τινες ἰσχυροὶ ὅταν λέγωσιν ὅτι τὴν τάδε γυναῖκα στεφάνωσον μετὰ τὸν τάδε ζημμηδῆν (χριστιανὸν), ἢ τὸν τάδε ἱερέα παῦσον καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ τῷ τάδε ἱερεὶ παράδος, μὴ ἐνοχλείτωσαν ἔναντιον τῆς συνηθείας αὐτῶν. Καὶ μηδεὶς ἐπεμβαινέτω εἰς τὰ ἀφοριστικὰ ἔγγραφα τὰ ἐκδιδόμενα παρ' αὐτοῦ πρὸς παιδεύσιν καὶ τιμωρίαν ζημμηδῆν. Ἐπειδὴ καὶ οἱ συζευχθέντες ἔναντιον τῆς συνηθείας αὐτῶν ἀντίκειται τῇ συνηθείᾳ αὐτῶν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔπειτα ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἐὰν ἀποθνήσκωσι, (μουρδ ὀλανλάρ), οἱ κριταὶ καὶ οἱ ναΐπιδες καὶ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ μὴ καταδιώκωσι τοὺς ἱερεῖς λέγοντες αὐτοῖς νὰ ἐνταφιάζωσιν αὐτούς. Καὶ τοὺς ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς τοὺς ἀρνούμενους τὴν πληρωμὴν τῶν δικαιωμάτων κατὰ τὴν συνηθειαν αὐτῶν ὅταν τιμωρῶσιν κόπτοντες τὰ μαλία αὐτῶν καὶ παύοντες αὐτούς καὶ διορίζοντες ἀντ' αὐτῶν ἄλλους καταλλήλους, ἔναντιον τοῦ καθεστῶτος μηδεὶς ἐπεμβαινέτω. Ὅταν δεήσῃ νὰ τεθῇ ἀδεία τοῦ σερεὶ ὑπὸ κράτησιν ἐπίσκοπος, μοναχὸς, ἱερεὺς καὶ καλογραία τις νὰ κρατῆται διὰ τοῦ εἰρημένου μητροπολίτου. Ὅταν τινὲς τῶν μοναχῶν μὴ ἔχοντες ἐκκλησίαν καὶ μονὴν, περιφερόμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, γίνονται παραίτιοι διενέξεων, ὁ εἰρημένος μητροπο-

λίτης νὰ ἐμποδίζῃ. Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω ὅταν ὁ μητροπολίτης θεωρῇ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐπιτρόπων ἐκκλησιῶν καὶ μουῶν. Καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ μητροπολίτου λέγοντες ὅτι, ἡμεῖς θὰ ἡμεθα ὑπηρέται σου, μὴ ἐπεμβαινέτωσαν οἱ δοῦλοί μου (καπὲμ κου λού). Μὴ ἐπεμβαινέτω τις ἐναντίον τοῦ ἀνέκαθεν καθεστῶτος ὅταν ὁ μητροπολίτης φέρῃ ἀνὰ χεῖρας τὴν πατερίτσαν αὐτοῦ. Εἰς τὰ ἀμπέλια, εἰς τὰς ἐπαύλεις, εἰς τὰς νομάς, εἰς τοὺς μύλους, εἰς τὰ χωράφια, εἰς τὰ ἀγιάσματα καὶ εἰς τὰ μοναστήρια τὰ ἀνήκοντα εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν καὶ τὰ παρόμοια τὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀφιερωμένα πράγματα τε καὶ εἰσοδήματα, καθὼς οἱ προηγούμενοι μητροπολίται ἐκυριάρχησαν καὶ ὁ εἰρημένος μητροπολίτης τοιοῦτοτρόπως κυριαρχεῖτω μὴ ἐμποδιζόμενος ὑπ' οὐδενός. Τούτων τοίνυν γνωσθέντων αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν μου σημεῖον ἐμπιστοσύνην ἐχέτωσαν.

ΣΗΜ. Τὸ βεράτιον τοῦτο ἐξεδόθη αἰτήσει τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πεκίου Ἰωαννικίου τοῦ Καρατζᾶ χρηματίσαντος ἐν τῷ θέματι τούτῳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1739—1746.

Βεράτιον τοῦ μητροπολίτου
ΜΠΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ

Ἐκδίδεται ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ· τὰ λοιπὰ γὰρ εἰσιν ὅμοια τοῖς ἑτέροις βερατίοις
Ὁ πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς περιφερείας αὐτῆς καὶ ἡ Σύνοδος τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μητροπολιτῶν ὑπέβαλον ἐνσφράγιστον ἀναφορὰν εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου συμβούλιον, δι' ἧς ἐδήλωσαν ὅτι, ἐπειδὴ γίνονται τινες διωγμοὶ κατὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ κατὰ τῶν ραγιαδῶν, πρὸς ἀπαλλα-

γὴν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ καταδιωγμοῦ, νὰ διαγραφῇ δι' ὑψηλοῦ φερμανίου ἢ προσάρτησις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Ἰπεκίου καὶ νὰ συγκαταριθμηθῇ μεταξὺ τῶν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποκειμένων μητροπόλεων ἢ σημερινῇ (μητρόπολις) Βελιγράδιον Σούστι καὶ ἡ περιφέρεια αὐτῆς, ἐξακολουθοῦσα νὰ κυριαρχῆται ὑπὸ μητροπολίτου τῶν ὑποδιοικήσεων Σεμένδριας, Ποζαρέφτης, Παγοδίνης καὶ Καραγουνίας, τοῦ μετὰ χεῖρας φέροντος τὸ αὐτοκρατορικόν μου τοῦτο φερμάνιον ὑπογραμμοῦ τοῦ Μεσσιακοῦ ἔθνους· τοῦ μοναχοῦ Ἰερεμίου, οὗ τὰ τέλη σφραγισθείησαν ἐπ' αἰσίοις. Διὰ τῆς δηλώσεως ὅτι προσηρτήθησαν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, νὰ ἔχῃ τὸ ἀξίωμα τῆς μητροπολιτικῆς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἥτις εἰς τὸ οἰκείον κατάστιχον νὰ σημειωθῇ καὶ νὰ παραχωρηθῇ ἐκ νέου τὸ ὑψηλὸν μου φερμάνιον, ἐθεωρήθη ἐπαναγκες· ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μετρηθῶσιν εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου ταμεῖον ἀνελλιπῶς ἢ συνήθης προσφορὰ, ἢ ρηθείσα μητρόπολις εἰς τὸν εἰρημένον ἐκ νέου κατακυροῦται καὶ ἐν οἰκείῳ καταστίχῳ σημειοῦται· καὶ ἐπειδὴ παρεκάλεσαν ἵνα δοθῇ καὶ εἰς τὸν εἰρημένον τὸ ὑψηλὸν βεράτιον καθ' ὃν τρόπον ἐκδίδονται βεράτια τῶν μητροπολιτῶν τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον· καὶ γενομένης ἐρεύνης εἰς τὰ κατάστιχα τῶν περὶ ἐπισκόπων σημειωμάτων, κατὰ τρόπον ὅμοιον, ἢ μητρόπολις Βελιγραδίου Σούστι καὶ τῆς περιφερείας αὐτῆς, ἐνῶ τέως ὑπέκειτο εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἰπεκίου, τὴν φορὰν ταύτην, δι' ὑψηλοῦ φερμανίου, προσηρτήθη τῷ Πατριαρχείῳ Κωνσταντινουπόλεως. Πρὸς τούτοις δὲ γνωσθέντος ὅτι ἡ ρηθείσα μητρόπολις, δι' ὑψηλοῦ βερατίου, ἀντὶ τῆς προσφορᾶς ἐξ χιλιάδων ἄσπρων, κατεγράφη εἰς τὸν μοναχὸν Ἰερε-

μίαν, ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα καταβάλλῃ εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου ταμείον τὴν κυβερνητικὴν προσφορὰν ταύτην τοῖς μετρητοῖς· συνωδὰ τῇ ἀναφορᾷ ἐξεδόθη φερμάνιον, ἵνα ὁ εἰρημένος, διατηρούμενος εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, σημειωθῇ καὶ εἰς τὸ ἀρμόδιον κατάστιχον καὶ, ἀφοῦ προσηκουρωθῶσι τὰ σουρούτια αὐτοῦ, ἐγχειρισθῇ αὐτῷ τὸ βεράτιον, ἐπειδὴ ἐπεδόθη αὐτῷ ἡ αὐτοκρατορικὴ μου ἀπόδειξις ὅτι, τὸ διὰ τὴν συνήθη προσφορὰν ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν συγκείμενον ἐξ ἄσπρων χιλιάδων ἐξ παρέδωκεν εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου ταμείον. Συνωδὰ τῷ ἐκδοθέντι ὑψηλῷ φερμανίῳ, νὰ μένη ἡ ρηθείσα μητρόπολις ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ εἰρημένου μοναχοῦ Ἱερεμίου καὶ νὰ σημειωθῇ εἰς τὸ οἰκείον κατάστιχον, ὅτι ἔδωκα τὸ βεράτιον τοῦτο τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ τοῦ ἱεροῦ μηνὸς ραμαζὰν τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ*, καὶ διέταξα νὰ κατέχη ἀποκλειστικῶς ὁ μοναχὸς Ἱερεμίας τὸν τεῦθεν ἐκεῖνα τὰ μέρη τὰ ἀνάκαθεν ὑποκείμενα τῷ μητροπολίτῃ Βελιγραδίου καὶ νὰ διατελῇ κατὰ τὸν νόμον καὶ τὴν συνήθειαν αὐτῶν ἀνενοχλήτως μητροπολίτης ἐπὶ τῶν φόρου ὑποτελῶν τῶν εὑρισκομένων εἰς τὰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία τῆς Σεμένδρας, Κοζάσκης, Γιαγοντίνας καὶ Καρλαβοσ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως ἐξαρτώμενα μέρη.

ΣΗΜ. Τὰ κατόπιν ὁμοιά εἰσι τοῖς τῶν ἐκδοθέντων βερατίων.

* ὁμοίως γὰρ καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς 1766.

Βεράτιον τοῦ ἀρχιεπισκόπου
ΣΙΝΑ ΚΑΙ ΡΑΪΘΟΥΣ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΥ

Παυθέντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ μοναστηρίου ἐν τῷ ὄρει Σινᾷ, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ ἐκλεχθῇ ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ, διὰ τοῦτο οἱ ἐν τῷ ὄρει Σινᾷ μοναχοὶ τε καὶ ἱερεῖς συνελθόντες, κατὰ τοὺς ἀνεγνωρισμένους αὐτῶν κανόνας, ἐξέλεξαν ὡς τοιοῦτον ἓνα τῶν τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου καλογήρων, τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρόν μου βασιλικὸν βεράτιον Καλλίστρατον. Ἡ ἐκλογή δ' αὐτῶν αὕτη παπεστάθη δι' ἀναφορᾶς τοῦ ρωμαίου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων ἀναφέροντος καὶ παρακαλοῦντος νὰ διορισθῇ ὁ προρρηθεὶς Καλλίστρατος ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ὄρους Σινᾷ, ἐπιδοθῇ δὲ αὐτῷ ἅμα καὶ τὸ παρόν μου ὑψηλὸν βεράτιον, περιέχον καὶ ἐπικυροῦν τὰ ἔκπαλαι δεδομένα προνόμια τοῦ μοναστηρίου τούτου. Ὅθεν, θεωρηθέντων τῶν περὶ τούτου κωδίκων καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποδειχθέντος, ὅτι ἡ κοινότης αὕτη ἔχει σύμφωνον πρὸς τὰ παλαιὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ προνόμια τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὸν ἡγούμενον αὐτῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ἐγένετο ἡ τιμὴ νὰ ἐκδοθῇ ἡ ὑψηλὴ μου θέλησις, ἧς δυνάμει ἔδωκα τὸ ὑψηλὸν μου βεράτιον, ἀναφέρον τὸν διορισμὸν τοῦ προρρηθέντος καλογήρου Καλλίστρατου εἰς τὴν ἡγουμενίαν τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου. Διατάττω δὲ, νὰ ἔχωσι οἱ καλόγηροι οὗτοι τὰ τε ἐν τῷ δεδοξασμένῳ ὄρει τοῦ Μωϋσέως καὶ τῷ ὄρει Σινᾷ κείμενα μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας, καὶ κήπους καὶ περιβόλια αὐτῶν, καὶ τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκκλησίας αὐτῶν καὶ φοινικῶνας καὶ ἐλαιῶνας. Ὅμοίως νὰ ἐξουσιάζωσι τὸ ἐν Καίρῳ παρὰ τῇ πύλῃ Μπάπ-ἐλ-Νάσαρ ἐν τῇ συνοι-

κία Τζουβανία κείμενον μετόχιον μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, τελούντες ἐν ταύτῃ ἀπαρακωλύτως πάσας αὐτῶν τὰς τελετὰς καὶ λειτουργίας. Πρὸς τούτοις νὰ κατέχωσι καὶ τοὺς δεξιᾶ τε καὶ ἀριστερᾶ τῆς ρηθείσης συνοικίας δύο βεκελέδες καὶ πάσας τὰς ἀφιερωμένας ἐν τῷ Καίρῳ οἰκίας, χάνια καὶ βακούφια αὐτῶν, ἔχοντες ἅμα τὴν ἀπαρακώλυτον ἄδειαν νὰ διέρχωνται πέραν τοῦ Σεμπιλ Σουμπάσι. Νὰ μὴ πληρώνωσι δὲ φόρους ἐνοικίων, μήτε δόσιμον, μήτε δεκάτην ἐκ τῶν ἐν Σινᾶ, Δαμασκῷ καὶ Αἰγύπτῳ κήπων, ἀμπέλων, φοινίκων καὶ πάντων τῶν ἄλλων αὐτῶν καρποφόρων δένδρων, μήτε διὰ τὴν μέταξαν καὶ τὰ μαῦρα αὐτῶν ἀτλάζια, μηδὲ ποσῶς νὰ ἐπεμβαίη τις ἐπὶ τῶν ἐν Κύπρῳ εὑρισκομένων μοναστηριακῶν αὐτῶν ἀμπελώνων καὶ σπαρτῶν. Ἀπὸ τοῦ κόλπου Ἐλεῖμ δὲ ἄχρι τῆς δυτικῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ μέχρι τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ Ραχίτιου, Δαμιατίου, Κύπρου καὶ Δαμασκοῦ, Τριπόλεως τῆς Συρίας, Κάτταβα, Μπεντίς, Σουδάν (Συήνης), Γάζης, Βηρυτοῦ, Σαΐδος, Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, Λαοδικείας καὶ εἰς ἅπαντα τὰ ἐπίγεια καὶ τοὺς λιμένας τοῦ λοιποῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους νὰ μὴ ζητηθῇ ποτὲ παρ' αὐτῶν μηδ' ὀβολὸς διὰ τὰ εἰς τὴν μονὴν στελλόμενα σάπωνα, τυρὸν, ἐλαίας καὶ ἄλλα ἀφιερῶματα· μήτε διὰ τὰ λαμβανόμενα χρέη των νὰ τοὺς ἐμποδίση τις μηδὲ τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν νὰ κάμῃ. Παρ' οὐτινος ἔχουσι νὰ λάβωσι δικαίωμα τι καὶ γνωρισθῇ καὶ μαρτυρηθῇ, νὰ ληφθῇ καὶ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἀνελλειπῶς. Ἐὰν δέ τις θελήσῃ, ἐναντίον τοῦ δικαίου, νὰ παρεμβάλῃ τι πρόσκομμα καὶ ταραξῆ αὐτοὺς, ὁ ἕκαστοτε ἕκασταχοῦ διοικητῆς νὰ ἐμποδίξῃ τὸν τοιοῦτον. Οἱ καδῆδες, οἱ μιρμιράναι, οἱ μιρλιβάδες, οἱ μουλα-

ζίμαι καὶ οἱ ἀμήλιδες καὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι δὲν ἔχουσιν οὐδὲν δικαίωμα ἐπεμβάσεως καὶ ἐνοχλήσεως ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν εἰρημένων καλογήρων. Οἱ εἰς τὰ διάφορα μέρη εὑρισκόμενοι πατριάρχαι, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλεξανδρείας, κατ' οὐδὲν δικαιούνται νὰ ἐπιβάλλωνται ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ εἰρημένῳ Ὁρει διωρισμένου ἀρχιεπισκόπου ἡγουμένου τῶν καλογήρων, ἢ νὰ ἐνοχλῶσιν αὐτόν. Βασιζόμενοι λοιπὸν ἐπὶ τοῦ τιμίου ἀχτιναμὲ τοῦ δεσπότη ἡμῶν προφήτου, ἐφ' ᾧ εἶη χάρις καὶ εὐχὴ, καὶ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρισμῶν τῶν διαδόχων ρεσιδίδων καὶ τῶν παρελθόντων σουλτάνων, ὀφείλετε νὰ ἐκπληρώσητε πάντα τὰ εἰς τοὺς καλογήρους τούτους δοθέντα δικαιώματα καὶ προνόμια καὶ λοιπὰ εἰς σέβας καὶ μεγαλείον τοῦ εἰρημένου προφητικοῦ ἀχτιναμὲ, καὶ φυλάξῃτε τοὺς εἰρημένους ὀρισμοὺς, συμφώνως μὲ τὸν ἱερὸν νόμον, ὅπως καὶ οἱ μέγιστοι προπάτορές μου (ὧν ὁ Θεὸς εὐλογῆσαι τοὺς τάφους) εἰς τὴν ἐποχὴν των, πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ Ὁρει μοναχῶν καὶ δυνάμει τοῦ ἔκπαλαι εἰς χεῖρας αὐτῶν εὑρισκομένου προφητικοῦ ἀχτιναμὲ, τῶν τιμίων βερατίων καὶ ὑψηλῶν ὀρισμῶν, ἐτίμησαν αὐτοὺς μὲ τὴν ἐφαρμογὴν των. Δυνάμει τούτων μηδεὶς ἐνοχλήσῃ τινὰ τῶν μοναχῶν, μηδ' ἐπέμβῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις των, μηδὲ πειράξῃ, μηδ' ἀδικήσῃ καὶ ἐπ' ἐλάχιστον λυπήσῃ αὐτούς. Ὅστις δὲ πράξῃ τοιοῦτό τι, νὰ τιμωρηθῇ αὐστηρότατα καὶ νὰ παιδευθῇ βαρέως καὶ ἀνηλεῶς, ὑποπίπτων εἰς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Θεοῦ. Διότι αὐτὰ εὐρέθησαν παλαιὰ δικαιώματα αὐτῶν. Πρὸς ἐπικύρωσιν δ' αὐτῶν ἐκδίδεται τὸ ὑψηλὸν αὐτοκρατορικὸν μου τοῦτο βεράτιον.

Ἐξεδόθη τῇ α' ἡμέρᾳ τοῦ τιμίου μηνὸς ζιλκαδὲ, 1284 (1868). Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Φερμάνιον περὶ τῶν δικαίων
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ

ΣΟΥΛΤΑΝ ΜΕΧΜΕΤ (ὁ Δ')

(τύποις μονοκονδυλίας τοῦ ὀνόματος τοῦ σουλτάνου, ἢ τουρᾶς).

Οἱ καλόγηροι τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων κειμένου μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον ἀνέφερον εἰς τὸ κράτος μου δι' ἀναφορᾶς των, λέγοντες ὅτι, «ἀπὸ τὴν ἄλωσιν τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐφέξῃς, τὰ δέκατα, τὸ χαράτζιον, καὶ οἱ λοιποὶ φόροι τῶν παρ' ἡμῖν καλλιεργουμένων τόπων, οἷτινες κεῖνται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῶν Καλαβρύτων, τῆς Βοστίτζας, τῶν Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ τῆς Γαστούνης, ἀπεκόπησαν προσδιωρισμένως· καὶ κατὰ τὸ 1053 ἔτος*, ὁ προσδιωρισμένος διὰ τὴν καταγραφὴν τοῦ Μωρέως Χατζῆ Ἀχμέτ κατέγραψεν εἰς τὰ βασιλικὰ κατάστιχα τρεῖς χιλιάδας λεπτὰ (ἄσπρα) διὰ προσδιωρισμένον ἐτήσιον φόρον μας. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἀνὰ χεῖράς μας δοθέντα βασιλικὰ ἐνδεικτικὰ καὶ ἀντίγραφα τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου κατεκάησαν εἰς τὴν πυρκαϊᾶν, ἣτις κατέκαυσε πρὸ μικροῦ τὰς κατοικίας μας διάφοροι ξένοι ἐπίβαλλον χεῖρας εἰς τὰ κτήματά μας, καὶ μᾶς ἠνώχλουν· διὸ ἀναφέροντες ἡμεῖς τὴν ἐνόχλησίν μας κατὰ τὸ 1084, καὶ προσθέσαντες εἰς τὸν διωρισμένον φόρον μας τρεῖς χιλιάδας λεπτὰ (ἄσπρα), χρονικῶς πεντήκοντα γρόσια γινόμενα ὅλα, ἧτοι ἐξ χιλιάδες ἄσπρα ὠρισμένως, ἐδίδομεν αὐτὰ εἰς τοὺς συνάκτας τῶν φόρων διὰ νὰ μὴ ἐνοχλούμεθα ὀλότελα, καὶ κατεγράφησαν εἰς τὸ ἀρχεῖον τῶν χαρατζίων, καὶ ἐξε-

* ἀπὸ Χριστοῦ 1638.

δόθησαν αὐθις βασιλικὰ ἐνδεικτικὰ ἔγγραφα καὶ ἀντίγραφα τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, καὶ ὁμως πάλιν μᾶς ἐνοχλοῦν καὶ δὲν μᾶς ἀφίνουν ἐν ἡσυχίᾳ. Διὰ ταῦτα, ἀφοῦ κατ' ἔτος πληρόνομεν εἰς τοὺς συνάκτας τῶν φόρων τὸν προσδιορισθέντα φόρον μας, διὰ τὰ ἔκπαλαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μας ὄντα χωράφιά μας, ἀμπέλια μας, λειβάδιά μας, δένδρη μας, καὶ ἄλλα κτήματά μας, εὐρισκόμενα εἰς τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Καλαβρύτων, Βοστίτζης, Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ Γαστούνης κείμενα μετόχιά μας, διὰ νὰ διαμένωσιν ὑπὸ τὴν κυριότητά μας, καὶ μηδεὶς ἄλλος, εἴτε μιριμηράνης, εἴτε χὰς βοεβόνδας, εἴτε ἐπιστάται τῶν τιμαρίων, εἴτε γεντικτζήδες, εἴτε ἀρχηγοὶ τῶν στρατευμάτων, εἴτε ἄλλοι ἐξουσιασταὶ, νὰ μᾶς ἐνοχλῶσι μὲ ἀπαιτήσεις χαρατζίων καὶ ἄλλων φόρων χωρὶς βασιλικὸν φερμάνιον, καὶ χωρὶς ἀντίγραφον τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς δοθῇ εἰς χεῖρας βασιλικὸν δίπλωμα (μπεράτιον) σύμφωνον μὲ τὰ πρὸ καιροῦ δοθέντα εἰς ἡμᾶς, τὸ βασιλικὸν φερμάνιον καὶ τὸ ἀντίγραφον τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου». Θεωρηθέντων λοιπὸν τῶν βασιλικῶν μου καταστίχων τῶν φυλαττομένων εἰς τὰ ἀρχαιοφυλάκια τῶν χαρατζίων (ιτζιτζιὰ), καὶ τῶν λογαριασμῶν (μπὰς-μουχασεπέ), ἐπειδὴ εὐρέθη καταγεγραμμένον, ὅτι εἰς τὸν ἐτήσιον φόρον τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων κειμένου μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον, ὄντα ἀποκεκομμένον διὰ τρεῖς χιλιάδες ἄσπρα (λεπτὰ), καὶ ἔγειναν πεντήκοντα γρόσια κατ' ἔτος, δηλ. σωστὰ ἐξ χιλιάδες ἄσπρα, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1084, τὴν ἐννάτην ἡμέραν τῆς σελήνης ρεμπιούλ-ἔβέλ, ἐδόθη εἰς αὐτοὺς βασιλικὸν φερμάνιον καὶ ἀντίγραφον τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, διὰ τοῦτο ἔγεινε βασιλικὴ προσταγή

μου. Καὶ διδοὺς εἰς χεῖράς των τὸ παρὸν βασιλικὸν μπεράτιον, διατάττω ὅτι τὸ μοναστήριον Μέγα Σπήλαιον, ἀφοῦ δώση κατ' ἔτος εἰς τοὺς συνάκτας τῶν φόρων τὰ πενήντα γρόσια, ἤτοι ἕξ χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα), τὸν προσδιορισθέντα φόρον διὰ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Καλαβρύτων, Βοστίτζης, Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ Γαστούνης μετόχιά του, καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ καλλιεργούμενα χωράφια. ἀμπέλια, λειβάδια, δένδρη, καὶ λοιπὰ κτήματα ὄντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, νὰ μὴ τὸ ἐνοχλήσουν πλέον μὲ ἀπαιτήσεις χαρατζίων, δεκάτων, καὶ ἄλλων φόρων, οὔτε οἱ μιριμηρανίδες, οὔτε οἱ χὰς-βοεβόνδαι, οὔτε οἱ ἐπιστάται τῶν τιμαρίων, οὔτε οἱ φύλακες τῶν φρουρίων, οὔτε ἄλλοι ἔχοντες ἐξουσίαν τινά· οὕτως ἄς ἠξεύρωσι, καὶ ἄς δώσωσι πίστιν εἰς τὸ βασιλικὸν μου σημεῖον.

Ἐξεδόθη τῇ 25 τῆς σελήνης τζεμάζουλ-ἑβέλ. Ἐν ἔτει 1090· (ἀπὸ Χριστοῦ 1674).

[Ἔστι πιστὴ ἡ μετάφρασις τῇ 12 ἰουλίου 1834, ἐν Ἄργει. Ὁ διερμηνεὺς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος Ἰουσουφμπέις Ἀχμετπασαζαδές].

ΣΗΜ. Τὸ παρὸν ἐπίσημον γράμμα κεῖται ἐν σελίσιν 114—115 τοῦ «Κτιτορικοῦ τῆς ἱερᾶς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου» (ἐν Ἀθήναις, 1840). Εἰρήσθω δ' ὅτι οὐ συμφώνως τῇ συνηθείᾳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ, ὃ τῆς ἐκδόσεως ἐπιμεληθεὶς Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων ὁ Κωνσταντῖνος τὴν μονὴν γράφει βασιλικὴν, ἐνφ' πληρέστερον ἔπρεπε νὰ γράψῃ «βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν» —διότι κέκτηται καὶ πατριαρχικὰ σιγιλλώδη γράμματα σὺν βασιτικοῖς χρυσοβούλλοις ἡμονή.

Τὰ δίκαια τῆς γεραρᾶς μονῆς ἐπικυροῦσι καὶ νεώτερα φερμάνια τῶν σουλτάνων Ἀχμέτ Γ' καὶ Σελήμ Γ', τῷ 1724 καὶ 1803. Ἐν τῷ τοῦ Ἀχμέτ φερμανίῳ γράφεται ὅτι ἀκατὰ τὴν ἁγίαν προσταγὴν καὶ τὸ ἴσον τοῦ καταστίχου, καὶ τοῦ βασιλικοῦ μπερατίου, ὅπου ἐδόθησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μακαρίτου σουλτάν Μεχμέτη, ἐδόθη προσταγὴ μου ἁγία περιέχουσα ὅτι τὰ κτήματα καὶ τὰ χώματα τῶν καλογήρων τοῦ ρηθέντος μοναστηρίου ἐγράφησαν κλπ. Γράφει δὲ καὶ τὸ τοῦ Σελήμ μαρτυροῦν ἐκπρεπέστερον· ἄἔξετασθέντων οὖν τῶν ἐν τῷ βασιλικῷ μου θησαυρῷ καταστίχων, ἐξήχθη ὅτι

οἱ καλόγηροι τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων ἐν Πελοποννήσῳ κειμένου μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον, ἐν καιρῷ τῆς ἀλώσεως τῆς χερσονήσου ἀπεδέχθησαν πρὸ πάντων τὴν ὑποταγὴν, καὶ ἐδόθη εἰς χεῖράς των αὐστηρὰ βασιλικὴ διατάγῃ διαλαμβάνουσα τὴν ἀσυδοσίαν των, καὶ ὅτι ἀφοῦ πληρώνουν κατ' ἔτος εἰς τὸν βασιλικὸν μου θησαυρὸν νὰ μὴ ἐνοχλῶνται παρ' οὐδενὸς μὲ ἀπαιτήσεις τοιούτων φόρων».

Ἀνάγνωθι ταῦτα ἀπὸ σελ. 115—119 τοῦ «Κτιτορικοῦ», ὡς καὶ πολλὰ πολλῶν μεγάλων ἰονῶν τουρκικὰ ἐπίσημα γράμματα, ὁμοίου περιεχομένου. Χρήσιμον ἄρα ἔκρινα νὰ παρασυνάψω ἐνταῦθα φερμάνιον ἐπικυροῦν τὰ δίκαια τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἣτοι τῶν μονῶν αὐτοῦ, κατὰ χειρόγραφον εὑρισκόμενον ἐν τῷ ἐμῷ γραμματοφυλακείῳ.

Φερμάνιον περὶ Ἁγίου Ὄρους

(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΑΧΜΟΥΤ Β')

«Μετάφρασις τοῦ ἤδη ἐκδοθέντος βασιλικοῦ ὁρισμοῦ περὶ τῶν προνομίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ περὶ τελωνίου, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ κραταιωτάτου σουλτάν Μαχμούτ· Γραϊκικῶν ἔτος 1834»*.

«Πρὸς τὸν βεζήρην Θεσσαλονίκης κριτὴν καὶ λοιποὺς προκρίτους ἐξουσιαστὰς τῆς Θεσσαλονίκης.

Πληρεξούσιε βεζήρη καὶ συνδοξώτατε διευθυντὰ καὶ ἐκτελεστὰ τοῦ εἰς τὸ σαντζάκι τῆς Θεσσαλονίκης νιζαμίου καὶ τῶν λοιπῶν ὄλων ὑποθέσεων κ.τ.λ. Ὁμὲρ πασᾶ εἶη τὸ κλέος σου αὐξανόμενον· καὶ σὺ ἔξοχε μεταξὺ τῶν μουσουλμάνων ἐνδοξοσοφολογιώτατε κριτά! καὶ ὁ ἐκ μέρους τοῦ δαψιλοῦς ζερπχανέ μου διορισμένος εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Ἁγίου Ὄρους βοϊβόδας Χαφίζ Ἐμίν, εἶης εὐτυχῶν· καὶ οἱ προκριτώτεροι ἀγζάννηδες καὶ λόγον ἔχοντες· ἔστω γνωστὸν ὑμῖν ὅτι οἱ καλόγηροι οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὰ εἴκοσι

* τηρεῖται τὸ λεκτικὸν καὶ ἡ γραφὴ τοῦ παρ' ἐμοὶ παλαιοῦ κειμένου. ΓΡΑΜΜΑΤΑ περὶ ἐκκλησιαστ. δικαίων 3

μοναστήρια τὰ εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Ἁγίου Ὁρους δώσαντες ἀναφορὰν ἤδη εἰς τὸ βασιλικόν μου διβάνι ἀναφέρουν ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα παρ' αὐτῶν κατὰ καιροὺς ἀφ' οὗ δοθῶσιν, ὅλαι αἱ ὑποθέσεις των νὰ θεωρῶνται ἀπὸ τὸν διορισμένον ἐκ μέρους τοῦ εὐτυχοῦς ζαραπχανέμου βοϊβόδαν· ἐκ μέρους δὲ τοῦ βαλῆ, καὶ τῶν ἐχόντων δυναμιν, καὶ ἄλλων ζαπιτῶν ἀπ' ἐναντίου τοῦ σουρουτίου των, ἐπ' ὀνόματι τελωνίου καὶ ἄλλων ἀπαιτήσεων ἐπειρασμὸς καὶ ἐνόχλησις νὰ μὴν γίνεται, καὶ ἀπὸ κάθε ἀπαίτησιν διαφόρων τεκλιφίων νὰ ἦναι ἀσύνδοτοι καὶ ἀκαταζήτητοι, καθὼς ἀπὸ τὰ εἰς χείρας των ἱερὰ θεσπίσματα ἰκανῶς φανεροῦνται. Ἡ ρηθεῖσα χερσόνησος πετρώδης καὶ ὄρεινὴ οὕσα ἐκτὸς δένδρων φοντουκιῶν οὐδεμίαν ἄλλην ἔχει πρόσοδον, ὅθεν τοὺς διὰ τροφὴν αὐτῶν, καὶ τῶν πηγαινοερχομένων μουσαφίριδων ζαχιρέδες φροντίζουσα ἀπὸ νησία Λῆμμον, καὶ Ἰμβρον, καὶ ἀπὸ τὰ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Θεσσαλονίκης εἰς μερικὰ μέρη εὐρισκόμενα τζιφθλίκια τὰ ὁποῖα ὀνομάζουν μετόχια, καὶ ἐπειδὴ αἱ τροφαὶ αὐταὶ δὲν ἐξαρκοῦσιν, φροντίζουσι δι' ἐλεημοσύνης ἐν μέρος, τὸ ὁποῖον μεταφέρουτας εἰς τὴν ρηθεῖσαν χερσόνησσον, ἐκ τοῦ συστήματος τῶν δυναμένων ἐναντίον τῆς θεσπισθείσης ἀσυνδοσίας των, νὰ μὴ τοὺς γίνεται μὲ ἀπαιτήσεις βία καὶ ἐνόχλησις μ' ὅλον ὅτι εἶναι βέβαιον καὶ ἀποδεδειγμένον, ἤδη ἐναντίων τῶν σουρετίων τῆς ἀσυνδοσίας των ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη ἐπ' ὀνόματι τελωνίου καὶ ἐπ' ὀνόματι ἄλλων ὑποχρεώσεων ἀπαιτούμενοι, γίνεται βία καὶ ἐνόχλησις ἐναντίον μάλιστα τῆς πεπαλαιωμένης ἀσυνδοσίας των, δι' ὃ εἰς κατάπαυσιν καὶ ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων ζημιωδῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἐνοχλήσεων ἐζητήθη νὰ σταλῆ κατ' ἔλεος ὑψηλός μου ὀρισμὸς, ὅθεν ἐξετάσεως

γενομένης εὐρέθη ὅτι οἱ σημειωθέντες καλόγηροι καὶ μοναχοὶ ἐπειραζόμενοι καὶ ἐνοχλούμενοι καὶ προλαβόντος δι' ἀναφορὰς των τὸ ἐδηλοποίησαν, καὶ ἐγένετο ὀρισμὸς ὅτι τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὴν Θεσσαλονίκη καὶ ἄλλα μέρη μούλκια, χωράφια, μπαχτζέδες, μῦλοι, μποστάνια, τζιφθλίκια καὶ ποίμνια τῶν προρρηθέντων μοναστηρίων, κείμενα κατὰ τὸν παλαιὸν τρόπον· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀναφερομένων καλογήρων, ἂν τις, ἐπάνω εἰς τὸ μούλκι προσθέσῃ μέρος τίς πολὺν, ἢ ὀλίγον, ἐπίθεσις νὰ μὴν γίνεται· καὶ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ἐκ τῶν καλογήρων καὶ μοναχῶν, εἰάν τις τελευτήσῃ ἢ ἄλλον τόπον ὑπάγῃ, οἱ ἐπιστᾶται, καὶ πείτελμάλ ἐμινλερὶ λεγόμενοι, καὶ ὁ βοεβόδας, ἐπὶ προφάσει ὅτι ὁ δεῖνα καλόγηρος ἀπέθανεν, ἢ εἰς ἄλλον τόπον ὑπήγεν, ἢ περιουσία του, τὰ μούλκια του, ἢ κατάστασίς του, τὰ ποίμνιά του τί ἐγένοντο λέγων, τοὺς ἄλλους καλογήρους νὰ μὴν ἐνοχλήῃ· καὶ εἰς τὸ 1134* ἔτος κατὰ τὴν γεγυνομένην καταγραφὴν εἰς τὴν ρηθεῖσαν χερσόνησσον τῶν εὐρισκομένων δεκαεννέα μοναστηρίων οἱ καλόγηροι ἀπὸ διάφορα τεκλίφια καὶ δόσεις νὰ ἦναι ἀσύνδοτοι. Οἱ κατοικοῦντες μοναχοὶ τὰ τριάντα δύο τζεφθλίκια, καὶ τὰ πενήντα δύο καὶ ἡμισυ ζευγάρια των διὰ νὰ ἦναι (ὡς προεῖρηται) ἐλεύθεροι καὶ ἀκαταζήτητοι ἀπὸ κάθε ἀπαίτησιν φόρου, παλαιὰ καταγραφὴ, μὲ θεσπίσματα βασιλικὰ ἐπικυρωθεῖσα, ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ εἰς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ρωμαίων πατριάρχου, τὰ σουρούτια τοῦ περατίου του ἐμφαίνεται, ὅτι κάθε ὑπόθεσις ἀναφορὰν καὶ σχέσιν ἔχουσα μὲ τὴν ἱερὰν κρίσιν νὰ θεωρῆται εἰς τὸ βασιλικόν μου διβάνι, καὶ οὕτω ἀνανεουμένη, καὶ ἐπικυρουμένη ἀπὸ

* τὸ ἀπὸ θεογονίας δηλ. 1720.

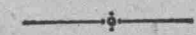
κάθε ἄλλο ἀσυνδοσία των, ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐκτὸς τοῦ χαρατζίου των διὰ τὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν εὐρισκόμενα ἀμπέλια καὶ καρποφόρα δένδρα, καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν μετοχίων, καὶ τὴν ἀσυνδοσίαν, καὶ διὰ μπουμπαγιά τῶν ζαχιρέδων, καὶ διὰ ἄλλας ἀπαιτήσεις εἰς κάθε χρόνον, ἐπειδὴ ἐδιωρίσθη νὰ δίδωσιν εἰς τὸ βασιλικὸν μου ταμεῖον (τζέπ χουμαγιούν) σαρανταμίαν χιλιάδα διακόσια τριάντα γρόσια Νο: 41230. Οἱ ρηθέντες καλόγηροι τόσον διὰ τὰ εἰς τὴν χερσόνησον αὐτὴν, ὅσον καὶ τὸν καζᾶ Θεσσαλονίκης καὶ τὸν ναχιέ τῆς Κασάνδρας εὐρισκόμενα 58 τζεφλίκια, διὰ βοήθειαν τοῦ τόπου, διὰ τοὺς δελίδες, διὰ κουρετζίδικα, καὶ τὰ λεγόμενα καζία ἀχτζεσι, καὶ μπουμπασίρινδες, καὶ ἄλλας προσφορὰς, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὰ μεταφερόμενα διὰ τὴν τροφήν των σιτάρια ἐπὶ λόγῳ ἀδείας καὶ ἐξέτασιν καὶ μέτρημα τῶν κοιλῶν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιβλαβὴ καὶ ἐπιζήμια, ἐναντίον τοῦ βασιλικοῦ θεσπίσματος, ἀπὸ τοὺς τοπάρχας, διοικητὰς καὶ ἄλλους ζαπίτας κατὰ πάντα λόγον καὶ τρόπον ἐπίθεσις καὶ ἐνόχλησις νὰ μὴν τοὺς γίνεται καὶ διὰ τὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των τζιφλίκια, μούλκια καὶ ἄλλα, καὶ διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν προερχόμενα, καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν μετοχίων των, καὶ διὰ τὴν ἀπότισιν τοῦ χαρατζίου των, καὶ ἄλλων ἀφ' οὗ δώσωσι τὰ διορισθέντα, διὰ νὰ μὴ τοὺς γίνεται ἐπειρεασμὸς καὶ ἐνόχλησις, ἐναντίον τῆς θεσπισθείσης ἀσυνδοσίας καὶ ἐλευθερίας των, καὶ εἰς ἐπικύρωσιν αὐτῶν κατὰ τὰ προδοθέντα θεσπίσματα, ἐδόθη ὑψηλὸς ὀρισμὸς μου εἰς τὸ 1248 ἔτος* κατὰ τὸ σεφέρ· καὶ εἰς τὸ κᾶϊδι ἐμφαίνεται. Ἡ ρηθείσα χερσόνησος οὕσα προσηλωμέ-

* τὸ καθ' ἡμᾶς 1832.

νη εἰς τὸν εὐτυχῆ βισιλικὸν ζαραπχανέ μου, ἢ διευθέτησις τῶν κατ' αὐτὴν ὑποθέσεων γίνεται διὰ τοῦ ρηθέντος βοϊβόδα. Οἱ εἰς τὰ ρηθέντα μοναστήρια οἰκοῦντες καλόγηροι ἀφ' οὗ ἀποδώσωσι τὰ κανονισμένα ἐκπαλαι, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ἐναντίον τῶν σουρετίων τῆς ἐλευθερίας των με τὰς προρρηθείσας ἀπαιτήσεις, καὶ μὲ ὑποχρεώσεις ἀδείας διὰ τὰ σιτάρια γὰ συναζόμενα διὰ τὴν ἰδίαν των τροφήν, καὶ διὰ μέτρημα τῶν κοιλῶν, καὶ ἄλλα διαφόρως ὀνομαζόμενα, ἀπὸ τὸ σαντζάκι τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλα μέρη ξένα, καὶ εἰς ἐπικύρωσιν τῆς ἀσυνδοσίας των, ὁ ἔξοχος μεταξὺ τῶν ὑπουργῶν μου ἤδη ἐπιστάτης τοῦ ζαραπχανέ μου 'Ελσεγιτ 'Αλῆ Ριζάς· εἶη τὸ κλέος του αὐξανόμενον· ἐδηλοποίησε διὰ τακριλίου του ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ σταλῆ ἱερὸς ὀρισμὸς μου, κατὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ εἰς ἐπικύρωσιν τῆς ἀσυνδοσίας των ἐγράφη ἤδη ὑψηλῆ μου προσταγῆ, καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας τῶν ρηθέντων καλογήρων. Σὺ λοιπὸν ὁ προρρηθεὶς βεζύρης μου, τῶν προσημειωθέντων σουρουτίων τὸ βάθος ἐννοῶν, καὶ πληροφορούμενος περὶ τῶν προλαβόντων, καὶ ἤδη στελλομένων ὀρισμῶν, καθ' οὓς οἱ ρηθέντες καλόγηροι, ἀφ' οὗ πληρώσωσι τὰ νενομισμένα διὰ χαρατζι καὶ ἄλλα, πᾶσα ὑπόθεσις των θεωρουμένη ἀπὸ τὸν ἐκ μέρους τοῦ εὐτυχοῦς ζαρπχανέ μου διορισμένον βοϊβόδα, ψευδῶς καὶ ἀπ' ἐναντίου τοῦ σουρετίου τῆς ἐλευθερίας των ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἀπ' ἄλλο οὐδὲν μέρος, διὰ νὰ μὴν τοὺς γίνεται βλάβη καὶ ἐπειρεασμὸς μὲ ἀπαιτήσεις διαφόρων ἄλλων ὑποχρεώσεων νὰ ἐξοδεύσης ἰκανὴν δύναμην, καὶ ἐσὺ κριτὰ, καὶ ὅσοι ἄλλοι ζαπίται, πρόκριτοι καὶ λόγον ἔχοντες περὶ τὰ τοιαῦτα, ἀφ' οὗ φθάσει ὁ ὑψηλός μου ὀρισμὸς προσέξατε εἰς τὰ γεγραμμένα καὶ

παρατρέχοντες κάθε τί ἐναντίον εἰς τὰ σουρούτια, καὶ φέροντες ἐν γνώσει ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἐγράφη ὁ ὑψηλός μου ὀρισμὸς, πείθεσθε, καὶ τῷ ἱερῷ σημείῳ πιστεύετε.

Ἐγράφη τῇ ἐβδόμῃ τοῦ ζιλκαδὲ κατὰ τὸ χιλιοστὸν διακόσιοστὸν τεσσαρακοστὸν ἑννατον ἔτος*.

Χάτι σερίφ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

(ΣΟΥΛΑΤΑΝΟΥ ΧΑΜΗΤ Α΄.)

Χάτι-σερίφι ὁποῦ ἔγινε διὰ τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ κοινοῦ ἀρχιερεῖς καὶ κοσμικοὺς διὰ νὰ φυλάττωσι τὰ ὀπίσθεν κεφάλαια καὶ ἡ τάξις τοῦ κεσιόχανέ.

Ἐξαίρετε κριτὰ τῶν μουσουλμάνων, κυριώτερε τῶν κυρίων τῶν μονοθεϊτῶν, μεταλλεῖον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς βεβαιότητος, ὁ αἴρων τὰς σημαίας τοῦ νόμου καὶ τῆς πίστεως, κληρονόμοι τῶν μαθήσεων τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀποστόλων, ὁ ἰδίως βοηθούμενος παρὰ τῆς προνοίας τοῦ βοηθούντος βασιλέως, δέσποτα ἡμῶν, κριτὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πληθυνθείησαν αἱ ἀρεταὶ σου. Διὰ τοῦ ἀρχομένου ὑψηλοῦ βασιλικοῦ σημείου, γνωστὸν ἔστω ὅτι οἱ ἐν τῇ φλοιᾷ τῆς μακαριότητός μου κατοικοῦντες ραγιαδες ρωμαῖοι ἐπρόσφεραν εἰς τὸν οὐδὸν τῆς εὐτυχίας μου ἀναφορὰν διαλαμβάνουσαν ζήτησιν ἐλέους καὶ ἀπαλλαγῆν ἀδικίας, λέγοντες ὅτι ἀπὸ τὰ ἄσπα κινήματα, ὁποῦ ἐπεχειρίσθησαν οἱ πρόην πατριάρχαι τῶν ρωμαίων, καὶ ἀπὸ τὰς ὠμὰς αὐτῶν πλεονεξίας, καὶ ἐξ αἰτίας τῆς δαπάνης τῶν πολλῶν χρημάτων, ὅπου ὁ

* ἀνάγνωθι σημείωσιν ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.

ἤδη ἐξωσθεῖς τῆς πατριαρχείας Σαμουήλ καλόγηρος μὲ τὴν ἄκραν ἰδιογνωμίαν καὶ τυρυννίαν του ἔφθασεν πρὸς ἰδίαν σύστασιν καὶ στερέωσιν, ξεχωριστὰ ὁποῦ τὸ χρέος τοῦ Πατριαρχείου ἔγινεν ἐπέκεινα τῶν ἑννεακοσίων πουγγίων, ὁποῦ χρεωστοῦνται εἰς βακούφια καὶ ὀρφανὰ, καὶ εἰς τοὺς ὀρτάδες τῶν γιανιζάρων τῆς ὑψηλῆςμου Πόρτας, καὶ εἰς ἄλλους τινὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐπαρχιῶν χρέη ὁποῦ ὑπόκεινται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Πόλεως μὲ τὸ νὰ ἐπερίσσευσαν πολλαπλασίως, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐρήμωσις καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῶν ραγιαδῶν τοῦ ρωμαϊκοῦ γένους, κατὰ τὴν προσταγὴν μου τὴν γενομένην μὲ τὸ ἐν χερσὶν αὐτῶν χάτι χουμαγζοῦν τῆς δικαιοκρισίας μου, ὁ διὰ βασιλικῆς μου χάριτος συμφωνία πάντων αὐτῶν ψηφισθεῖς καὶ ἐκλεχθεῖς, ὁ πιστὸς καὶ εὐθύς νῦν πατριάρχης τῶν ρωμαίων Σωφρόνιος, καὶ ὁ σύλλογος τῶν μητροπολιτῶν, καὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ Γένους καὶ οἱ ἔχοντες λόγον, καὶ περιφανεῖς καὶ μαῖστορες τῶν ρουφετίων καὶ τῶν ραγιαδῶν γέροντες, εἰς ἓν συνελθόντες, συνωμίλησαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς κυβερνήσεως τῶν πατριαρχικῶν πραγμάτων οἰκονομίας τε, καὶ ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν καὶ τόκων. Ἐπειδὴ μὲ κοινὴν συμφωνίαν πάντων αὐτῶν ἀπεφασίσθη ἵνα ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, μὲ τὸ ναζαρέτι καὶ ἐπίσκεψιν τῶν τοῦ Γένους περιφανῶν, διορισθῶσιν ἐπίτροποι τοῦ Κεσιόχανέ τέσσαρες τῶν μητροπολιτῶν εἰδήμονες τῶν πατριαρχικῶν κανόνων καὶ δεκαοκτὼ παρ' αὐτοῖς ἀξιόπιστοι γέροντες καὶ ἐχλιῦρτίδες τῶν περιφανεστέρων καὶ ἐσναφίων διὰ νὰ γροικοῦν μὲ ἰστικλάλι καὶ πληρεξουσιότητα ἀπάσας τὰς πατριαρχικὰς ὑποθέσεις καὶ δοσοληψίας, ἐπὶ συμφωνία τοῦ διατηρεῖσθαι διὰ παντὸς τὰ ρηθησόμενα σάρ.

SISMANOGLIO
MEGARO

τια. Καὶ πρῶτον ὅτι, ὅταν μία μητρόπολις χηρεύσῃ καὶ κάμνει χρεία νὰ ἀποκατασταθῇ κατὰ τὸ ἔκπαλαι νέος μητροπολίτης εἰς αὐτήν, ἢ ποσότης ὅπου ἀνήκει εἰς τὸν Κεσισχανέ, κατὰ τὸ ἀρχαῖον εἰθισμένον αἰνίτους, νὰ γίνεται ταχσίλι σῶα καὶ ἀνελλιπῆς μὲ τὸ μαραφέτι τῶν διορισθέντων ἐπιτρόπων, οἱ ὅποιοι νὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν συνέλευσιν συναινοῦντες καὶ ὁμοφωνοῦντες - Β') Τὰ χρέη, εἰς τὰ ὅποια ἐνέχονται αἱ ἐπαρχίαι, νὰ καταγράφονται εἰς τὸν κώδικα τοῦ Κεσισχανέ, καὶ διὰ νὰ φαίνεται ὅτι εἶναι καταγεγραμμένοι αἱ μέχρι τοῦδε ἀνυπόγραφοι ὁμολογίαι, νὰ ἔχουν τὸ κῦρος καὶ νὰ εἶναι δεκταὶ καθὼς καὶ ἦτον, διὰ νὰ μὴν ζημιώνωνται ἐκεῖνοι, ὅπου ἔχουν αὐτὰς τὰς ὁμολογίας, πλὴν ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ φυλάττωνται τὰ σάρτια τοῦ νέου τούτου νιζαμίου, καὶ ἐκεῖνα τὰ χρέη, ὅπου ἤθελον γίνῃ ἐναντίον εἰς αὐτὰ τὰ σουρούτια, νὰ μὴν εἶναι δεκτὰ ὡς χρέη τῆς ἐπαρχίας, ἀλλὰ νὰ γίνωνται ταχσίλι ἀπὸ τὸ μάλι τοῦ μητροπολίτου ὅπου ἤθελε νὰ δανεισθῇ - Δ') Ὅποιοι* καὶ ἂν ἤθελον εἰσθε ἐκεῖνοι οἱ διαιρεταὶ καὶ σκανδαλοποιοὶ ποῦ προξενοῦν σκάνδαλα ἀναμεταξὺ εἰς τὸ Γένος τους, διασπείροντες ψευδολογίας κατὰ τοῦ νῦν πατριάρχου Σωφρονίου, τοῦ ὁποίου ἢ διαμονὴ καὶ στερέωσις εἶναι πρόξενα τῆς εἰρηνικῆς καταστάσεως καὶ ἡσυχίας τῶν πτωχῶν ραγιαδῶν, καὶ πάσχοντες ἀδίκως εἰς τὸ νὰ ζημιώσουν τοὺς μητροπολίτας, καὶ εἰς τὸ νὰ διασείσουν καὶ ἀνατρέψουν αὐτὸ τὸ νιζάμι, ὅπου ἤδη ἐστηρίχθη μὲ τὴν συμφωνίαν τοῦ Γένους, οἱ τοιοῦτοι νὰ φανερόντωνται εἰς τὴν βασιλικὴν μου πόρταν διὰ νὰ παιδεύωνται - Ε') Αἱ ὁμολογίαι τοῦ Κεσισχανέ, ἀφ' οὗ ὑπογραφῶ.

* Λείπει τὸ Γ' κεφάλαιον ἐν τῷ μέρει τούτῳ τοῦ χειρογράφου, καὶ καταγράφεται κατόπι τοῦ Θ'.

σι κατὰ τὴν συνήθειαν ἀπὸ τοὺς μητροπολίτας, νὰ βουλώνωνται μὲ τὴν ἐπιτροπικὴν βούλαν διὰ νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος τους, καὶ ὅταν δοθῇ ἀναφορὰ κατὰ τινος εἰς παιδείαν ἢ ἀναφορὰ νὰ βουλώνεται μὲ τὴν κοινὴν βούλαν, ἢ ὅποια βούλα νὰ εἶναι εἰς τέσσαρα τμήματα καὶ τὸ κάθε τμήμα νὰ δίδεται εἰς κανένα ἀξιόπιστον ἀπὸ αὐτοὺς κατὰ τὸ ἀνὰ χεῖρας αὐτῶν βασιλικὸν χάττι χουμαγιούν - ΣΤ') Ὅταν ἀποκατασταθῇ νέος μητροπολίτης, τὸ χρέος του νὰ καταγράφεται εἰς τὸν κώδικα τοῦ Κεσισχανέ, καὶ αὐτὸς νὰ ἐγχειρίζῃ εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τὸ ὑποσχετικὸν γράμμα, ὅπου διαλαμβάνει τὴν ὄσσην ποσότητα θέλει ξεπέσει καθ' ἕκαστον χρόνον, καὶ νὰ ἐξαποστείλῃ εἰς τοὺς ρηθέντας ἐπιτρόπους τὴν ὁμολογίαν τῆς ποσότητος, ὅπου ἤθελε ξεπέσει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. - Ζ') Ὅταν ἤθελαν προβληθῇ τεκίρια πρὸς ὄφελος καὶ βοήθειαν τοῦ ραγιαῖ τοῦ Κεσισχανέ, ὅπου εἶναι βεβυθισμένος εἰς πολλὰ χρέη, αὐτὰ τὰ τεκίρια νὰ εἶνε δεκτὰ καὶ νὰ ἐνεργοῦνται παρὰ πάντων - Η') Ὅλα τὰ ἱράτια καὶ μασράφια τοῦ Κεσισχανέ, νὰ γίνωνται ζάπτι ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τοὺς διωρισμένους εἰς τὴν δοσοληψίαν, καὶ τόσον ἢ ἐκπλήρωσις τοῦ χρονικοῦ μιρίου τοῦ Κεσισχανέ, ὅσον καὶ ἢ ἐξόφλησις τῶν πολλῶν ποσοτήτων, ὅπου χρεωστοῦνται εἰς βακούφια, ὀρφανὰ, ὀρτάδες γιανιτζάρων, καὶ εἰς ἄλλους τινὰς γνωστοὺς, καὶ τὰ μερικὰ καὶ καθολικὰ ἔξοδα, ὅπου ἀκολουθοῦν εἰς ἄλλας ὑποθέσεις, νὰ θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς ρηθέντας ἐπιτρόπους. - Θ') Τελειώνοντας ὁ χρόνος, τὰ ρηθέντα ἱράτια καὶ μασράφια, ὄντα γεγραμμένα ἐν πρὸς ἐν φανερὰ κατ' ἔμπροσθεν τῆς συνελεύσεως τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ναζίρηδων προκρίτων τοῦ Γένους, ἀφ' οὗ θεωρηθῇ ὁ λογαριασμὸς τῶν εἰρημένων ἐπι-

τρόπων, ἂν κάμη χρεία νὰ γείνη τετζίτι, ἢ ἐπιτροπική αὐτῶν νὰ γίνεται τετζίτι, ἢ θὰ διορισθοῦν ἄλλοι ἐπίτροποι κατὰ τὰ ρηθέντα σουρούτια, καὶ ἔχουν νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὸν Κεσισχανέ οἱ πρώην ἐπίτροποι, νὰ πληρώνονται ἀπὸ τοὺς νέους ἐπιτρόπους, καὶ νὰ δίδεται εἰς αὐτοὺς σενέτι κάτι ἀλακᾶ—Γ') Αἱ χρεωστικαὶ ὁμολογίαι τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ ὑπογεγραμμέναι κατὰ τὴν συνήθειαν μὲ τὰς ὑπογραφὰς καὶ τῶν λοιπῶν μητροπολιτῶν, νὰ βουλώνονται καὶ μὲ τὴν ἐπιτροπικὴν βούλαν, καὶ οὕτω νὰ ἔχουν τὸ κῦρος. Ὅθεν καὶ κοινῇ γνώμῃ γενομένου αὐτοῦ τοῦ νιζαμίου, ἐδόθη καὶ ἐν σενέτι εἰς χεῖρας τῶν ἐπιτρόπων, κατεσφραγισμένον μὲ τὰς σφραγίδας τῶν ὑπογεγραμμένων, μὲ τὰς ὑπογραφὰς ἀπάντων τῶν ἐν τῇ ὑψηλῇ μου φλοιᾷ μητροπολιτῶν, προκρίτων καὶ ἀχλιῦρζιδων ἐσναφίων, καὶ περιεκτικῶν τῶν εἰρημένων σουρετίων, μὲ τὸ νὰ εἶναι τὸ ἀνωτέρω διαληφθὲν νιζάμι πρόξενον ἀναπαύσεως καὶ ἡσυχίας εἰς τοὺς πτωχοὺς ραγιάδες, ἐζήτησαν καὶ ἔκδοσιν ὑψηλοῦ μου ὀρισμοῦ, κεκοσμημένου μὲ χάτισερίφι, εἰς ἐπικύρωσιν καὶ στηριγμὸν τοῦ ρηθέντος νιζαμίου. Καὶ μὲ τὸ νὰ ἐπιβεβαίωσε καὶ ὁ ρηθεὶς πατριάρχης ὅτι τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει, καὶ ὄντας ἀκόμη ἀρμόδιον εἰς τοὺς κανόνας τῆς δικαιοσύνης τὸ νὰ φυλάττωνται οἱ πτωχοὶ ραγιάδες ἀπὸ τὰς ζημίας εἰς τὰς βασιλικὰς μακαρίους ἡμέρας μου, καὶ τὸ νὰ ἀναπαύωνται μὲ τὴν ἀποδίωξιν τῶν πραγμάτων ὅπου προξενοῦν τὸ περυσανλίκι καὶ διαφωνίαν εἰς τὰς ὑποθέσεις ὅπου ἀφορῶσιν εἰς τὸ αἰνίτους καὶ Πατριαρχεῖον τους, ἐγχειρίσθη ἡ βασιλική μου χάρις εἰς τὸ νὰ φυλάττωνται ὡς κανὼν ἀπαρασάλευτος τὸ σουρούτι τοῦ ρηθέντος νιζαμίου, καὶ ἐξεδόθη ἡ ἱερά μου προσταγὴ καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας αὐτῶν.

Λοιπὸν, σὺ εἰρημένε κριτὰ, νὰ φανερώσης ὅτι θέλει παραδοθῆ καὶ τιμωρηθῆ ὅποιος ἀπὸ αὐτοὺς φανῆ ἐναντίος εἰς αὐτὸ τὸ σουρούτι νιζάμι, τὸ ἐκτάκτως γενόμενον, τὸ ὁποῖον διὰ παντὸς νὰ εἶναι δεκτὸν καὶ κεκυρωμένον, καὶ νὰ κάμνης καῖδι εἰς τὸ σιτζίχι ἀπὸ τὸν ὀρισμὸν μου, καὶ πάλιν νὰ τὸ ἐγχειρίσης εἰς χεῖρας του καὶ νὰ κάμνης τεμπίχι εἰς ἐκείνους ὅπου πρέπει, διὰ νὰ βάλλουν εἰς πρᾶξιν τὴν περίληψιν τοῦ ὀρισμοῦ. Διὸ καὶ ἐγένετο ἡ ἱερά μου προσταγὴ καὶ μέχρι τριχὸς νὰ φυλαχθῆς ἀπὸ τοῦ νὰ πράξης τὸ ἐναντίον.

Ἐγράφη περὶ τὴν μέσην τοῦ ρεπι-ου λεβὰλ τοῦ χιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους.

(1775)

ΣΗΜ. Περὶ τῶν «Ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ», δηλὰ γε δὴ τοῦ θεσμοῦ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, πῶς ἤρξατο καὶ τίνας ὑπέστη μεταβολὰς ἀπὸ τῆς 15' μέχρι τῶν μέσων τῆς 10' ἑκατονταετηρίδος, τὰ δέοντα γράφονται ἐν φυλλάδιῳ πολυσελίδῳ τίτλον φέροντι «Φύσις καὶ φάσεις τοῦ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικοῦ (προνομιακοῦ) ζητήματος».

ΜΠΟΥΓΙΟΥΡΟΥΑΤΙ ΠΕΡΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ Γ'.)

Ἴδον ἀπαράλλακτον τῆς μεταφράσεως τοῦ ὑψηλοῦ πουργιουρουλτίου σταλέντος πρὸς τὸν παναγιώτατον καὶ σεβασμιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κύριον κίριον Καλλίνικον, δι' οὗ δηλοποιεῖται τῇ αὐτοῦ σεβασμίᾳ παναγιότητι ὅτι ἀνετέθη ἡ φροντίς, ἐπιστάσια τε καὶ τὸ ναζαριέτ τῆς καλῆς διοικήσεως καὶ οἰκονομίας τῶν ἐνταῦθα ἐν τῇ βασιλευούσῃ, τῷ

Γαλατᾶ καὶ Πέγιογλου κοινῶν νοσοκομείων πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ περιβλεπτον πεγυζαδὲν κύριον κύριον Δημήτριον Μουρούζην.

Πρὸ ἱκανοῦ καιροῦ ἐγένετο μοι ὑψηλὴ βούλησις· Ὅτι τὸ νὰ ἐμποδισθῆ ἢ ἐνόχλησις ὁποῦ παρέχουν εἰς τὸν λαὸν οἱ ἐλεημοσύνην αἰτοῦντες ραγιάδες ἐπαῖται, τῶν μὲν ἀσθενῶν καὶ τυφλῶν τιθεμένων καὶ διοριζομένων εἰς τὰ νοσοκομεία, τῶν δὲ ἐχόντων χεῖρας καὶ πόδας ἀποπεμπομένων εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν πατρίδας· καὶ ἐπομένως ἐπετάχθησαν δι' ὑψηλῆς προσταγῆς οἱ πατριάρχαι ρωμαίων καὶ ἀρμενίων, ὅτι ὅσοι ἐκ τῶν ἐπαιτῶν τῶν εἰρημένων δύο γενῶν περιφέρονται ὄντες ἱκανοὶ νὰ ἐργάζωνται, τοὺς τοιοῦτους νὰ τοὺς ἀποστέλλουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐκείνους δὲ ὅπου ἔχοντες χρόνια, βιάζονται διὰ τῆς ζητείας νὰ ζωοτροφῶνται, προδιαθέντες τὰ νοσοκομεία καλῶς, νὰ τοὺς διορίζουν καὶ νὰ τοὺς ἀποκαθιστῶσιν εἰς αὐτὰ, καὶ ἀγκαλὰ κατὰ τὴν ὑψηλὴν ταύτην προσταγὴν εἶχον διατάξει τὰ περὶ τούτων τότε οἱ πατριάρχαι τῶν δύο τούτων γενῶν ἐξαιτησάμενοι νὰ ἐκδοθῆ ὑψηλὸς ὀρισμὸς εἰς ἐπισκευὴν τῶν νοσοκομείων, διὰ τὸν ἐκ τῆς πρὸ τοσοῦτου καιροῦ ἐγκαταλείψεως αὐτῶν καὶ παραμελείας ἐπαπειλούμενον κρημνισμόν, καὶ κατὰ τὸ ἐκδοθὲν χάτι χουμαγιὸν ἐξεδόθησαν ὑψηλαὶ προσταγαὶ περὶ τῆς ἐπιστασίας τῶν κατὰ τὸν Γαλατᾶν, Πέγιογλου, Ἑπτὰ κουλέδων καὶ ἔξωθεν τοῦ Ναρλί καποῦ κειμένων νοσοκομείων τῶν δύο γενῶν, καὶ ἀποκομισαμένων εἰς αὐτὰ τῶν τε ἀσθενῶν καὶ ἀναπήρων ἐπαιτῶν εἶχεν οἰκονομηθῆ τότε ἢ ὑπόθεσις αὕτη τῶν κατὰ τὰς ὁδοὺς διὰ τῆς ζητείας καὶ ἀπαιτήσεως αὐτῶν προερχομένης ἐνοχλήσεως, μὴ γενομένης δὲ τὸ μετὰ ταῦτα τῆς ἀναγκαίας ἐπιμονῆς καὶ προσηκούσης

ἐπιμελείας, δὲν ἀπετελέσθη οὐδὲις καρπός· Ὅθεν καὶ ἤδη περιφερόμενοι εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας οἱ εἰς χρόνια πάθη περιπεπτωκότες, παρέχουν εἰς τὸν λαὸν νομικῶς τε καὶ φυσικῶς ἀηδίαν, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὅσον ἔντονος προσταγῆ καὶ ἂν ἤθελε δυθῆ, ὡσαύτως ὁμολογούμενον, ὅτι κανενὸς καρπὸς δὲν ἤθελεν ἀποτελεσθῆ, ἐὰν δὲν γίνῃ ἢ ἐν τοῖς νοσοκομείοις περὶ τὴν τροφήν καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ περὶ τὴν θεραπείαν αὐτῶν ἀνήκουσα ἐπιμέλεια· ὅτι δὲ ἢ τῶν τοιούτων νοσοκομείων καλὴ διάταξις καὶ περιποίησις προξενεῖ πολλὴν τὴν ὠφέλειαν εἰς τὸν λαὸν κατάδηλον καὶ προφανέστατον· εἰς τὴν τούτων σύστασιν ἀναγκαῖα πρὸ πάντων ἢ τῶν ἐμπείρων καὶ ἀρίστων ἰατρῶν προμήθεια, καὶ ἢ ἐν τοῖς νοσοκομείοις θεωρία καὶ διὰ τῆς ἀνατομίας διδασκαλία· Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐρχόμενοι ἰατροὶ εἰς βασιλεύουσιν ὅσον καὶ ἂν ἐπεδόθησαν καὶ ἐξέμαθον τὴν ἰατρικὴν ἐν ταῖς περιφήμοις σχολαῖς Παταβίου, Μονπελιέρ καὶ ἄλλων τοιούτων μερῶν ἀκαδημαῖς, πολλάκις πολλαχῶς σφάλλουν ἐξ αἰτίας τῆς τῶν κράσεων καὶ κλιμάτων διαφορᾶς, ὡς ἢ πείρα ἀπέδειξε, διὰ τοῦτο εἶναι ὁμολογούμενον παρὰ πᾶσι τοῖς περὶ τὴν ἰατρικὴν δεινοῖς καὶ ἐμπείροις, ὅτι οἱ ἰατροὶ πρέπει νὰ κάμουν ἀφεύκτως τὴν πρᾶξιν των εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ὁποῦ σπουδάζουν νὰ ἐκπαιδεύωνται τὴν ἰατρικὴν καὶ πάντες οἱ συγγραφεῖς τὸ ὁμολογοῦν ἀναμφίβολον· Πανταχοῦ λοιπὸν ἐν πάσαις δηλαδὴ ταῖς ἐπικρατείαις γίνεται ἐπιμέλεια εἰς τὸ νὰ συνιστῶνται νοσοκομεία, καὶ ἰατρομουσεῖα πρὸς αὔξησιν τῶν πεπαιδευμένων ἰατρῶν· διὰ τοῦτο ὁμολογούμενον ὅτι καὶ τὸ νὰ γίνῃ χιμμάτι καὶ φροντὶς περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἐκ μέρους τοῦ ὑψηλοῦ δοβλετίου θέλει ἀποτελέσει* ὅχι μόνον

* δῆλα δὲ, θέλει συντελέσει.

τὸ νὰ ἀποκατασταθῶσιν ἄριστοι οἱ σωζόμενοι ἰατροὶ, ἀλλὰ καὶ ὅσοι τοῦ λοιποῦ ἐπιθυμοῦν νὰ σπουδάσουν τὴν ἰατρικὴν καὶ νὰ ἐκπαιδεύωνται ἄριστα, ὥστε κατορθουμένης τῆς αὐξήσεως τῶν ἀρίστων ἰατρῶν νὰ προξενῆται ὠφέλεια εἰς τε τὰ βασιλικά στρατεύματα καὶ εἰς ἅπαντα ἐν γένει τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀπονέμονται προσέτι εὐχαὶ παρὰ πάντων· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς αὐξήσιν τῶν ἐν τοιούτοις ἰατρομουσεῖοις ἰατρικῶν μαθήσεών τε καὶ γνώσεων, καὶ πρὸς παραβολὴν τῶν πρακτικῶν καὶ πειραμάτων εἶναι ἀναγκαῖον τὸ νὰ γίνηται διὰ γραμμάτων ἀνταπόκρισις μὲ τοὺς ἐν τοῖς κατὰ τὴν Εὐρώπην νοσοκομείοις ἰατροὺς καὶ ἀκολουθῶς διὰ τινὰ μεσολαβοῦντα αἷτια, οἷον τῆς ἀνατομίας καὶ ἄλλα, δὲν συμβάλλουν εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν τὰ ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἰατρομουσεῖα, κατὰ δὲ ὅτι ἂν ἤθελεν ἐξειδιασθῆ ἢ ὑπόθεσις αὕτη εἰς τὸ γένος τῶν ρωμαίων, καὶ διορισθῆ ἔφορος ἐπ' αὐτοῖς εἰς τῶν προυχόντων ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ πρῶτα φερόντων καὶ δυναμένων, πιστὸς, ἐχέφρων, καὶ ἰκανὸς κατὰ πάντα, καὶ ἔφεσιν καὶ κλίσιν περὶ τὰς τοιαύτας ἔχων μαθήσεις, θέλει λάβῃ εὐκολίαν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐπομένως ὁμολογούμενον ὅτι ἀποκαθιστάμενος ἔφορος ὁ τοῦ ἤδη ἐν Πογδανία ἡγεμονεύοντος ἀδελφὸς Δημητράσκος Μουρούζης πεγιζαδὲς θέλει καταβάλλῃ πᾶσαν ἐπιμέλειαν, εἰς τὴν ἐν βραχεῖ χρόνῳ αὐξήσιν τῶν ἐμπείρων καὶ εὐμαθῶν ἰατρῶν. Διὰ τοῦτο μὲ τὸ νὰ ἀπεκατεστάθῃ δι' ὑψηλῆς βουλήσεως ἐπ' αὐτῷ διὰ παντὸς ἔφορος καὶ διοικητῆς ὁ διαληφθεὶς πεγιζαδὲς, ἐξεδόθησαν καθ' ὑψηλὸν βασιλικὸν χᾶττι χουμαγιοῦν δύω ὑψηλοὶ ὀρισμοὶ ἐπικεκοσμημένοι δι' ὑψηλῶν χαττίων, ὁ μὲν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν εὐτυχέστατον καπουτὰν πασᾶν καὶ σοφώτατον ἰσταμπὸλ

καδισὶ ἐφένδην καὶ τιμιωτάτους γενιτζὰρ ἀγασὶ καὶ μποστατζήπασι ἀγὰ καὶ τοπτζίπασι καὶ Γαλατᾶ βοεβόδασι, ὁ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον διαληφθέντα πείζα δὲν περὶ τῆς τῶν εἰρημένων ἐφορίας τε καὶ διορισμοῦ του ἀποφαινόμενοι τὰ ἐξῆς· «Ὅτι ὁ διαληφθεὶς πείζαδὲς νὰ ἀναφέρῃ καὶ νὰ ἐξαιτῆται δι' ἐνσφραγίστου ἀρξιχαλίου του πᾶν ὅ,τι ἂν ἤθελε δόξῃ αὐτῷ χρειῶδες καὶ ἀναγκαῖον τόσον εἰς τὴν πρὸ ὀλίγου δι' ἐπιμελείας του πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν γεωμετρίας καὶ ἄλλων μαθημάτων κατὰ τὸν Κουροῦ Τσεσμὲ συγκροτηθεῖσαν, καὶ κατὰ σκοπὸν ἐκ τοῦ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνέργεια ὡς ἡ πείρα ἀπέδειξε μετενεχθεῖσαν σχολὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν διάταξιν καὶ διευθέτησιν τῶν ἀναγκαίων ὑποθέσεων, τῶν εἰτέπειτα χρειᾶς τυχούσης συσταθησομένων νοσοκομείων τε καὶ ἰατρομουσεῖων, πάντες οἱ εἰς πάσας τὰς περὶ εὐταξίαν καὶ οἰκονομίαν γενικὰς τε καὶ μερικὰς ὑποθέσεις ὄλων τῶν τοιούτων νοσοκομείων δηλονότι καὶ σπουδαστηρίων ἀπὸ μέρους τοῦ Γένους διορισμένοι ἐπιστάται νὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν γνώμην καὶ ἀπόφασιν τοῦ διαληφθέντος πείζαδέ· νὰ μὴ γίνηται κατ' οὐδένα τρόπον οὐδεμία ἐπήρεια καὶ ἐναντίωσις, οὔτε καμμία ἐνόχλησις ἐν ἀπαιτήσῃ ἄσπρων καὶ ἀβαετίων ἐκ μέρους τῶν ζαπιτῶν, μήτε εἰς τὰς θεμελίων, εἰς ὅποιονδήποτε μέρος ὑπὸ τῶν ἁγιάδων κατοικούμενον, γινομένην οἰκοδομὴν νέων νοσοκομείων, μήτε εἰς ἐπισκευὴν ἢ εἰς εὐρυχωρίαν καὶ ἔκτασιν· ὅπου ἤθελαν δώσῃ εἰς τὰ παλαιὰ, ἐπὶ προφάσει τοῦ ὅτι οἱ γείτονες κάμουν ἀγωγὴν περὶ τούτου ἢ ἐπ' ἄλλαις τισὶ προφάσεσι νὰ μὴ δύναται τις τῶν ζαπιτῶν ἐπ' οὐδεμίᾳ προφάσει νὰ εἰσέρχηται εἰς τὰ ρηθέντα νοσοκομεία· νὰ μὴν ἐμποδίξῃ τις ἐξ αὐτῶν τὴν εἰσοδὸν καὶ ἐκκομιδὴν τῶν ἀσθενῶν

καὶ νεκρῶν, οὔτε τὴν εἰσκομιδὴν οἴνου καὶ ἄλλων ἰατρικῶν καὶ λοιπῶν ἀναγκαίων· νὰ μὴν λαμβάνη λόγῳ μισθοῦ καὶ ἀβεατίων οὐδὲ ὀβολὸν ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ νοσοκομεῖα εἰσερχομένους ἀσθενεῖς· νὰ παιδεύωνται ὅσοι θέλουν νὰ ἐπηρεάζουν τοὺς ἰατροὺς, συκοφαντοῦντες καὶ λέγοντες ὅτι κακῶς ἐβουλεύσαντο πρὸς θάνατον τινός· πρὸ τῆς θύρας ἑκάστου τῶν νοσοκομείων νὰ φυλάττη εἰς τῶν ζαπιτῶν, εἰς τὸ μέρος, ἐν ᾧ κείται ἕκαστον αὐτῶν, ὅς τις φυλάττων καὶ διενεργῶν τὰ εἰρημένα ταῦτα περὶ τούτου κεφάλαια νὰ μὴν ἤθελε πράττη κανένα τι παρὰ γνώμην τοῦ ἐφόρου· ὁ πείτουμάλης νὰ μὴ βάλλη χεῖρας εἰς τὰ πράγματα τῶν ἐν τοῖς νοσοκομείοις ἀποθνησκόντων, οὔτε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν. Ταῦτα τοίνυν πληροφοροῦμενοι καὶ σὺ ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης, ὅτι περιέχονται καὶ ἐπιτάττονται ἐν τοῖς εἰρημένοις δυσὶν ὑψηλοῖς ὀρισμοῖς χατλίδικοις, καὶ ὅτι ὁ διαληφθεὶς πείζαδὲς ἀπεκατεστάθη καθ' ὑψηλὴν βούλησιν κατὰ πάντα ἔφορος ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις νοσοκομείοις καὶ σπουδαστηρίοις, νὰ καταγράψῃς ἐν τῷ πατριαρχικῷ κώδικι τὴν ὑψηλὴν ταύτην προσταγὴν καὶ νὰ τὴν φυλάξῃς διενεργῶν καὶ πράττων καθὰ ἀπαιτεῖ ἡ τοιαύτη ἔννοια, ἀπεχόμενος καὶ προσέχων μεγάλως εἰς τὸ νὰ μὴν ἤθελες παραχωρήσῃ εἰς τὸ νὰ συμβῇ κανένα τι ἐναντίον τῆς ὑψηλῆς ταύτης προσταγῆς·

Τῆς κα' μουχαρεμμίου τοῦ ἰσῆ* ἔτους.

* ἀπὸ θεογονίας 1793.

Χάτι-σεριφ περὶ ἐλευθέρως ἐξασκήσεως
ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ
(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ Γ')

Δικαστὰ τῆς Πόλεως, δικαιοτάτε καὶ ἰκανώτατε τῶν ὀθωμανῶν δικαστῶν, καὶ ἀρχηγὲ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ὀθωμανῶν, πηγὴ ἀρετῆς καὶ γνώσεως, κάτοχε τῶν ἱεροδικαστικῶν ἀποφάσεων καὶ τῆς θρησκείας, κληρονόμε τῶν γνώσεων προφητῶν καὶ ἀποστόλων, θεία εὐδοκία καὶ συνάρσει πιστὲ, ἀξιεθίη ἡ ἀρετή σου· καὶ σὺ, ἀρχηγὲ τοῦ τάγματος τῶν γενιτζάρων, οὐδ' ἀξιεθίη ἡ δόξα. Ἐκ τῆς ὑψηλῆς βασιλικῆς μου διαταγῆς ἔστω σοι γνωστὸν ὅτι, ἅμα τῆ εἰς τὸν ὀθωμανικὸν θρόνον αἰσία ἀναβάσει μου, τῆ 11 ρετζέπ 1203* προσέταξα ν' ἀνανεωθῶσιν ἅπασαι αἱ διαταγαί. Ὅθεν ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες ἐν τῇ ὑψηλῇ Πρωτευούσῃ μου μητροπολίτι ὑπέβαλον εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου διβάνιον ἀναφορὰν ἐσφραγισμένην, δι' ἧς ἀναφέρουσιν ὅτι, οἰκονόμος τις διορισθεὶς ἐπίτροπος παρὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ φρενοκομείου γραικῶν κειμένου ἐν τῇ Πρωτευούσῃ μου, ἐντὸς τῆς πύλης Ἐγρι-καπού, παρεμποδίζεται ὑπὸ τῶν γενιτζάρων ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν θρησκευτικῶς νενομισμένων αὐτοῖς, καὶ ὅτι κωλύουσιν αὐτὸν νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰς οἰκίας τῶν χριστιανῶν, συνωδὰ τοῖς ὄροις τοῦ ὑψηλοῦ μου βερατίου, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶς παρ' αὐτοῖς νενομισμένων, καὶ παρέχουσιν αὐτῷ πράγματα καταπιέζοντες αὐτόν. Οἱ ρηθέντες, χάριν τῶν πτωχῶν καὶ χάριν τῆς

* Ἴδε τὴν ἐν τέλει τοῦ δευτέρου χάτι-σεριφ ἐν σελ. 54 σημείωσιν.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ περὶ ἐκκλησιαστ. δικαίων 4

αἰσίας εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς μου, τῇ 8 ζιλκαδὲ 1187, ἐξῆτήσαντο ν' ἀνανεωθῆ ἡ προηγουμένως ἐκδοθεῖσα ὑψηλὴ μου διαταγή. Ὅθεν, ἐξετασθέντων τῶν βιβλίων τῶν ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μου θησαυροφυλακείῳ διαφυλαττομένων, ἐν οἷς καταχωρίζονται οἱ κατ' ἀποκοπὴν φόροι οἱ καταβαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, ἐγνώσθη ὅτι ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ μητροπολίται εἶχον ὑποβάλλει αἰτησιν ἐνσφράγιστον εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μου θρόνου, δι' ἧς ἐδήλουν ὅτι ἐν τῷ ὑψηλῷ βερατίῳ, τῷ δοθέντι αὐτοῖς, ρητῶς λέγεται «Μηδεὶς ἐπεμβαίνετω καὶ μηδεὶς γινέσθω πρόσκομμα εἰς τοὺς ἱερεῖς τοὺς εἰσερχομένους εἰς τὰς οἰκίας τῶν χριστιανῶν πρὸς ἐκτέλεσιν θρησκευτικῆς ἱεροπραξίας καὶ θρησκευτικῶν διατυπώσεων»· καὶ συνωδὰ τοῖς ὅροις τοῦ ὑψηλοῦ βερατίου ὁ οἰκονόμος διωρίσθη προεστὼς τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐντὸς τῆς πύλης Ἐγρι-καπού, τῆς ὑπαγομένης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὠρισμένης πρὸς περίθαλψιν φρενοβλαβῶν, ἀσθενῶν, ἀναπήρων τοῦ γραικικοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἱερατεύων ἐν τῇ ρηθείσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ περιερχόμενος τὰς χριστιανικὰς οἰκίας, ἠρωτήθη ὡς ἀπὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ, τοῦ κειμένου πλησίον τῆς ρηθείσης ἐκκλησίας «Σὺ διατί περιφέρεσαι ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἡμεῖς δὲν δίδομεν πρὸς τοῦτο ἄδειαν». Οὕτως ἐκώλυνον αὐτὸν νὰ εἰσέρχηται εἰς χριστιανικὰς οἰκίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ὅθεν ὁ ρηθεὶς ἐξελιπάρησε τὴν ἐκδοσιν ὑψηλῆς μου διαταγῆς, ὅπως μὴ παρέχωσι πράγματα τῷ ρηθέντι οἰκονόμῳ ἱερεῖ οἱ ἐκ τοῦ ρηθέντος σταθμοῦ. Ἐγένετο σημείωσις ἐν τῷ περιθωρίῳ τῆς αἰτήσεως τοῦ πατριάρχου, ὅτι πολλάκις ἐξεδόθη ὑψηλὴ βασιλικὴ μου προσταγὴ δια-

τάσσουσα, μηδεὶς τῶν δικαστῶν καὶ τῶν τοποτηρητῶν αὐτῶν καὶ τῶν διοικητῶν τῶν πόλεων καὶ τῶν προκρίτων καὶ τῶν ὑδρονόμων καὶ ἄλλων ἐντίμων προσώπων νὰ γίνηται πρόσκομμα εἰς τοὺς ἱερεῖς τοὺς περιερχομένους τὰς οἰκίας τῶν χριστιανῶν ἐν γνώσει τοῦ πατριάρχου πρὸς ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν πράξεων κατὰ τὰ νενομισμένα αὐτοῖς. Συνωδὰ λοιπὸν τῇ ἱερᾷ διαταγῇ τοῦ βασιλέως πατρός μου σουλτάνου Μουσταφᾶ Χάν, (ὃς γαῖαν ἔχει ἐλαφρὰν), τῇ ἐκδοθείσῃ τῇ 23 ζιλκαδὲ 1185, εἶχεν ἐκδοθῆ καὶ ὑψηλὴ βασιλικὴ μου προσταγὴ τῇ 6 ζιλκαδὲ 1190. Ἡ τελευταία αὕτη προσταγὴ ἐσημειώθη εἰς τὸ περίθωριον τῆς αἰτήσεως τοῦ πατριάρχου.

Ὅθεν, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει διαταγὴ τις ἐναντία ταῖς προηγουμέναις, διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει καὶ κώλυμά τι πρὸς τὴν ἐκ νέου ἐπικύρωσιν καὶ ἀνανέωσιν αὐτῶν. Διέταξα λοιπὸν ν' ἀνανεωθῶσιν αἱ ἐν λόγῳ διαταγαί, καὶ ἅμα λαβόντες τὴν ἱεράν μου ταύτην ἀπόφασιν νὰ ἐνεργῆτε συνωδὰ τῷ ὑψηλῷ περιεχομένῳ αὐτῆς, καὶ νὰ μὴ δώσητε ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐναντίαν αὐτῆς ἐνέργειαν. Οὕτω ποιεῖτε, πεποιθότες ἐπὶ τὸ αὐτοκρατορικόν μου μονόγραμμα.

Τῇ 13 ζιλχιτζὲ 1207, (1793).

—*—
Χάτι-σεριφ̄ περὶ τῶν δικαίων

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟΥ
Ἐγρι-καπού
(ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ)

Δικαιότατε καὶ ἱκανώτατε τῶν ὀθωμανῶν δικαστῶν, καὶ ἀρχηγέ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ὀθωμανῶν, πη-

SISMANOGLIO
MISGARO

γῆ ἀρετῆς καὶ γνώσεως, κάτοχε τῶν ἱεροδικαστικῶν ἀποφάνσεων καὶ τῆς θρησκείας, κληρονόμο τῶν γνώσεων προφητῶν καὶ ἀποστόλων, θεία εὐδοκία καὶ συνάρσει πιστῆ, δικαστὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, αὐξηθείη ἢ ἀρετῆ σου.

Ἐκ τῆς ὑψηλῆς μου ταύτης διαταγῆς ἔστω σοι γνωστὸν ὅτι, γενομένης τῆς εἰς τὸν ὑψηλὸν ὀθωμανικὸν θρόνον αἰσίας ἐνθρονίσεώς μου τῇ 11 ρετζέπ τῷ 1203 τῆς ἐγείρας, διέταξα ν' ἀνανεωθῶσι γενικῶς ὅλαι αἱ προηγούμεναι διαταγαί. Κατὰ συνέπειαν, ἐπειδὴ ὁ πατριάρχης τῶν γραικῶν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μητροπολίται καθυποβάλλοντες αἴτησιν ἐνσφράγιστον εἰς τὸ ὑψηλὸν αὐτοκρατορικὸν μου διβάνιον ἐκλιπαροῦσι, συνεπεία τῆς αἰσίας ἐνθρονίσεώς μου εἰς τὸν ἔνδοξον καὶ ὑψηλὸν ὀθωμανικὸν θρόνον, γενομένης τῇ 8 ζιλκαδὲ τοῦ ἔτους 1187, ὅπως ἀνανεώσω τὴν προηγουμένην ὑψηλὴν βασιλικὴν μου διαταγὴν ἀφορῶσαν τὴν διαδικασίαν τῶν συγγενῶν τῶν ἀποθανόντων* ἐν τῷ φρενοκομείῳ κειμένῳ ἐν Ἐγρὶ·καποῦ μετὰ τοῦ ἡγουμένου τοῦ φρενοκομείου ἐνώπιον τοῦ βεζύρου, καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται παρὰ τῶν δικαστηρίων καὶ νὰ μὴ φορολογῶνται οἱ ἱερεῖς τοῦ ρηθέντος φρενοκομείου· νὰ νοσηλεύωνται δὲ ἐν τῷ ρηθέντι φρενοκομείῳ οἱ ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν καὶ οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἀνάπηροι τοῦ γραικικοῦ ἔθνους. Κατὰ συνέπειαν, ληφθέντα ὑπ' ὄψιν τὰ βιβλία τὰ εὕρισκόμενα ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μου θησαυροφυλακείῳ, ἐν οἷς εἶναι καταγεγραμμένα τὰ δασύματα τῶν ἐπισκόπων, ἐγνώσθη ὅτι ὁ γραικὸς πατριάρχης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μητροπολίται καθυπέβαλον αἴτησιν ἐνσφράγιστον εἰς ἐμέ, δι' ἧς αἰτήσεως ἐδήλουν ὅτι, ἔχοντες ἐν

* διόρθου ἀποθνησκόντων.

Ἐγρὶ·καποῦ ἀνέκαθεν μίαν ἐκκλησίαν μετὰ παρακειμένου φρενοκομείου, νοσηλεύονται ἐν αὐτῷ οἱ ἀνίκανοι περὶ τὴν ἐργασίαν καὶ οἱ ἀόμματοι καὶ ἀσθενεῖς καὶ παράφρονες· καὶ ὅτι, παρὰ* τὸ παραδεδεγμένον παρ' αὐτοῖς σύστημα, διορίζεται εἰς ἡγούμενος ὡς ἐπίτροπος ἐκ μέρους τοῦ ρηθέντος πατριάρχου.

Ἐνῶ δὲ δὲν πρέπει οὐδεὶς ν' ἀναμιγνύηται εἰς τὰ τοῦ ρηθέντος φρενοκομείου, ἐπειδὴ ὁμοῦς πολλάκις τυγχάνει ὥστε οἱ ἐν τῷ ρηθέντι φρενοκομείῳ ἐγκατασταθέντες ἐνδεεῖς καὶ ἀσθενεῖς καὶ παράφρονες ἀποθνήσκοντες ἀφίνουσι συγγενεῖς καὶ κληρονόμους κακοὺς καὶ στρεψοδίκους ἀνθρώπους, οἵτινες μεταχειριζόμενοι ὡς ὄργανον τὸ κληρονομικὸν αὐτῶν δικαίωμα, ἕκαστος αὐτῶν διατεινόμενος ὅτι ὁ ἀποθανὼν ἦτο ἰδικὸς τοῦ γνήσιος συγγενῆς καὶ ὅτι ὅταν εἰσῆχθη εἰς τὸ φρενοκομεῖον εἶχε τοσαῦτα καὶ τοσαῦτα χρήματα καὶ ἔπιπλα, καὶ ὅτι ὁ ἀληθὴς συγγενὴς τοῦ ἀποθανόντος ἦτον ὁ ἴδιος ὁ ἡγούμενος τοῦ φρενοκομείου τὰ παρέδωκεν εἰς ἄλλα πρόσωπα, προσκαλοῦν** τὸν ἡγούμενον εἰς τὰ τυχόντα ἱεροδικαστήρια καὶ μετὰ μυρίας δολοπλοκίας προσπαθοῦσι νὰ ζημιώσωσι τὸν ἡγούμενον.

Διὰ ταῦτα, ὁ ρηθεὶς πατριάρχης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μητροπολίται καθικέτευσαν δι' αἰτήσεως αὐτῶν ὅπως τοῦ λοιποῦ τοιοῦτοι στρεψοδικοί καὶ κακοὶ ἄνθρωποι μὴ τολμῶσι νὰ κλητεύωσι τὸν ρηθέντα ἡγούμενον εἰς τὰ τυχόντα ἱεροδικαστήρια, ἀλλ' ἡ διαδικασία αὐτῶν μετὰ τοῦ ἡγουμένου νὰ γίνηται ἐνώπιον τοῦ βεζύρου.

* βέβαιον λάθος· μᾶλλον γραπτέον κατὰ.

** βεβαίως ἢ μετάφρασις οὐχὶ πιστῆ· μᾶλλον ἔπρεπε νὰ γραφῆ «ὡσαυτεῖς ὁ ἀληθὴς συγγενὴς τοῦ ἀποθανόντος ἦτοι ὁ ἴδιος ἡγούμενος».

Ὅθεν, ἐπειδὴ ἐγνώσθη ὅτι προηγουμένως διέταξα ὅτι τοῦ λοιποῦ οἰαιδήποτε δίκαι ἤθελον ἀναφυῆ, εἴτε κατὰ τοῦ πατριάρχου, εἴτε κατὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων καὶ ἐπιτρόπων καὶ ἀνθρώπων αὐτῶν, νὰ μὴ εἰσακούῃ τὰς τοιαύτας δίκας οὐδὲν ἱεροδικαστήριον, ἀλλὰ μόνον τὸ αὐτοκρατορικόν μου διβάνιον, δυνάμει (λοιπὸν) τῶν ὄρων τῆς τε προηγουμένης μου διαταγῆς ὡς καὶ τῆς διαταγῆς τῆς ἐκδοθείσης παρὰ τοῦ ἀοιδίμου πατρός μου σουλτάνου Μουσταφᾶ Χὰν, (ὃς γαῖαν ἔχοι ἐλαφρὰν), τῇ 23 ζιλκαδὲ τοῦ 1185 τῆς ἐγείρας, ὡς καὶ ἐπομένως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προηγουμένης ἐκδοθείσης διαταγῆς παρὰ τοῦ ἀειμνήστου θείου μου σουλτάνου Ἀπδοῦλ Χαμίτ-Χὰν, (ὃς γαῖαν ἔχοι ἐλαφρὰν), ἐξητήσαντο ὃ τε ρηθεῖς πατριάρχης καὶ οἱ περι αὐτὸν μητροπολίται τὴν ἀνανέωσιν καὶ ἐπικύρωσιν αὐτῶν.

Ὅθεν ἐντέλλομαι καὶ διατάσσω ὥστε, μηδεὶς ἐνεργείτω ἐναντίον τῶν ρηθεισῶν διαταγῶν, ἄτε μηδενὸς ἀπευκταίου ὑπάρχοντος, εἰς τρόπον ὥστε, ἅμα λάβητε τὴν παροῦσαν μου ὑψηλὴν διαταγὴν, νὰ πείθησθε εἰς τὰς διατάξεις αὐτῆς καὶ νὰ ἐνεργῆτε συνωδᾶ αὐταῖς, καὶ νὰ μὴ συγκατατεθῆτε νὰ ἐνεργῆτε ἐναντίον τῶν διατάξεων τῆς παρούσης. Οὕτως εἰδότες νὰ πείθησθε εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου χάτιον.

ΣΗΜ.—Τὰ δύο ταῦτα χάτι-σερίφ, συγχρόνως, ὡς ἔοικεν, ἀπολυθέντα, ἀναγινώσκονται ἐν σελ. 299—303 τοῦ γραφέντος ὑπ' ἐμοῦ βιβλίου «Ἡ Ζωοδόχος Πηγή καὶ τὰ ἱερά αὐτῆς προσαρτήματα, ὑπὸ Εὐγενίου ἱερέως ἐν Ἀθήναις 1886», (ἀληθῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει). Ἡ παλαιὰ μεγάλη φρασις τῶν χάτι-σερίφ τούτων ἐσώζετο ἐν τοῖς ἀρχείοις τῶν ἡμετέρων νοσοκομείων, ἐξετυπώθη δὲ κατὰ χειρογραφὸν χρηρηγηθὲν μοι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μακαρίτου παπᾶ Εὐγενίου, οὐδεμιᾶς κριτικῆς ἀντιβολῆς πρὸς τὸ πρωτότυπον γενομένης. Οὕτως ἀποβαίνουσιν ἀκατανόητα τὰ γραφόμενα περὶ τῶν ἐτῶν 1185 καὶ 1187 καὶ 1203 τῆς φυγῆς (χιτζρέ), δῆλον οὖν ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως 1771 καὶ 1773 καὶ 1789.

Ἡ τοῦ μουσουλμανικοῦ μηνὸς ρεδζέπ 11 τοῦ 1203 τῆς φυγῆς συμπίπτει

τῇ 26 μαρτίου 1789, ὅτε τὸν θρόνον ἀνῆλθεν εἰκοσινοκταετῆς ὁ σουλτάνος Σελημ Γ'.—Τῇ 10 Ἰανουαρίου 1774 ἀνῆλθε τὸν θρόνον ὁ σουλτάνος Ἀβδούλ—Χαμήτ Α', ὡς ἀναγινώσκω παρὰ τῷ χρονογράφῳ Κομνηνῷ Ὑψηλάντῃ καὶ τισι συγχρόνοις. Συμπεραίνομεν λοιπὸν ὅτι, ἐπὶ τῇ ἀναβάσει τοῦ Χαμήτ Α', ἐγένετο αἴτησις ἡμετέρα πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ δικαιώματος ἡμῶν τῆς εἰς τὰς οὐκίας τῶν χριστιανῶν ἀπαρεμποδίστου καὶ ἐλευθέρως ἐπισκέψεως τῶν ἱερέων, καὶ ἀπελύθη χάτι-σερίφ, οὗ τὰ γραφόμενα ἐπανάλαβεν ὁ πατριάρχης εἰς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ.

Τὸ δεύτερον χάτιον τοῦ ἀειμνήστου Σελημ Γ' χορηγεῖ καὶ τῷ προϊσταμένῳ τοῦ ἐν Ἐγγλ-καπὸν ναοῦ, τῷ καὶ διευθυντῇ τοῦ γραικικοῦ φρένοκομείου, τὸ μέγα προνόμιον τοῦ δικάζεσθαι εἰς τὸ ἄρζ-ὄδσι, καθὼς ἐδικάζοντο ἐν αὐτῷ οἱ τε πατριάρχαι καὶ οἱ μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι.

Φερμάνιον περὶ δίκης ἱερέων

ζώντων ἐν μοναῖς

(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ Γ')

Ὁ πατριάρχης τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου τῶν μητροπολιτῶν ἐξητήσατο ὅπως, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς τὸν θρόνον τῶν Ὀσμανιδῶν ἐνδόξου ἀναρρήσεώς μου, ἐκδοθῆ αὐτοκρατορικόν μου διάταγμα ἐπιβεβαιούν τὰ προηγουμένα τῶν προκατόχων μου σχετικῶς πρὸς τὰ προνόμια, ὧν ἀπολαύουσιν οἱ μοναχοὶ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν (αὐτοῦ) ἐν τῇ νήσῳ Μυτιλήνῃ εὕρισκομένων μονῶν σχετικῶς πρὸς τὸν τρόπον τῆς φορολογίας αὐτῶν καὶ τῆς τιμωρίας τῶν μοναχῶν, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελον ὑποπέσει εἰς ἔγκλημα, τοιοῦτοτρόπως δὲ παύσωσιν ἐνοχλούμενοι οἱ μοναχοὶ ὑπὸ τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ἀξιούντων παρ' αὐτῶν πληρωμὴν δεκάτης, λόγῳ ὅτι τὰ κτήματα τῶν μονῶν καλλιεργοῦνται ὑπὸ ὑπηκόων χριστιανῶν κατηγορούμενοι δὲ συνάμα καὶ φυλακίζόμενοι ἐν περιπτώσει ἐγκλήματος ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ μητροπο-

λίτου. Ἐξετασθέντων ὅθεν τῶν αὐτοκρατορικῶν μου ἀρχείων καὶ ἀποδειχθέντος ἐκ τῶν σχετικῶν βερατίων, ὅτι, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελε φωραθῆ ἔγκληματίας κληρικός τις παραδίδεται, τῇ ἀδείᾳ τοῦ σερῆ, τῷ πατριάρχῃ καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένοις μητροπολίταις, οἳοι τυγχάνουσι καὶ οἱ τῆς Μυτιλήνης, μηδενὸς ἄλλου δικαιομένου νὰ τιμωρῆ καὶ φυλακίξῃ τοὺς κληρικούς· ἐρωτηθέντος δὲ καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μου δεφθερχανὲ καὶ ἐγγράφως δὲ διὰ δερκεναρίου ὑποβαλόντος ἡμῖν ὅτι τὰ ἐν τῇ νήσῳ Μυτιλήνῃ ἐν τῷ διαμερίσματι Ἐρεσοῦ μοναστήρια τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ Τατάρια, ἢ παρὰ τὸ χωρίον Δάφια μονὴ τοῦ Λειμῶνος, ἢ ἐν τῷ διαμερίσματι Βασιλικῶν μονὴ τοῦ Δαμανδρίου, καὶ τὰ μετόχια Ἅγιος Γεώργιος, Πέτρος καὶ Νικόλαος, ἢ ἐν τῷ χωρίῳ Τελώνια μονὴ Ἅγιος Ἰωάννης Ἀμπελος, ἢ ἐν Ἐρεσῶ μονὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἢ ἐν Ἀνεμώτια μονὴ τοῦ Διονυσίου, πληρῶνουν εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν σταῦλον κατ' εὐθείαν καὶ κατ' ἔτος φόρον εἰς ἔλαιον ὑπολογιζόμενον πρὸς δέκα τέσσαρα ἄσπρα τὴν ὁκάν· ἢ δὲ ἐν τῷ διαμερίσματι Μολύβου μονὴ Ταξιάρχης τοῦ Κρεωκόπου πληρῶνει ἐπίσης κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν φόρον τῆς, προωρισμένον διὰ τὰ κανδύλια τοῦ ἱεροῦ τεμένους τοῦ ἁγίου Μαχμουτ Ἰσκενδέρη· ἐντελλόμεθα καὶ ἡμεῖς ὅπως, συνωδὰ τοῖς ὑπὸ χρονολογίαν 20 σεφέρ 1143 (φεβρουαρίου 1733) καὶ 8 τζεμαζή· οὐλ· ἐβέλ 1157 (μαΐου 1746) τοῦ προκατόχου μου σουλτὰν Μαχμουτ καὶ 27 ζιλκαδὲ 1176 (νοεμβρίου 1762) τοῦ προκατόχου καὶ θείου μου σουλτὰν Χαμίτ αὐτοκρατορικοῖς φερμανίοις, οἱ ἐγκληματοῦντες κληρικοὶ παραδίδωνται πρὸς τιμωρίαν τοῖς μητροπολίταις καὶ τῷ

πατριάρχῃ, οὐδενὸς δικαιομένου νὰ φυλακίξῃ αὐτούς· τὰ δὲ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα μοναστήρια μένωσιν ἀκαταζήτητα λόγῳ φορολογίας ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν καὶ ὑπαλλήλων, ὡς πληρῶνουν τὸν ἐτήσιον αὐτῶν κτηματικὸν τε καὶ κεφαλικὸν τῶν μοναχῶν φόρον ἐν συνόλῳ καὶ κατ' εὐθείαν εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν σταῦλον. Γενέσθω κατὰ τὸ περιεχόμενον.

5 ζιλκαδὲ 1207 (νοεμβρίῳ 1792).

ΣΗΜ. Τὸ σπουδαιότατον τοῦτο φερμάνιον παραλαμβάνω ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ φέροντος τίτλον «Τὰ ἐν Καλονῇ τῆς Λέσβου ἱερὰ σταυροπηγικὰ μοναστήρια τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου» κλπ. ἐκδοθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1900· κεῖται δ' ἐν 110 σελίδι. Προστεθεῖσθω, χάριν τῆς ἀληθείας, ὅτι, καίτοι τὸ βιβλίον ὑπ' ἐμοῦ διεσκευάσθη (ὑψηγομένου καὶ συνιστῶντος τοῦ τότε Μ. πρωτοσυγκέλλου καὶ νῦν μητροπολίτου Δράμας κ. Χρυσοστόμου καὶ συγκαταθέσει τοῦ ὀσιωτάτου ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Λειμῶνος κ. Κυπριανοῦ), καίτοι καὶ ἡ προδιοίκησις ἐμῆ καὶ τὰ προλεγόμενα, καὶ ἡ διόρθωσις τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου ἐμὸν ἔργον, καὶ ἡ διόρθωσις τῶν ἀναγραφῶν τῶν μητροπολιτῶν Μεθύμνης καὶ Μιτυλήνης, πλὴν ἐτέρων ὑποδείξεων καταστησασῶν εὐπρόσωπον τὸ προσκομισθέν μοι χειρόγραφον, ἐν τούτοις ἄθλιός τις ἐτόλμησε νὰ ἀναστηλάσῃ ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς συγγραφεὺς, ἢ ἴσως ἐκδότου, ἢ πιθανῶς καὶ διορθωτοῦ.

**Φερμάνιον περὶ τοῦ δικαιώματος
τοῦ κληρονομεῖν τὰ ἱερὰ μοναστήρια
τὰς περιουσίας τῶν μοναχῶν αὐτῶν
(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ Γ')**

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριάρχης τῶν ὀρθοδόξων μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου ἐξητήσατο δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ, ὅπως διαταχθῶσιν οἱ ἐν Μυτιλήνῃ κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι νὰ μὴ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν τῆς μονῆς τοῦ Λειμῶνος, ἀνηκούσας, κατὰ τὰ καθεστῶτα, εἰς τὴν μονήν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ τῆς εἰς τὸν θρόνον

ἐνδόξου ἀναρρήσεώς μου, παρεκάλεσε νὰ ἐπιβεβαιωθῆ δι' ἱεροῦ διατάγματος τὸ ἐν λόγῳ καθεστῶς. Ἐξετασθέντων ὅθεν τῶν εἰς τοὺς ἐπισκόπους ἀφορώντων αὐτοκρατορικῶν ἀρχείων καὶ ἀποδειχθέντος ὅτι, συμφώνως τῷ κατὰ τὸ ἔτος 1154 ρέμπῃ οὐλ ἀχῆρ (κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1742) ἐκδοθέντι αὐτοκρατορικῷ διατάγματι καὶ τῷ ἐπὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Παϊσίου πατριαρχικῷ βερατίῳ, ἢ περιουσία τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν ἀνήκει ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὰς μονὰς καὶ παραδίδονται εἰς τοὺς προΐσταμένους αὐτῶν ἡγουμένους, οὐδενὸς ἀντιπροσώπου τοῦ δημοσίου, βοϊβόδα, σουμπασῆ καὶ ἄλλων δικαιουμένων νὰ ἐπεμβῶσι καὶ παραλάβωσιν αὐτήν, ἐντελλόμεθα ὅπως, συμφώνως τῷ αὐτοκρατορικῷ βερατίῳ τοῦ πατριάρχου καὶ τῷ σχετικῷ αὐτοκρατορικῷ διατάγματι, μὴ ἐπιτρέπηται πᾶσα ἐκ μέρους οἰουδήτινος ἐπέμβασις εἰς τὴν περιουσίαν τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν, δίδεται δὲ αὕτη τῷ προΐστιαμένῳ τῆς μονῆς αὐτῶν ἡγουμένῳ, ὃς τυγχάνει ὁ ἐν τῇ μονῇ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου.

Τῇ 9 ζιλκαδὲ 1177 (1764, ἐν μηνὶ Ἰοεμβρίῳ).

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς σελίδος 109 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Χάτι-δερίφ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
κατὰ τῶν προσηλυτευτῶν καθολικῶν
(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΑΧΜΟΥΤ Α')

Ἐπαρχε τῆς ἐν Συρίᾳ Βερροίας, ἐπίτροπέ μου ἡγεμῶν καὶ ἔπαρχε τῆς Δαμασκοῦ καὶ αὐθέντα τῶν

χατζίδων καὶ ἐπίτροπέ μου ἡγεμῶν καὶ ἔπαρχε τῆς ἐν Συρίᾳ Τριπόλεως, ἐπίτροπέ μου ἡγεμῶν ὑπερσέβαστοι καὶ μέγιστοι βουλευταὶ, διδάκτορες τοῦ κόσμου, κυβερνήται τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ, οἱ μετεώρῳ κρίσει καὶ φρονήσει τὰ δημόσια πράγματα κατευθύνοντες, οἱ τὰς τοῦ κόσμου ὑποθέσεις ὀρθῇ βουλῇ ὀρίζοντες, οἱ τὸ θεμέλιον τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτοκρατορίας ἐπισχυρίζοντες, οἱ ποικίλαις χάρισι τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰψίστου πεπρωτισμένοι, ὑπουργοὶ ἐξοχώτατοι καὶ τοποτηρηταὶ μου ὑπέρτατοι ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος αὐξήσοι τὴν δόξαν ὑμῶν. Ἐρχομένου τοῦδε τοῦ ὑπερτάτου καὶ αὐτοκρατορικοῦ ὀρισμοῦ, γνωστὸν ὑμῖν ἔστω, ὅτι Μελέτιος ὁ πατριάρχης τῶν ρωμαίων τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸ αὐτοκρατορικόν μου δικαστήριον ἔδωκεν ἀρζιχάλι, μὲ τὸ ὁποῖον ἐφανέρωσεν ὅτι τινὲς ρωμαῖοι ραγιαδες χωρικοὶ καὶ παπάδες αὐτῶν, ὅπου κατοικοῦσιν εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ Βερροίαν καὶ Σιδῶνα καὶ Τρίπολιν καὶ Πτολεμαῖδα καὶ εἰς τὰ περίξ αὐτῶν, φιλοτάραχοι ὄντες, ἠκολούθησαν τὴν πίστιν τῶν φράγκων, ταραξάντες καὶ συγχύσαντες καὶ τοὺς λοιποὺς ὑποτακτικοὺς ρωμαίους, τοὺς ἐκ προγόνων ραγιαδες, διὰ νὰ ἐνωθῶσιν, εἰς τόσον ὅπου κατὰ μικρὸν οἱ ραγιαδες εὐγαινον ἀπὸ τὸ ραγιαλίκι των καὶ ἐπειδὴ μὲ ὀρισμὸν καμπόσαις φοραῖς ἔγινεν ἐντολὴ καὶ προσταγὴ εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ φραγκίζουσι, αὐτοὶ μετὰ τὸν ὀρισμὸν, ἔξω ὅπου ἔμειναν παντελῶς ἀμετάθετοι ἀπὸ τὴν γνώμην των, ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ αὐξαιναν. Ὅθεν, ὄντας ἀνάγκη μὲ κάθε τρόπον νὰ παιδευθοῦν οἱ ρηθέντες καὶ νὰ ἐμποδισθοῦν οἱ κακοὶ καὶ βλάβην φέροντες εἰς τοὺς πτωχοὺς ραγιαδες, ἔγινε μετέπειτα ἰσχυρὰ προσταγὴ, ὅτι ἐκείνοι οἱ ρωμαῖοι ραγιαδες, ὅπου ἠκολούθησαν

τὴν πίστιν τῶν φράγκων ἕως τώρα, πάλιν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πρώτην θρησκείαν των, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐξῆς οὔτε αὐτοὶ οἱ ρωμαῖοι ραγιάδες νὰ πηγαίνουν εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν φραγκοπατέρων καὶ εἰς κάποια χάνια των, διὰ νὰ διδάσκωνται ἀπ' αὐτοὺς οὔτε οἱ φράγκοι νὰ καλοῦσιν αὐτοὺς τοὺς ραγιάδες εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ χάνια των, οὔτε οἱ αὐτοὶ, νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ σπήτια τῶν ραγιάδων, οὔτε τὰ παιδιά των νὰ διαβάζουν· καὶ ἀκόμη οἱ ραγιάδες νὰ μὴ πηγαίνουν εἰς τὰ σπήτια, ἐκκλησίας καὶ χάνια τῶν φράγκων, ἀλλὰ καθένας νὰ φυλάττῃ τὴν πίστιν του. Μ' ὄλον τοῦτο πάλιν αὐτοὶ, μέιναντες εἰς τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης των, ἐφράγκιζαν καὶ δὲν ἐγύριζαν πλέον, τῶν ὁποίων ἡ κατάστασις, ἐπειδὴ καὶ προτῆτερα ἔγεινεν ἰλάμι, διὰ νὰ ἐνεργῆται ὡς ἄνωθεν, εἶχε δοθῆ ἅγιος ὀρισμὸς, ὅτι ἡ περιουσία ἐκείνων, ὅπου κάμνουσι τὴν ρηθείσαν ταραχὴν καὶ σύστασιν, νὰ λαμβάνηται εἰς τὸ μιρὶ, καὶ αὐτοὶ νὰ ἐξορίζωνται εἰς ἄλλον τόπον. Διὰ τοῦτο ἐζήτησεν ὁ ρηθεὶς πατριάρχης νὰ ἀνακαινισθῆ ὁ ἄνωθεν δοθεὶς ὀρισμὸς, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ καὶ εὐρέθη παρόμοιος γεγραμμένος εἰς τοὺς κώδικας τοὺς πεφυλαγμένους εἰς τὸ ἀνακτορικὸν μου ταμεῖον καὶ σεσημειωμένος ἐν ἔτει ἀρλέ (1135=1722—3), ὁ νῦν ἐνδοξόγατος καὶ ἐξοχώτατος ρεῖζ ἐφέντης Ἰσμαήλ τὸ ἔκαμεν ἰλάμι, διὰ νὰ ἀνακαινισθῆ παρόμοια· ὅθεν κατὰ τὸ ἰλάμι μου προσεταξα νὰ ἀνακαινισθῆ. Ὅρίζω λοιπὸν ὅτι, ἐρχομένου τοῦδε τοῦ ἀποφασιστικοῦ γράμματός μου, νὰ ἐνεργηθῆ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις κατὰ τὸν ἐν τούτῳ γεγραμμένον ἅγιον ὀρισμὸν μου. Ὅθεν, ἐσεῖς οἱ βεζιράδες, μὲ τὴν ἔννοιαν τούτου τοῦ ἁγίου μου ὀρισμοῦ, νὰ κάμετε τοὺς ρωμαίους ραγιάδες, ὅπου ἕως τώρα ἐφράγ-

κισαν, νὰ γυρίσουν εἰς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν τους καὶ ἀπὸ τοῦ ἐξῆς νὰ κάμετε ὅτι οἱ αὐτοὶ ρωμαῖοι νὰ μὴ πηγαίνουν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ χάνια τῶν φραγκοπατέρων, διὰ νὰ διδάσκωνται τὴν θρησκείαν ἐκείνων, καὶ ἀκόμη καὶ οἱ φράγκοι νὰ μὴν καλῶσι τοὺς ραγιάδες εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ χάνια των καὶ οἱ φραγκοπατέρες νὰ μὴν πηγαίνουν εἰς τὰ σπήτια τῶν ραγιάδων καὶ νὰ μὴν διαβάζωσι τὰ παιδιά των, καὶ οἱ ραγιάδες νὰ μὴν πηγαίνουν εἰς τὰ σπήτια καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας των· ἀλλὰ νὰ προστάξετε* κατὰ πολλὰ ὅτι ὁ καθένας νὰ κρατῆ τὴν θρησκείαν του, εἰς τόσον ὅπου νὰ κάμητε αὐθεντικὴν τὴν περιουσίαν ἐκείνων, ὅπου φραγκίσουν καὶ δὲν ἐπιστρέψουν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι, μένοντες ἀμετάθετοι, κάμνουσι σύγχυσιν καὶ ταραχὴν αὐτοὺς νὰ ἐξορίσετε. Ὅμως νὰ προσέχετε νὰ φυλάγεσθε κατὰ πολλὰ διὰ ἀρπαγὴν ἄσπρων, νὰ μὴν ἀδικήσετε καὶ νὰ μὴν ἐνοχλήσετε ἐκείνους ὅπου δὲν ἔχουν εἶδησιν εἰς τὴν ρηθείσαν ὑπόθεσιν μὲ αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν τῆς προσταγῆς. Ἐτζι νὰ ἠξεύρετε καὶ νὰ πείθεσθε εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἐγράφη εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ φεγγαρίου μουχαρέμ, ἐν ἔτει ἀρμέ (1145=1732).

ΣΗΜ. Τὸ παρὸν χάτι-σερῖφ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου τοῦ ἀγιοταφίτου ἐν τῷ καλλίστῳ αὐτοῦ βιβλίῳ «Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων κατὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους αἰῶνας (1517—1900)» ἐν σελ 253—254. Μετατυπῶνται δ' ἐνταῦθα πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι, ἐν ὑποθέσει θιγοῦσαις τὸ ὀρθόδοξον δόγμα ἢ οἰανδήποτε δογματικὴν διδασκαλίαν, ἢ τουρκικὴν κυβέρνησιν, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ οἰκείου πατριάρχου, διέταττε τὰ δέοντα πρὸς παραφυλακὴν τοῦ δόγματος ἀπὸ τῶν ἐπηρεῶν τῶν ξένων ἱεραποστόλων.

ΒΛΕΠΕ ΣΧΕΤΙΚΗΝ ΕΝ ΤΕΛΕΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑ ΧΕΙΡΑΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΗΜΕΙΩΣΙΝ.

* γραπτέον μᾶλλον «προσέξητε».

Φερμάνιον

περὶ τοῦ ἐν Καΐρῳ Μετοχίου τοῦ Σινᾶ

(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΕΧΜΕΤ Δ')

Ἐμα φθάσῃ ἡ παρούσα τοῦ ὑψηλοῦ κράτους μου ὑψηλὴ διαταγὴ, ἔστω γνωστὸν, ὅτι οἱ μοναχοὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τοῦ ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Καΐρου, καθυπέβαλον δι' ἐπίτηδες ἀνθρώπων ἀναφορὰν εἰς τὸν ὑψηλὸν θρόνον τῆς εὐτυχίας μου, δηλοποιοῦντες ὅτι ἡ κοινότης τῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ καλογήρων, διὰ τὴν ἐν Σινᾶ ἔλλειψιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, πρὸ πλείστου ἤδη χρόνου ἀναγκάζεται νὰ προμηθεύῃ ταῦτα ἐκ Καΐρου. Τούτου δ' ἕνεκα διατρίβουσι, κατ' ἀνάγκην, τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐν τῷ Μετοχίῳ τῆς Τζουβανίας, τῷ κειμένῳ ἐν Καΐρῳ ἐγγὺς τῆς πύλης Μπάμπ-ἐλ-Νάπαρ, ἔνθα ἐκ τῶν συναγομένων, ἐξ ἐλεημοσυνῶν καὶ ἀφιερωμάτων κατὰ τὰ ἀνέκαθεν, μέρος μὲν κρατοῦσιν εἰς τροφήν αὐτῶν, τὸ δ' ἄλλο στέλλεται εἰς τροφήν τῶν ἐν Σινᾶ καλογήρων. Οὗτοι δὲ ἐν Τζουβανίᾳ διατρίβοντες, ἀποκεχωρισμένοι ὄντες ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ καθ' ἑαυτοὺς περὶ τὴν πεπλανημένην αὐτῶν θρησκείαν ἀσχολούμενοι, διάγουσι νύκτα καὶ ἡμέραν προσευχόμενοι, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν μεγάλων ἀνθρώπων, οὐδένα ἀδικοῦντες, οὐδένα ἐνοχλοῦντες. Καὶ ὅμως ὁ ἐν Καΐρῳ πατριάρχης τοῦ γραικικοῦ ἔθνους, καίτοι ἐκωλύθη δι' ὑψηλῆς διαταγῆς νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐν Σιναίῳ μονῆς, ἔνθα οὐδένα ἄλλον ἀρχηγὸν ἀναγνωρίζουσι παρὰ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν, οὐχ' ἦττον ὁ ρηθεὶς πατριάρχης, μὴ ὑπακούων, ἀνεώσε τὰς ἐπεμβάσεις του· πάλιν δὲ ἐμποδισθεὶς μετὰ

ἱερὰν ἀνάκρισιν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῆς Αἰγύπτου, πάλιν ὅμως ἤδη, ἐναντίον τῶν ἀνὰ χεῖράς των προνομίων τοῦ προφήτου καὶ σουλτὰν Σελήμ, ἐμποδίζει τοὺς ἐν Τζουβανίᾳ κατοικοῦντας καλογήρους, τοὺς διατρίβοντας αὐτόθι χάριν τῆς εἰς τὸ Σινᾶ ἀποστολῆς τῶν ἐλεημοσυνῶν καὶ ἀφιερωμάτων, ἀπὸ τοῦ νὰ λειτουργῶσι καὶ ἐκτελῶσι τὰλλα θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα. Ὅθεν εἰς τὸ ἐξῆς οἷτε ἐν Σινᾶ καὶ καὶ οἱ ἐν Τζουβανίᾳ καλόγηροι, οἱ εἰς τὴν πεπλανημένην αὐτῶν θρησκείαν ἀφιερωμένοι ὄντες, ἔστωσαν ἀνεπηρέαστοι, δυνάμει τῶν εἰς χεῖρας αὐτῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν τιμίων φετβάδων (ἀποφάσεων τοῦ μουφτῆ), μηδεμιᾶς ἐνοχλήσεως κατὰ τὸ περιεχόμενον τούτων συγχωρουμένης οὔτε εἰς αὐτοὺς τοὺς καλογήρους, οὔτε εἰς τὰ μοναστήρια αὐτῶν, οὔτε εἰς τὰς ἐλεημοσύνας καὶ τὰ ἀφιερώματά των. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ἐξήτησαν τοῦ ὑψηλοῦ μου διαταγὴν ἀπαγορεύουσαν πᾶσαν παντὸς εἰς τὸ ἐξῆς ἐπέμβασιν τῶν πατριαρχῶν καὶ μητροπολιτῶν τῶν ρωμαίων, διατάσσω νῦν ἐν τῷ παρόντι μου νὰ γείνη κατὰ τὰ ἡτημένα. Ὅθεν, ἀπαγορεύεται πᾶσα ἐνόχλησις καὶ πᾶν ἐμπόδιον κατ' αὐτῶν ἐναντίον τῶν εἰς χεῖράς των ὑψηλῶν διαταγμάτων καὶ ἐγγράφων τῆς ἱερᾶς κρίσεως καὶ τῶν τιμίων φετβάδων. Ἐμα τῇ παραλαβῇ λοιπὸν τοῦ παρόντος μου, νὰ ἐφαρμοσθῶσι πάντα τὰ εἰρημένα· καὶ οἱ λεγόμενοι τοῦ Σινᾶ ὄρους καὶ οἱ ἐν Τζουβανίᾳ διατρίβοντες καλόγηροι νὰ ἀπολαύωσι τῆς προστασίας τῶν ἐξ εὐσπλαχνίας ἀνέκαθεν εἰς χεῖρας αὐτῶν δεδομένων ὑψηλῶν διαταγῶν, ἐγγράφων τῆς κρίσεως, καὶ τιμίων φετβάδων· ὁ δὲ κατὰ καιρὸν ρωμαῖος ἐν Καΐρῳ πατριάρχης νὰ μὴ ἐπεμβαίῃ μήτε ποσῶς νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὸ αὐτόθι Μετόχιον αὐ-

τῶν τῆς Τζουβανίας, μήτε εἰς τὰς λειτουργίας των, μήτε εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν τὸ ἐν Σινᾷ· ἐκτὸς δὲ τοῦ ἡγουμένου αὐτῶν μηδεὶς νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν ἐναντίον τῆς ἱερᾶς κρίσεως καὶ τοῦ νόμου, μηδὲ νὰ ἐπιτραπῇ μήτε ἐπέμβασις, μήτε ἐνόχλησις, μήτε ἄλλο τι ἐμπόδιον εἰς τὰς ἐλεημοσύνας καὶ τὰ ἀφιερώματα αὐτῶν, ὅσα συναθροίζουσιν. Ἐν γένει εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ ἐναντιωθῇ πρὸς τὰ ἀνα χεῖρας αὐτῶν ἔγγραφα τῆς κρίσεως καὶ τιμίους φετβάδες. Ἐπὶ τούτοις δίδωμι τὸν παρόντα ὑψηλὸν μου ὄρισμὸν, ὃν μετὰ πολλὴν καὶ ἐπανειλημμένην σκέψιν παραχωρῶ εἰς χεῖράς των. Στηρίχθητε εἰς τὸ ὑψηλὸν μου σημείον.

Τῷ 1063 χιτζρέ (=1652).

ΣΗΜ. Ἐκ τοῦ βιβλίου «Ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Σινᾶ» Περικλέους Γρηγοριάδου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

Ταῦτα τὰ γράμματα συναθροίσας ἐκδίδωμι, καίτοι καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ἐζήτησα ἵνα μοὶ σταλῶσι πρὸς ἔκδοσιν παλαιὰ τουρκικὰ γράμματα καὶ ἀπὸ μερῶν ἐτέρων. Κρίνων ἐπιζήμιον ἔργον τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτυπώσεως τῆς παρούσης Συλλογῆς καὶ ἀπεκδεχόμενος τὴν ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἀποστολὴν ὁμοίων γραμμάτων, ἔκρινα καλὸν ἵνα συμπληρώσω τὸ παρὸν βιβλιάριον διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βερατίου τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ὃπερ ἐδόθη κατὰ τὴν δευτέραν ἱερατείαν αὐτοῦ, προσθεῖς καὶ τὰ τρία βεράτια, τὰ ἐκδοθέντα ἐν τῇ «Βραχεῖα Σημειώσει

περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων», ἐπειδὴ λείπουσιν ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τούτου· Ἐπίσης ἐκδίδωμι καὶ τινὰ ἐπίσημα γράμματα, σχέσιν ἔχοντα πρὸς παλαιὰ ἡμῶν δίκαια, καὶ ἐπικυροῦντα καὶ ἀποδεχόμενα τοιαῦτα, κατὰ τόπους ἢ παρ' ὅλῳ τῷ ὀρθοδόξῳ χριστιανικῷ πληθυσμῷ τῆς Ἀνατολῆς ἰσχύοντα.

Βεράτιον τοῦ πατριάρχου

ΙΩΑΚΕΙΜ Γ' ΤΟΥ ΑΠΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(δοθὲν κατὰ τὴν δευτέραν ἱερατείαν αὐτοῦ)

Τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Κωνσταντίνου ἀποχωρήσαντος, ἡ Σύνοδος τῶν μητροπολιτῶν καὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ γένους, ἐπὶ τῷ αὐτοκρατορικῷ μου διατάγματι περὶ ἐκλογῆς ἀντικαταστάτου καταλλήλου, συνελθόντες ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, συνωδὰ τῷ περὶ ἐκλογῆς κανονισμῷ, καὶ ἐκλέξαντες καὶ προκρίναντες τὸν φέροντα τὸ παρὸν αὐτοκρατορικὸν μου βεράτιον κὺρ Ἰωακείμ, πρώην πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ἄνδρα δεδοκιμασμένης ἰκανότητος, συνέσεως καὶ εὐθύτητος, καὶ τετιμημένον διὰ τῶν ὑψηλῶν παρασῆμων τοῦ Ὀσμανιέ ἀδαμαντοποικίλτου καὶ τοῦ Μεδζητιέ Α' τάξεως, ἐξητήσαντο διὰ κοινου πρακτικοῦ τὴν ἀναγνώρισιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ, ἐγκρίσει καὶ τοῦ ὑπουργικοῦ μου συμβουλίου, καθυποβληθέντος μοι τοῦ πράγματος, ἐξεδόθη αὐτοκρατορικὸν μου διάταγμα περὶ ἐνεργείας τῶν δεόντων, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐπεκυρώθη καὶ ἐνηργήθη ὁ διορισμὸς αὐτοῦ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐπειδὴ

διὰ τακριρίου αὐτοῦ ἐζητήθη ἡ χορηγία ὑψηλοῦ μου βερατίου περιέχοντος τὰς ἀρχαίας διατάξεις, διὰ τοῦτο ἔδωκα αὐτῷ τὸ παρὸν αὐτοκρατορικόν μου βεράτιον, περιέχον κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὰ προηγούμενα τὰς ἐπομένας ἐκ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μου διβανίου καταχωρισθείσας διατάξεις καὶ ἐπικεκοσμημένον διὰ τοῦ βασιλικοῦ μου αὐτογράφου, καὶ διατάττω.

Ὁ ρηθεὶς πατριάρχης μὴ πανέσθω ἐφ' ὄρου ζωῆς, ἐνόσφ δὲ ἤθελε συμβῆ πράξις αὐτοῦ ἀπάδουσα εἰς τοὺς θρησκευτικούς κανόνας τοῦ λαοῦ, οὔτινος πατριαρχεύει, ἢ κατάθλιψις καὶ ἀδικία παρὰ τοὺς κείμενους νόμους, ἢ προδοσία τις αὐτοῦ κατὰ τοῦ ὑψηλοῦ μου κράτους καὶ ἐνόσφ, οἴκοθεν δὲν ἤθελε παραιτηθῆ.

Ὁ, αν δεήσῃ ἢ παῦσις αὐτοῦ ἔνεκα ἐνὸς τῶν προμνημονευθέντων λόγων, ἐνεργείσθωσαν τὰ δέοντα, κατὰ τὰς διατάξεις καὶ τοὺς ὄρους τοῦ κανονισμοῦ.

Ὅλαι αἱ θρησκευτικαὶ ὑποθέσεις τῶν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ Αὐτοκρατορίᾳ μου ρωμαίων ὑπηκόων τῆς βασιλείας μου, ὡς καὶ τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα καὶ αἱ λοιπαὶ ὑποθέσεις τοῦ Πατριαρχείου αὐτῶν, θεωρεῖσθωσαν καὶ διεξαγέσθωσαν συνωδὰ τῷ τεθεσπισμένῳ νέῳ κανονισμῷ.

Ἐπειδὴ τὸ ἐνδημεῖν τοὺς μητροπολίτας ἐν τῇ βασιλευούσῃ καὶ ἀποδημεῖν εἴθισται ἀνέκαθεν ἵνα γίνηται τῇ ἀδείᾳ καὶ γνώσει τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τοῦ λοιποῦ μὴ γινέσθω τὸ παράπαν ἐπέμβασις ἢ ἀντίστασις ὡς πρὸς τοῦτο.

Μηδεὶς ἐνοχλείτω εἴτε τὸν ρηθέντα πατριάρχην, εἴτε τοὺς μητροπολίτας καὶ τοὺς λοιποὺς ἱερεῖς, ἐπεμβαίνων παρὰ τὸν ἱερὸν νόμον καὶ ἀδίκως εἰς τὴν ἐλευ-

* πρόσθετες ἀκαθηκόντων. (ἴδρα τὴν 67 σελίδα).

θέραν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν* ἐξάσκησιν ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, ὡς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς παρομαρτούσας πράξεις αὐτῶν.

Αἱ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν μητροπολιτῶν ἐκκλησίαι καὶ μοναὶ μὴ παραβιαζέσθωσαν καὶ μὴ ὑποβαλέσθωσαν εἰς πρόστιμον ὑπὸ τῶν ὑπάλληλων ἄνευ ἱεροῦ ὀρισμοῦ, λόγῳ διατάγματος (βουγιουρουλτῆ) καὶ ἐρεύνης (τεφτίς), ἀλλ' ἔστωσαν ὑπὸ τὴν κατοχὴν καὶ νομὴν αὐτῶν κατὰ τὰς ἀρχαίας διατάξεις.

Οἱ μητροπολίται, οἱ ἀρχιεπίσκοποι, οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ἡγούμενοι, οἱ ἱερεῖς, οἱ καλόγηροι, αἱ καλογραῖαι καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ ρωμαῖοι ὑπήκοοί μου, μικροὶ καὶ μεγάλοι, οἱ εὐρισκόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ περιφερείᾳ αὐτῆς, ἐν Καισαρείᾳ, Ἐφέσῳ (Μαγνησία), Ἡρακλείᾳ, Ρουσσοσυκίῳ, Καλλιπόλει, Μυριοφύτῳ, Μέτραις, Τυρολόῃ, Κυζίκῳ, Νικομηδείᾳ, Νικαίᾳ, Χαλκηδόνι, Δέρκοις, Χασιλᾶρ, Θεσσαλονίκη, Κίτροις (Χορὸς), Καμπανία, Πλαταμῶνι, Σέρβιοις, Πολυανῆ, Πέτρα, Ἄρδαμερίῳ, Ἀγίῳ Ὄρει, Τυρνόβῳ, Τζερβενοῖς (Τζίρμεν), Λοφτζοῦ, Πρεσλάβᾳ (Σούμλα), Ἀδριανουπόλει, Ἀμασειᾳ, Προύσῃ, Νεοκαισαρείᾳ, Ἰκονίῳ, Βερροία, Ἀτταλείᾳ, Κρήτῃ, Τραπεζοῦντι, Φιλιππουπόλει, Ρόδῳ, Σέρραις, Δράμα, Ζίχνη, Σμύρνη, Μιτυλήνῃ, Ἰωαννίνοις, Χαλεπίῳ, Διδυμοτείχῳ, Ἀγκύρα, Φιλαδελφείᾳ, Σπάρτῃ, Μελενίκῳ, Αἴνῳ, Μεθύμνῃ, Μεσημβρία, Βιδύνη, Σιλίστρα, Σοφία, Μηδείᾳ, Βιζύη, Ἀγχιάλῳ, Βάρνη, Μαρωνείᾳ, Σηλυβρία, Σωζουπόλει, Ξάνθῃ, Χίῳ, Λήμνῳ, Ἰμβρῳ, Κζόρδους, Προικοννήσῳ, Λιτίτζῃ, Ἐλασσῶνι, Σάμῳ, Κῶ, Ἀργυρουπόλει (Γκιουμοῦς-Χανέ), Κασσαίδρα, Ἐγκίν, Πωγωνιανῆ, Καρπάθῳ, Ἀλᾶ Κελισᾶ, Ραβεν-

δος, Ἄκοβα, Ζαρνάτα, Ἀγαθουπόλει, Ἀτρεπόλει, Περκόφτσα· ἐπίσης καὶ οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τοῖς τόποις, τοῖς ἄλλοτε μὲν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Ἰπεκίου διατελοῦσιν, ἐσχάτως δὲ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως προσαρτηθεῖσιν, ἦτοι ἐν Ἰπεκίῳ καὶ τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ, ἐν Δουβνίτζη, Ραζλίκ, Ἀχιμάν, Σαμακοβίῳ, Ὀδαρίτζα, Μπαδιέ, Σαγγούρ, Σκοπέοις, Ἐγρὶ Παλάγκα, Καλκάν Δελέν, Ἀλατζὰ Χησὰρ, Ρέσοβα, Γκζουγκερτζιλίκ, Ραδομήρ, Κεστεντηλίῳ, Ἰστιπ, Κρατόβω, Κότζανα, Πάργα, Ράχτα, Τραβνικίῳ, Γενὶ Παζὰρ, Γενὶ Βαρούς, Περγούστα, Μπερδνίκ, Μετρόφτσα, Παλασίντσα, Βολτσετρὶν, Σεμένδρα, Πιρεπόλ, Τάσλιτζα, λιβᾶ τοῦ Σβορνικίου, ναχηγιέδες Οὐλά Κιόρτε, οἱ πρόκριτοι τῆς ἐκκλησίας τοῦ κλήρου ἐν τῷ λιβᾶ τῆς Βόσνης, Λατίν, Κιλίς, Ἐρσεκίῳ, Σαρὲμ, Πρεζρένη, Νεβεπέρτε, Πριστίνη, Γιακόβω· ἐπίσης οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τοῖς τόποις, τοῖς ἄλλοτε μὲν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀχρίδος διατελοῦσιν, ἐσχάτως δὲ προσαρτηθεῖσιν ὁμοίως εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ἦτοι οἱ ἐν Ἀχρίδι καὶ τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν, οἱ ἐν Πελαγονίᾳ, Περλεπέ, Βελισσοῖς, Τίκβες, Ραδοβίστα, Στρωμνίτση, Πετρισίῳ, Λάτρω, Βουγίτζα, Γεβγελῆ, Γενιτζέϊ Βαρδὰρ μετὰ τῆς ἐκκλησίας Βουλὰτ ἐν τῷ ναχηγιᾷ τῆς Σλανίτζας, Καρατζὰ Ὀβᾶ, Στάροβα, Μογλενοῖς, Δζουμαᾶ, Ἐγρὶ Πουτσᾶκ, Καστορία, Χρουπίστη, Νασελιτζίῳ, Σισανίῳ, Γρεβενοῖς, Δουβνίτζα, Πιχλίστα, Κοριτσᾶ, Ὀβὰρ, Κολωνία, Σκραπάρ, Παραμυθία, Τεπεδελενίῳ, Βελιγραδίῳ τῆς Ἀλβανίας, Μαλακάσρι, Μουζάκρια, Καρᾶ Πινὰρ, Αὐλῶνι, Σπαθίοις, Ἐλβασανίῳ, Καβάγια, Δυρραχίῳ, Τιρὰν, Δεβροῖς, Κηρτσόβω, Πρε-

σποῖς καὶ Δεμήρ Χησαρίῳ, ἀναγνωρίζοντες τὸν εἰρημένον κὺρ Ἰωακείμ πατριάρχην αὐτῶν, ἀναφερέσθωσαν, ὡς ἀνέκαθεν, πρὸς αὐτὸν διὰ τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις αὐτῶν, τὰς ἀναγομένας τῇ πατριαρχικῇ αὐτοῦ δικαιοδοσίᾳ, πειθέσθωσαν δὲ καὶ ὑποταστέσθωσαν αὐτῷ, κατὰ τὰς διακελεύσεις τῆς θρησκείας αὐτῶν, μὴ ἀθετοῦντες τοὺς εὐθεῖς λόγους αὐτοῦ.

Μηδεὶς ἄνευ ἱεροῦ ὀρισμοῦ ἀφαιρέιτω ὑπ' αὐτῶν τὰς ἐν τῷ θεοσυντηρήτῳ κράτει μου ἀνέκαθεν ὑπὸ τὴν κυριότητα αὐτῶν ἐκκλησίας καὶ μονὰς, καὶ μηδεὶς ἐπεμβαινέτω καὶ παρενοχλείτω εἰς τὴν δι' ὑψηλῆς μου ἀδείας ἐπισκευὴν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀρχικὸν σχέδιον.

Μηδενὶ χορηγείσθω μητρόπολις, ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ἐπισκοπὴ ἄνευ ἐνσφραγίστου αἰγήσεως τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου τῶν μητροπολιτῶν, μήτε ἐκ τῶν ξένων τις ἀντιποιείσθω ταύτης δι' οἰουδήποτε τρόπου.

Μηδεὶς ἄλλος, ἐκτὸς τοῦ πατριάρχου ἢ τῶν διωρισμένων ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτρόπων, ἀναμιγνύεσθω εἰς τὰς συμφώνως τοῖς θρησκευτικοῖς αὐτῶν ἐθίμοις συζεύξεις καὶ διαζεύξεις τῶν ρωμαίων.

Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω ὅταν ὁ πατριάρχης ἐπιβάλη τὴν ἀπαιτουμένην κατὰ τοὺς θρησκευτικούς αὐτῶν νόμους ποινὴν εἰς τοὺς ἱερεῖς, ἢ τοὺς ἐπιτρόπους αὐτοῦ, τοὺς ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ ἀδείας αὐτοῦ τελέσαντας παράνομα συνοικέσια.

Ἐν ταῖς συζεύξεσι καὶ διαζεύξεσι καὶ λοιπαῖς μεταξὺ δύο χριστιανῶν ἀναφυομέναις θρησκευτικαῖς διαφοραῖς ἀναμιγνύεσθω μόνον ὁ πατριάρχης ἢ οἱ ὑπ' αὐτοῦ δι' ὑψηλοῦ μου βερατίου διοριζόμενοι μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι, ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἐπίτροποι αὐτῶν· μηδεὶς δὲ τῶν καδήδων, τῶν ναῖπηδων ἢ

καὶ ἄλλος, παρὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος, ἐπεμβαινέτω καὶ παρενοχλείτω καὶ ὑποβαλλέτω εἰς πρόστιμον, ὅταν οὗτοι συμβιβάζωσι τοὺς διαφορομένους καὶ ὅταν πρὸς ἑξακρίβωσιν τοῦ πράγματος ἐπιβάλλωσιν ὄρκον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ παιδεύωσι διὰ τοῦ καλουμένου ἀφορισμοῦ.

Οἱ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν ἱερεῖς, ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ ἀδείας αὐτῶν, μὴ τελείτωσαν παρὰ νόμους γάμους.

Ἐπειδὴ ἀπάδει τοῖς θρησκευτικοῖς αὐτῶν κανόσι τὸ διαζευγνῦναι γυναῖκα, τὸ λαμβάνειν καὶ δευτέραν ἔχοντα μίαν, τὸ τετράκις συζεύγνυσθαι, καθότι τρεῖς μόνον ἐπιτρέπεται ὁ γάμος μετὰ θάνατον τῆς γυναικὸς, καὶ τὸ συζῆν ἄνευ γάμου μετὰ γυναικὸς, μὴ διδύσθω ἄδεια τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ παιδεύεσθωσαν καὶ σωφρονιζέσθωσαν.

Ἐπειδὴ ἀντιβαίνει τῇ θρησκείᾳ αὐτῶν τὸ ἐκκλησιάζεσθαι τοὺς παραβάτας τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν κανόνων, ἐν περιπτώσει θανάτου ἑνὸς τῶν τοιούτων, μηδεὶς τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, καδῆδων, ναῖπηδων καὶ λοιπῶν ἢ ἰσχυρὸς παραβιάζέτω τοὺς ἱερεῖς λέγων «ἐνταφιάσατε αὐτόν».

Πᾶν ὅ,τι μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι, ἐπίσκοποι, κληρικοί, καλόγηροι, καλογραῖαι καὶ λοιποὶ ἀποθνήσκοντες ἤθελον διαθέσει κατὰ τὸ θρησκευμα αὐτῶν εἰς ἐκκλησίας, πτωχοὺς, πατριάρχας, μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους, καὶ ἐπισκόπους αὐτῶν, ἢ διαθήκη αὐτῶν ἔστω ἐκτελεστὴ καὶ ἔγκυρος, λαμβανέσθω δὲ ὑπ' ὄψει διὰ τοῦ σερῆ ἢ μαρτυρία τῶν ὁμοεθνῶν αὐτῶν μαρτύρων συνωδὰ τῇ θρησκευτικῇ αὐτῶν τάξει.

Ἐὰν τις ζῶν διαθέσῃ τι ὑπὲρ πατριάρχου, μητροπολίτου, ἀρχιεπισκόπου, ἐπισκόπου, πτωχῶν, ἐκκλησίας, σχολῆς καὶ νοσοκομείου αὐτῶν καὶ ἀκολούθως ἀποθάνῃ, τὸ διατεθὲν λαμβανέσθω ἀπὸ* τῶν κληρονόμων αὐτοῦ τῇ ἀδείᾳ τοῦ σερῆ.

Ἐπίσης λαμβανέσθωσαν ἀπὸ* τῶν κληρονόμων τὰ τέλη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τὰ λεγόμενα «παρρησία καὶ πρόθεσις».

Ὅταν τις διαθέσῃ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς ἐκκλησίας καὶ μονὰς, πατριάρχην καὶ μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους, ἐπισκοπὰς, σχολὰς καὶ νοσοκομεία, λαμβανέσθω τοῦτο ἀπὸ* τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, τῇ ἀδείᾳ τοῦ σερῆ.

Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω, ὅταν ὁ πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος παιδεύωσιν ἕνεκα θρησκευτικοῦ παραπτώματος μητροπολίτην, ἀρχιεπίσκοπον, ἐπίσκοπον, ἡγούμενον, ἱερέα, καλογραῖαν καὶ ἄλλον κληρικόν, ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πατριάρχου διατελούντων.

Προκειμένου περὶ διορισμοῦ ἱερέων εἰς ἀντικατάστασιν ἐτέρων, παυθέντων διὰ θρησκευτικούς λόγους, μηδεὶς ἔξωθεν γινέσθω ἐμπόδιον καὶ κώλυμα.

Ὅταν ὁ πατριάρχης τῇ γνώμῃ τῆς Συνόδου παύσῃ ἢ διορίσῃ μητροπολίτην, ἀρχιεπίσκοπον, ἐπίσκοπον, καλόγηρον καὶ ἡγούμενον, ὅστις ἔπρεπε κατὰ τοὺς θρησκευτικούς αὐτῶν κανόνας νὰ παυθῇ ἢ διορισθῇ, ἢ ὅταν τῇ γνώμῃ καὶ ἐκλογῇ τῆς Συνόδου ὑποβληθῇ τῇ ἔδρᾳ μου ἀναφορὰ σεσημασμένη τῇ τοῦ Πατριαρχείου σφραγίδι περὶ διορισμοῦ μητροπολίτου, ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐπισκόπου, κεκτημένου τὰ ἀπαιτούμενα κατὰ τοὺς κανόνας αὐτῶν προσόντα, ὅπως δια-

* ἡμετέρα διόρθωσις ἀντὶ τοῦ γραφέντος (οὐκ ὀρθορρημόνως) ἐν τῇ μεταφράσει «παρά».

δεχθῆ τινα ἀποθανόντα, χορηγείσθω ὑψηλόν μου βεράτιον περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, καὶ συνωδὰ τούτῳ ὁ ἱερὸς ὀρισμός μου, ὅπως καθέξωσι τὴν θέσιν ταύτην, καὶ μηδεὶς ἄλλος παραβιάζέτω καὶ ἐπηρεάζέτω διὰ μεσιτείας καὶ παρακλήσεως λέγων «ποιήσον αὐτὸν τὸν καλόγηρον μητροπολίτην, ἀρχιεπίσκοπον ἢ ἐπίσκοπον».

Ὅταν πασάδες, καδῆδες καὶ ναῖπαι καταγγείλωσιν ἐπὶ κακῇ διαγωγῇ τινὰ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πατριάρχου μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων καὶ ζητήσωσι τὴν παῦσιν καὶ ἐξορίαν αὐτῶν, ἢ καταμήνυσις αὐτῶν μὴ λαμβανέσθω ὑπ' ὄψει, ἐνόσῳ ὁ πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος τῶν μητροπολιτῶν δὲν βεβαιώσωσι τὸ πρᾶγμα. Καὶ ὑψηλὸν δὲ φερμάνιον ἔαν ἤθελεν ὅπωςδήποτε ἐκδοθῆ, τοῦτο, εἴτε παλαιὰν χρονολογίαν φέρει εἴτε νέαν, μὴ ἐχέτω κύρος ἔαν ὁ πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος δὲν ὑποβάλωσιν ἐνσφράγιστον ἀναφορὰν (ἄρζι).

Ἐὰν ἐν τῷ μέλλοντι ἤθελε παρουσιασθῆ ἀναφορὰ περὶ ἀποσπάσεως τῶν ὑπὸ τὸν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως διατελούντων Πατριαρχείων Ἰπεκίου καὶ Ἀχρίδος, ἢ μιᾶς τῶν μητροπόλεων καὶ ἀναθέσεως αὐτῶν ἐτέρῳ, ἢ τοιαύτη ἀναφορὰ μὴ λαμβανέσθω ποσῶς ὑπ' ὄψει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τάξις αὕτη ἐθεσπίσθη δι' ὑψηλοῦ φερμανίου, φέροντος τὸ αὐτοκρατορικὸν χάρτιον καὶ κατεχωρίσθη ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, μὴ ἐπιτρέπέσθω μηδενὶ ἢ ἀθέτησις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τούτου χαττίου.

Οἰαδήποτε δίκη τοῦ πατριάρχου, τῶν μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων, ἐπισκόπων, ἐπιτρόπων καὶ ἀνθρώπων αὐτῶν, ἤθελε παρουσιασθῆ, μηδαμοῦ ἀλλοχοῦ ἐκτὸς τῆς πρωτενούσης μου λαμβανέσθω ὑπ' ὄψει.

Μηδεὶς ρωμαῖος ἐξαναγκαζέσθω ὅπως ἐξομώσῃ ἄκων· ἔαν δὲ ὑπάρχη τις ἐπιθυμῶν πράγματι νὰ δεχθῆ τὸν ἰσλαμισμόν, ἐνεργείσθωσαν τὰ δέοντα κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν.

Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω εἰς τὰς ἀμπέλους, τοὺς κήπους, τὰς ἐπαύλεις, τοὺς ἀγρούς, τὰ λειβάδια, τὰς πανηγύρεις, τὰς μονὰς, τὰ ἀγιάσματα καὶ τοὺς μύλους τῶν ὑπὸ τὴν πατριαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ εἰς τὰ πράγματα, καὶ θρέμματα τὰ ἀφιερωμένα εἰς τοὺς παραπλησίους οἴκους, ἐργαστήρια καὶ ἄλλα ἐθνικὰ κτήματα αὐτῶν, ἀλλὰ διαμενέτωσαν ταῦτα ὑπὸ τὴν κατοχὴν καὶ νομὴν αὐτῶν ὡς ἀνέκαθεν.

Χορηγείσθω τῷ πατριάρχῃ ἢ κατὰ νόμον πατριαρχικὴ ἐπιχορήγησις πρὸς εἰσπραξίν δὲ τόσον τῆς ἐπιχορηγήσεως ταύτης ὅσον καὶ τοῦ ὠρισμένου φόρου, ὃν θ' ἀποτίωσιν οἱ ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ ἐπικρατεία μου ρωμαῖοι διὰ τὰς ἄλλας ἐθνικὰς δαπάνας, παρεχέσθω ἐκ μέρους τοῦ ὑψηλοῦ κράτους μου ἢ δέουσα συνδρομή.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι τοῦ πατριάρχου μεταφέρωσι δι' αὐτὸν τὸ προῖον τῶν ἀμπέλων αὐτοῦ ἢ τὰ λόγῳ ἐλέους διδόμενα, γλεῦκος, βούτυρον, μέλι καὶ λοιπὰ, μὴ παρενοχλείσθωσαν ὑπὸ τῶν τελωνῶν, τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἢ ἄλλων.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν προλαβόντως δι' αὐτοκρατορικοῦ χαττίου καθορισθέντα νόμον, ὅταν ὁ πατριάρχης καὶ οἱ μητροπολίται παραλαμβάνωσι διὰ τὸ κοινὸν (μιρὶ) τὰς εἴτε εἰς χρήματα, εἴτε εἰς πράγματα, ἵππους καὶ ὅτι ἄλλο συνισταμένας περιουσίας τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, κωμοπόλεσι καὶ χωρίοις, ταῖς περιλαμβανομέναις ἐν τῷ βερατίῳ τοῦ πατριάρχου, ἀκλήρων ἀποθνησκόντων μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων,

ἐπισκόπων, ἡγουμένων, καλογήρων, ἱερέων καὶ καλογραιῶν, δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνωσι τὸ δημόσιον (βέϊτ οὐλ μάλ), οἱ κασάμηδες, οἱ μουτεβελλήδες, οἱ μουχασήληδες καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι λέγοντες «τὸ βέϊτ οὐλ μάλι τὸ γενικὸν καὶ τὸ μερικὸν εἶναι ὠρισμένον ἐν τῷ βασιλικῷ κώδικι (δεφτέρι χακανῆ) δι' ἡμᾶς» καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς περιουσίας τῶν ἐχόντων κληρονόμους δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλληται χεῖρ, εἴτε αὗται συνίστανται εἰς χρήματα, εἴτε εἰς ἄλλα πράγματα, διὰ ταῦτα ἐκτελείσθωσαν αἱ διατάξεις τοῦ ρηθέντος νόμου.

Τοὺς θέλοντας παράνομον γάμον μὴ συζευγνύτωσαν ἀπερχομένους ἀλλαχόσε.

Ἰσχυροὶ τινες μὴ πιεζέτωσαν τοὺς ἱερεῖς πρὸς ἐκτέλεσιν παρανομίας, λέγοντες «σύζευξον τὴν γυναῖκα ταύτην μετὰ τοῦ δαίμονος» μὴ ἐνοχλείτωσαν τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς μητροπολίτας, λέγοντές «παῦσον τὸν ἱερέα τοῦτον καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ δὸς τούτω» καὶ μὴ ἐπεμβαινέτωσαν εἰς τὰ λεγόμενα ἀφοριστικά, ἅτινα ἐκδίδουσιν ὅπως πλιδεύσωσιν τινὰ θρησκευτικῶς.

Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω ὅταν ὁ πατριάρχης καὶ οἱ μητροπολίται ἐξαποστέλλωσιν εἰς τὰς οἰκείας μονὰς καλογήρους τινὰς ἐγκαταλιπόντας τὰ ἐγκόσμια, καὶ περιφερομένους παρανόμως τῆδε κἀκεῖσε.

Ὅταν οἱ πατριάρχαι τῶν ἄλλων μερῶν καὶ οἱ μητροπολίται θέλωσι νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσάν μου χάριν ὑποθέσεως, ἐρχέσθωσαν καὶ θεωρεῖτωσαν τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν ἐν γνώσει τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου.

Ὅταν δεήσῃ νὰ κρατηθῆ τις τῶν μητροπολιτῶν καὶ κληρικῶν, κρατεῖσθω διὰ τοῦ πατριάρχου,

Ὅταν τινὲς τῶν καλογήρων, μὴ ἔχοντες ἐκκλησίαν καὶ μονὴν, περιφέρωνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ προξενῶσι σκάνδαλα, τοὺς τοιούτους ὁ πατριάρχης καὶ οἱ μητροπολίται παιδεύετωσαν θρησκευτικῶς καὶ ἐξαποστελλέτωσαν εἰς τὰς μονὰς, ἐν αἷς ἀρχήθεν διέμενον.

Ὅταν οἱ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ μοναῖς ἐπίτροποι αὐτῶν καταχρῶνται τὰς ἐκκλησιαστικὰς προσόδους, ὁ πατριάρχης καὶ οἱ μητροπολίται θεωρεῖτωσαν τοὺς λογαριασμοὺς καὶ μηδεὶς ἐπεμβαινέτω ὅταν ἐνεργῶσιν οὗτοι τὰ δέοντα.

Ἐνεργείσθωσαν αἱ ἀναφοραὶ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου αἱ ἐσφραγισμέναι τῇ πατριαρχικῇ σφραγίδι καὶ χορηγείσθω ἡ ἄδεια εἰς ὅ,τι ἤθελον ὑποβάλει ἀφορῶν τὰ τῆς λατρείας αὐτῶν.

Ὁ πατριάρχης μὴ παρενοχλείσθω, παρὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, ὑπ' οὐδενὸς διὰ τὴν ράβδον, ἣν κρατεῖ, καὶ διὰ τὰς ἄλλας θρησκευτικὰς ὑποθέσεις.

Μηδεὶς βιαζέτω τὸν πατριάρχην καὶ τὴν Σύνοδον ζητῶν νὰ γείνη παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν δεκτὸς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῶν.

Ὁ πατριάρχης ποτριαρχενέτω ἐλευθέρως ἐφ' ὅλων τῶν ὡς ἀνωτέρω μερῶν, ἐνεργῶν, ὡς εἴρηται, τῇ γνώμῃ τῆς Συνόδου, καὶ μηδεὶς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ αἰτία ἐπεμβαινέτω τὸ παράπαν καὶ ἐνοχλείτω αὐτὸν εἰς τὰ τῆς πατριαρχείας.

Ἐξεδόθη τῇ 26 τοῦ μηνὸς ρεβίουλ εββέλ τοῦ ἔτους 1319 (=29 ἰουνίου 1901).

ΣΗΜ. Τὸ βεράτιον τοῦτο ἐξεδόθη συγχρόνως ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου εἰς ἴδιον φυλλάδιον, μετὰ τοῦ τουρκικοῦ κειμένου.

Βεράτιον τοῦ πατριάρχου
ΚΥΡΙΛΛΟΥ Ε΄ ΤΟΥ ΑΠΟ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ
(ἀνανεούμενον)

Ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑξηκοστῷ ὀγδόῳ, κατὰ τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην τοῦ σεφέρ, καθεσθέντες μετὰ δόξης καὶ τιμῆς εἰς τὸν εὐκλεῆ καὶ περίβλεπτον βασιλικὸν μας θρόνον, καὶ κατὰ τὸν ἐκδοθέντα ἡμέτερον βασιλικὸν ὀρισμὸν διὰ τὴν ἀνανέωσιν ὄλων ἀπλῶς τῶν μπερατίων, στέλνωντας ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν πατριάρχης τῶν ρωμαίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἐπαρχιῶν ἔγκριτος τῶν μεγάλων τοῦ χριστιανικοῦ ἔθνους Κύριλλος (οὗ τὸ τέλος εἶη ἀγαθὸν) τὸ παλαιὸν μπεράτι, ὅπου εἶχε πρὸ τούτου εἰς χεῖράς του, παρακαλῶντας νὰ ἀνανεωθῇ, καὶ μετὰ τὸ νὰ ἐφάνη εἰς τοὺς κώδικας τοῦ πίσκου που μας κιατιπὶ, ὅπου εἶναι φυλαγμένοι εἰς τὸ θησαυροθυλάκιόν μας, ὅτι ἐπὶ συμφωνία τὸ νὰ δίδονται κατ' ἔτος εἰς τὸν βασιλικὸν μας χαζινὲ τὰ διωρισμένα εἴκοσι χιλιάδας γρόσια μετὰ τὸν καλεμιγιέ τους, καὶ οἱ λοιποὶ συνήθεις καλεμιγιέδες, καὶ πρὸς τούτοις ἑκατὸν πέντε ὀκάδας κρέας τὴν ἡμέραν, λόγῳ ἀτζακλικίου, εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν μπουσταντζίδων· τὸ πατριαρχεῖον εἶναι μετὰ περάτι εἰς τὸν διαληφθέντα Κύριλλον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εὐρίσκονται ὄλοι εὐχαριστημένοι· καὶ εἶναι ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ ἐνεργῇ τὰ τῆς θρησκείας του, καὶ ἐπιμελητῆς εἰς ἄκρον βαθμὸν εἰς τὸ νὰ συναγεται τὰ μάλι μηρὶ, καὶ ἀπὸ τὰ κινήματά του κανένας δὲν ἐνοχλήθη, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ προεκδοθέντος ὀρισμοῦ διαλαμβάνοντος, ὅτι οἱ πρὸ τούτου πατριαρχεύσαντες νὰ εἶναι εἰς τὸ ὀφφίκιόν τους ἐφ' ὄρω

ζωῆς των, ἐδώσαμεν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ρηθέντος ἔτους τὸ παρὸν βασιλικὸν μας μπεράτι, μετὰ τὰς ἐν αὐτῷ τούτῳ περιεχομένας διεξοδικὰς συνθήκας, ἐπὶ συμφωνία τοῦ νὰ πληρώνη, κατ' ἔτος μετὰ τέσσαρας ἀποκοπὰς, τὰς διωρισμένας εἴκοσι χιλιάδας γρόσια εἰς τὸν βασιλικὸν μας χαζινὲν, κάμνοντας ἀρχὴν ἀπὸ τὸν μάρτιον μῆνα, ὁμοίως καὶ τοὺς συνήθεις καλεμιγιέδες· καὶ θεωρῶντας μετὰ τὸ μιρὶ τὸν λογαριασμὸν τοῦ, νὰ λαμβάνη σουρέτι μουχασεμπέ, δίδοντας πρὸς τούτοις εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν μπουσταντζίδων τὴν τιμὴν τῶν ἑκατὸν πέντε ὀκάδων τοῦ κρέατος τὴν κάθε ἡμέραν· καὶ ἐπροστάξαμεν ὅτι ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης Κύριλλος, κατὰ τὸν ρηθέντα τρόπον καὶ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν, κατὰ τὸ ἐσφραγισμένον ἀρζοχάλι ὅπου μᾶς ἔδωσε, νὰ εἶναι ἐφ' ὄρου ζωῆς τοῦ πατριάρχης τῶν ρωμαίων μετὰ ἐλευθερίαν, καὶ αὐτεξουσιότητα, χωρὶς νὰ δοθῇ ἐκ μέρους του ρέσμι τζουλουσιγιέ νὰ ἀνανεωθῇ τὸ μπεράτι του.

Μετὰ τὸ νὰ εἶναι παλαιὰ συνήθεια, ὁ εἰς βασιλεύουσαν ἐρχομὸς καὶ πηγεμὸς τῶν ἀρχιερέων νὰ γίνεται μετὰ τὴν εἶδησίν του, νὰ μὴν ἐμποδίζονται οἱ ἀρχιερεῖς ἀπὸ τοῦ νὰ ἔρχωνται, καὶ νὰ πηγαίνουν.

Τόσον ὁ πατριάρχης, ὅσον καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, νὰ μὴν ἐμποδίζονται ἀπὸ τοῦ νὰ ἀναγινώσκουσιν εἰς τὰ ὀσπίτιά τους τὸ Εὐαγγέλιον μετὰ χαμηλὴν καὶ ὑφειμένην φωνήν· νὰ σώζονται μετὰξὺ τους αἱ παλαιαὶ τάξεις καὶ συνήθειαι, καὶ κατὰ τοῦτο νὰ εἰσακούωνται ἀπὸ τὴν βασιλείαν μας, πληρώνοντες κατ' ἔτος τὸ μιρὶ τους μετὰ τὸ καλεμιγιέ· εἰς τὰ συνήθη δόσιματα τῶν καλεμιῶν, νὰ ᾔηται πατριάρχης καὶ κύριος τῶν ὀφφικίων του μετὰ τὰς παλαιὰς συνθήκας καὶ προνόμια.

Οἱ ἀρχιερεῖς διὰ τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια τῶν μητροπόλεων τους, χωρὶς βασιλικὸν ὄρισμόν, νὰ μὴ ζημιώνωνται ἀπὸ τοὺς δυνάστας, λέγοντες ὅτι μὲ μπουγιουρουλτία κάμνομεν τὴν περὶ τούτου ἔρευναν, καὶ ἐξέτασιν· ἀλλὰ νὰ τὰ ὀρίζωσι κατὰ τὰς παλαιὰς συνθήκας, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν.

Τὸ ἔθνος τῶν χριστιανῶν τῆς Πόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἐπαρχιῶν Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας μετὰ τῶν ἐπισκόπων τους, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας Χαλκηδόνος, Θεσσαλονίκης καὶ τῶν ἐξῆς, καὶ οἱ ἐν τῇ Οὐγγροβλαχίᾳ καὶ Μολδαβίᾳ ἀρχιερεῖς, ἐπίσκοποι, ἡγούμενοι, ἱερεῖς, καὶ καλογραῖαι, καὶ ἀπαξαπλῶς ὅλοι οἱ μητροπολίται τῶν ρηθισῶν πόλεων, ὅπου εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, καὶ οἱ ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἐν ταῖς ἐπισκοπαῖς καὶ χώραις ἱερεῖς, ἡγούμενοι, καλογραῖαι, καὶ πᾶν τὸ χριστιανικὸν σύστημα, μικροί τε καὶ μεγάλοι, τὸν διαληφθέντα Κύριλλον νὰ τὸν γνωρίζωσι πατριάρχην τους, καὶ εἰς τὰς ἀφορώσας αὐτῷ ὑποθέσεις τους νὰ προστρέχωσιν εἰς αὐτὸν καὶ νὰ μὴν ἀθετοῦσι καὶ παραβαίνουσι τὴν εὐλογον ἀποφασίν του, καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν τους νὰ μὴν ἀπολείπωνται τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς εὐπειθείας, καὶ κατὰ τὸν τρόπον, ὅπου ἐξουσιάζον οἱ πρὸ αὐτοῦ πατριαρχεύσαντες, νὰ ἐξουσιάζη καὶ ὁ ρηθὺς μὲ αὐτεξουσιότητα καὶ ἐλευθερίαν, καὶ λαμβάνοντας κατ' ἔτος τὰ συνήθη φιλοτίματά του, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ τὴν παλαιὰν συνήθειαν, νὰ δίδῃ εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν μπουσταντζίδων σῶαν τὴν τιμὴν τῶν ἑκατὸν πέντε ὀκάδων τοῦ κρέατος, τὴν κάθε ἡμέραν καὶ ἐμβαίνοντας ὁ μάρτιος μῆνας, νὰ πληρώνῃ εἰς τὸ μισθὸν μὲ τέσσαρας ἀποκοπὰς τὰ διωρισμένα εἰκοσιτέσσαρα φορτώματα τῶν ἄσπρων μὲ τὸν καλεμιγιέ τους,

καὶ θεωρῶντας κατ' ἔτος τὸν λογαριασμόν του νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸ καλέμι ἐξοφλητικὸν ἔγγραφον, καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῆται ἐπ' ὀνόματι ἐξόδων πόρτας, καὶ ἀβαγετίων, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ μόνον τὰ συνήθη τῶν καλεμιῶν, καὶ νὰ μὴν ἀπαιτῆται ἀπὸ λόγου του περισσότερόν τι τῆς παλαιᾶς συνηθείας· οὔτε νὰ ἐνοχλῆται ἀπὸ τινα εἰς τὴν διοίκησίν του καὶ νὰ ἐπηρεάζεται, ἐναντίον τῶν συνθηκῶν τοῦ μπερατίου.

Τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια, ὅπου παλαιότερον ἐξουσιάζουν, χωρὶς ὄρισμόν νὰ μὴν τὰ πέρνη τινὰς ἀπὸ τὰς χεῖράς τους, οὔτε νὰ πειράζωνται εἰς τὰ μερεμέτια, ὅπου ἀκολουθοῦν εἰς αὐτὰ, κατὰ τὴν παλαιὰν τους θέσιν, μὲ ἄδειαν τῆς κρίσεως.

Χωρὶς βουλλωμένον ἄρξι τοῦ πατριάρχου νὰ μὴ δίδεται εἰς τινὰ μητρόπολιν, ἢ ἐπισκοπὴν, οὔτε νὰ ὀρίζεται, οὔτε νὰ ἐξουσιάζεται ὑπὸ τῆς.

Εἰς τὰ κατὰ τοὺς νόμους τους συνοικέσια καὶ τὰ διαζύγια νὰ μὴν ἀνακατώνεται ἄλλος τινὰς παρὰ ὁ πατριάρχης καὶ ὅσοι διορισθῶν παρ' αὐτοῦ ἐπίτροποι μὲ βασιλικὸν ὄρισμόν καὶ γράμμα του.

Ὅ,τι ἀφήσουν μὲ διαθήκην τους κατὰ τοὺς νόμους τους οἱ ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, μοναχοί, καὶ καλογραῖαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ εἰς τὸν πατριάρχην, νὰ ἔχη τὸ κύρος, καὶ κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τους νὰ κρίνωνται μὲ ρωμαίους μάρτυρας.

Ὅταν ἀκολουθήσουν σφάλματα, ἀποβλέποντα εἰς τὴν θρησκείαν τους, ἀπὸ τοὺς ὑποκειμένους τῷ πατριάρχῃ ἀρχιερεῖς, ἐπισκόπους, ἡγουμένους, ἱερεῖς, καλογραῖας, καὶ ἄλλους μοναχοὺς, καὶ παιδευθῶν κατὰ τοὺς νόμους τους, νὰ μὴν ἀνακατώνεται τινὰς.

Οἱ ἱερεῖς καὶ ἐπίτροποί του, ὅπου στεφανώσουν

χωρίς τὴν εἶδησιν τοῦ πατριάρχου, νὰ παιδεύωνται μετὰ τὴν κρίσιν. Αἱ ὑποθέσεις του, ὅπου ἀποβλέπουν εἰς τὴν κρίσιν, νὰ θεωροῦνται εἰς τὸ βασιλικὸν διβάνι.

Εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῶν ἱερέων νὰ μὴν ἀνακατῶνεται τινὰς ἀπὸ τοὺς ἕξω.

Ὅποτεν ὁ πατριάρχης, κατὰ τοὺς νόμους τους, ἐξώσῃ τινὰ τῶν ἀρχιερέων, ἐπισκόπων, ἡγουμένων, καὶ ἱερέων, ἢ, χηρευούσης μιᾶς ἐπαρχίας, φανερώσῃ εἰς τὴν βασιλείαν μας τὸ πρόσωπον, ὅπου εὖρη ἄξιον διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ πληρώνωντας εἰς τὸν χαζινέ μας τὸ σύνθητες φιλότιμον, νὰ δίδεται ἐκ μέρους μας μπεράτι δηλωτικὸν τῆς ἐξουσίας καὶ κυριότητος, καὶ κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ μπερατίου βασιλικὸς ὀρισμός· καὶ οἱ ἐξωσμοὶ καὶ ἀποκαταστάσεις τῶν ρηθέντων νὰ μὴ γίνωνται μετὰ παρακλήσεις καὶ μεσιτέας, οὔτε μετὰ βίας καὶ δυναστείας.

Ἀπὸ ὅποιον τῶν ἀρχιερέων, ἐπισκόπων, ἱερέων, ἡγουμένων, καὶ ἄλλων χριστιανῶν ἔχει νὰ λαμβάνῃ ὁ πατριάρχης ἀπὸ τὰ κατ' ἔτος διδόμενα αὐτῷ συνήθη φιλότιμα, κατὰ τοὺς παλαιοὺς κανόνας καὶ τὴν περίληψιν τοῦ μπερατίου του, διορίζοντας μετὰ βασιλικὸν ὀρισμὸν καὶ γράμμα τοῦ ἐπιτρόπου του, εἰς τὸ νὰ τὰ περιλάβουν, ἐκεῖνοι, ὅπου εἴρεθουν κριταὶ, μετὰ τὴν κρίσιν νὰ τοὺς βοηθοῦν, καὶ νὰ τοὺς δικαιώσουν.

Τὸ κατ' ἔτος ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς διδόμενον μισθὸν, καὶ τὰ συνήθη δοσίματα ζητειῶν, πανηγύρεων, συνοικεσίων, μοναστηρίων, καὶ ἄλλα εἰσοδήματα τοῦ πατριάρχου, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν καὶ τὴν περίληψιν τοῦ μπερατίου του, ἀδιστακτικῶς νὰ τὰ πληρώνουν.

Οἱ ὑποκείμενοι τῷ πατριάρχει ἀσκητεύοντες μοναχοὶ νὰ μὴ περιπλανῶνται ἔνθα κἀκεῖσε κατὰ τὴν

θέλησιν τους ἐναντίον τοῦ νόμου τους, ἀλλὰ νὰ στέλνουνται εἰς τὰ μοναστήρια, ὅπου ἐκατοικοῦσαν.

Εἰς τοὺς ἐπιτρόπους καὶ ἀνθρώπους τοῦ πατριάρχου, ὅπου στέλνονται διὰ τὴν σύναξιν τοῦ μισθίου, νὰ δίδονται ὁδηγοὶ, καὶ διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ ἀπαιροῦν μετὰ εὐκολίαν, καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ μέρη ὅπου διορίζονται, νὰ ἀλλάζουν τὰ φορέματά τους καὶ τὸ σχῆμά τους, καὶ, διὰ νὰ φυλάξουν τὴν ζωὴν τους ἀπὸ τοὺς κακοὺς, νὰ βαστοῦν ἄρματα χωρὶς νὰ τους πηράζουν οἱ κατὰ τόπους πασάδες, μπαγρακδιάριδες, βοϊβοδάδες, σουμπασίδες, χασεκίδες, οὐστάδες, σερδάριδες καὶ λοιποὶ ἐξουσιασταὶ, ἢ νὰ τοὺς ζητοῦν ἀβαγίτια, ἢ ἄλλο τι ἐπ' ὀνόματι δῶρον, ἐναντίον τῆς κρίσεως.

Αἱ ἀποδείξεις τοῦ μισθίου, ὅπου δίδονται ἐκ μέρους τοῦ πατριάρχου εἰς τοὺς μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους, νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος, καὶ ἐναντίον τῆς παλαιᾶς συνηθείας νὰ μὴν ἐνοχλῶνται παρά τινος.

Τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐπισκόπων, ὅσοι μὴ ἔχοντες ἄσπρα νὰ πληρώσουν τὸ μισθὸν ἀντὶ ἄσπρων δώσουν διάφορα εἶδη ρουχικῶν, οἱ κομισταὶ τούτων, ἐπιτροποὶ καὶ ἀνθρωποὶ τοῦ πατριάρχου, νὰ μὴ πειράζονται καθ' ὁδὸν καὶ εἰς τὰς σκάλας ἀπὸ τοὺς ἐμίνιδες μετὰ ἀπαίτησιν μπατζίου, καὶ γκιουμπρουκίου, οὔτε διὰ τὸ εἰσόδημα τῶν ἀμπελῶν του, ἢ διὰ τὸν μούστον, μέλι καὶ βούτυρον, καὶ ἄλλα εἶδη, ὅπου δίδουν οἱ χριστιανοὶ διὰ τροφήν τοῦ πατριάρχου, νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ἀπὸ τοὺς ἐμίνιδες τῶν γκιουμπρουκίων γιασακτζίδες, καὶ ἄλλους, ἐναντίον τῆς παλαιᾶς συνηθείας.

Ἀπὸ δέκα πέντε ἀνθρώπους του, ὅπου μεταχειρίζεται ὁ πατριάρχης εἰς δούλευσιν καππικεχαγια-

λικίου, να μὴ ζητῆται χαράτζι, ἀβαρίζι, ἢ ἄλλο τι δόσιμον.

Καθ' ὃν τρόπον ἐξουσίαζον οἱ πρὸ αὐτοῦ τοὺς κήπους, τὰ τζιφλίκια, τὰ χωράφια, καὶ τζαγίρια τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰς πανηγύρεις, μοναστήρια, ἀγιάσματα, μύλους, ὀσπήτια, ἐργαστήρια καὶ ἄλλα πράγματα, καὶ ζῶα ἀφιερωμένα εἰς τὰς ἐκκλησίας, οὕτω καὶ ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης Κύριλλος νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ.

Ἄνίσως τινὰς, πέρνωντας ἄρζι ἀπὸ πασάδες ἢ καδήδες, διὰ ἐξωσμὸν καὶ ἐξορίαν, ἢ διὰ κακὸν τινοὺς τῶν ὑποκειμένων τῷ πατριάρχῃ ἀρχιερέων, καὶ ἡγουμένων, ἔλθῃ καὶ προσκλαυθῇ, ὅσον νὰ μὴ φανερωθῇ ἢ ἀλήθεια, τὸ τοιοῦτον ἄρζι νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος, καὶ ἀνίσως οἰωδῆτινι τρόπῳ μὲ πρῶτιστον, ἢ κατοπινὸν ἔτος, δι' αὐτὸ τοῦτο δοθῇ ὀρισμὸς, νὰ ἦναι ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος καὶ νὰ μὴν ἐνεργῆται εἰς τὸν τόπον.

Ἐκεῖνο, ὅπου τινὲς τῶν χριστιανῶν διορίσουν ἐπὶ ζωῆς τους μὲ διαθήκην διὰ τὸν πατριάρχην, μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους, μετὰ τὸν θάνατόν τους, νὰ πέρνεται μὲ τὴν κρίσιν ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τους, καὶ πρὸς τούτοις ὡς παρρησίας καὶ προθέσεις τόσον ἀνδρῶν, ὅσον καὶ γυναικῶν, νὰ πληρώνεται τὸ κατ' ἔτος διδόμενον μιρὶ ἀπὸ τε τοὺς μητροπολίτας, ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὴν βασιλικὴν μας ἐπικράτειαν, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὸν πατριάρχην, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, ἱερεῖς καὶ λαϊκοὺς· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ζαράρι κασαμπιγιέ, καὶ ἡ ζητεία καὶ ἐλεημοσύνη, καὶ τὰ ἄσπρα ὅπου συνηθίζονται νὰ δίδονται διὰ τὰ ἀγιάσματα, πανηγύρεις, πρῶτα, δεύτερα καὶ τρίτα συνοικέσια, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ κάθε ἱερέως πρὸς ἓν φλωρίον διὰ τὸν

πατριάρχην, καὶ ἀπὸ ἄλλα τόσα διὰ τὸν μητροπολίτην, ἢ ἡγούμενον.

Διὰ τὸ σιτάρι, ὅπου τινὲς τῶν χριστιανῶν συνιθίζουν νὰ δίδουν διὰ τῶν ἄσπρων τοῦ μιρίου, νὰ μὴ ζητῆται γκιουμρούκι, μπάτζι, ἢ ἄλλο τι δόσιμον· νὰ μὴν ἐμποδίζονται οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἐπίτροποι τους ἀπὸ τὸ νὰ πέρνουν διὰ τὸ μιρὶ τὰ ἐμβατοίκια τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰ λοιπὰ συνήθη δοσίματα καὶ εἰσοδήματα.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς συνάξεως τοῦ μιρίου, τινὲς τῶν χριστιανῶν, πηγαίνοντας μὲ γυναῖκας, καὶ τὰ παιδιά τους εἰς ἓνα ὀσπήτιον, νὰ μὴ προφασίζονται λέγοντες πῶς τὸ μπεράτι σας περιέχει ὅτι τὸ κάθε σπήτινὰ πληρόνῃ πρὸς τόσα καὶ ἡμεῖς ὅλοι συγκατοικοῦμεν, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ὑποτρέχει ζημία εἰς τὸ μιρὶ ἀπὸ τοὺς ἐγκατοίκους τῶν κασαμπάδων, καὶ χωρίων, ὅπου περιέχονται εἰς τὸ μπεράτι τοῦ πατριάρχου, μερικοὶ ἰσχυροὶ ζαΐμιδες καὶ μαρσαχιμπίστες, καὶ ἄλλοι προεστῶτες, ὑπερασπιζόμενοι καὶ διαυθεντεύοντες τοὺς χριστιανούς, ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὰ τσιφλίκια, κισιλάδες, καὶ χωριά τους καὶ λέγοντες ὅτι εἶναι κεχαγιάδες τους καὶ δούλοι τους, νὰ μὴ ζημιώνουσι τὸ μιρὶ.

Κάμνωντας συνοικέσια, καὶ διαζύγια, ἢ εἰρηνοποιώντας καὶ συμβιβάζοντας μὲ τὴν θέλησίν τους δύο μεταξύ τους διαφορομένους χριστιανούς, ὁ πατριάρχης καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ μὲ μπεράτι ἀποκατασταθέντες ἀρχιερεῖς, καὶ ἐπίσκοποι, καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν τους χρείας καλούσης, βάλλοντές τους εἰς ὄρκον, καὶ ἀφορίζοντές τους εἰς τὰς ἐκκλησίας τους, νὰ μὴ πειράζονται, καὶ ζημιώνονται, ἐναντίον τῆς παλαιᾶς συνηθείας· καὶ χωρὶς εἶδησιν καὶ ἄδειαν τοῦ

πατριάρχου, τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τους, οἱ ὑποκείμενοι αὐτοῖς ἱερεῖς νὰ μὴ συνάπτωσιν εἰς γάμους μὴ συγκεχωρημένους· καὶ μίαν φορὰν ὅπου τετραγαμίαι, τὰ διαζύγια, καὶ τὸ ἐν ταύτῳ δυσι γυναιξὶ συζεύγνυσθαι εἶναι ἀπὸ τοὺς νόμους τους ἐμποδισμένα, νὰ μὴ τοὺς δίδεται εἰς αὐτὰ ἄδεια, καὶ οἱ μὴ πειθόμενοι νὰ παιδεύωνται.

Ὅταν περιλαμβάνῃ ὁ πατριάρχης καὶ οἱ ἀρχιερεῖς διὰ τὸ μιρὶ τὰ ἄσπρα, τὰ πράγματα, τὴν περιουσίαν, τὰ ἄλογα, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν τελευτώντων ἀρχιερέων, ἐπισκόπων, ἱερέων, ἱερομονάχων καὶ καλογραίων, τὸ παγτουλμάλι, οἱ κασάμιδες, μουτεβελίδες, βοϊβοδάδες, σουμπασιάδες, καὶ οἱ ἄνθρωποι τους, διΐσχυριζόμενοι ὅτι τάχα τὰ κατάστιχα τοῦ πεγτουλμαλίου καὶ τὰ βασιλικά περιέχουν δι' αὐτὰ εἰσοδήματα διὰ λόγους τους, νὰ μὴν ἀνακατώνωνται καὶ τοὺς ἐνοχλοῦν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς, καὶ ἰσχύοντας νὰ μὴ βιάζουσι τοὺς ἱερεῖς εἰς τὸ νὰ στεφανώσουσι τὸν Δ: μὲ τὴν Α: ἐναντίον τοῦ νόμου τους, οὔτε νὰ πειράζουσι τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς λέγοντες νὰ ἐξώσουσι τὸν Α: ἱερέα, καὶ νὰ δώσουσι τὴν ἐκκλησίαν εἰς ἄλλον. Οὔτε νὰ ἀνακατώνωνται εἰς τοὺς ἀφορισμοὺς, ὅπου στέλλονται, διὰ παιδείαν τῶν ἀτακτούντων· καὶ ὄντος ἐναντίον εἰς τοὺς νόμους τους τὸ νὰ ἐκκλησιάζωνται οἱ παρανόμως γεγαμηκότες, τοὺς τοιούτους τελευτήσαντας οἱ κριταὶ, ναΐπιδες, καὶ λοιποὶ ἐξουσιασταὶ καὶ ἰσχύοντες νὰ μὴ βιάζωσι τοὺς ἱερεῖς εἰς τὸ νὰ τοὺς σηκώσουν.

Ὅσοι τῶν μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, ἱερέων, καὶ ἱερομονάχων ἐναντιώνωνται εἰς τὸ νὰ πληρώσουν τὸ μιρὶ τους, νὰ μὴν ἐμποδίξῃ τινὰς τὸν πατριάρχην

ἀπὸ τοῦ νὰ τοὺς παιδεύσῃ, νὰ τοὺς κείρῃ, καὶ νὰ δίδῃ τὰ ὀφθίκιά τους εἰς ἄλλους.

Τὸ τριτημόριον τῆς περιουσίας τους, ὅπου τινὲς τῶν χριστιανῶν ἀφήσαν μὲ διαθήκην τους εἰς ἐκκλησίας, μοναστήρια, πατριάρχην, μητροπολίτας, καὶ ἐπισκόπους, νὰ πέρνουσι μὲ τὴν κρίσιν ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τους.

Ὅταν ἡ κρίσις ἀποφασίσῃ νὰ κρατηθῇ τις τῶν ἱερέων, ἱερομονάχων, ἢ καλογραίων, νὰ τοὺς κρατῇ ὁ πατριάρχης.

Οἱ μητροπολίται, καὶ ἐπίσκοποι, τῶν ἱερέων τοὺς μὴ ἔχοντας ἐκκλησίας καὶ περιερχομένους εἰς μαχαλάδες καὶ προξενούοντας σκάνδαλα, νὰ τοὺς παιδεύῃ ὁ πατριάρχης, ἢ οἱ μητροπολίται, καὶ ἐπίσκοποι, κατὰ τοὺς νόμους τους, καὶ νὰ τοὺς στέλνουν εἰς τὰ μοναστήριά τους.

Ὁ πατριάρχης νὰ μὴν ἐμποδίζεται ὑπὸ τινος ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρῇ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν διωρισμένων εἰς τὰ μοναστήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας ἐπιτρόπων τῶν σφετεριζόντων τὰ εἰσοδήματα.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς συνάξεως τῶν εἰσοδημάτων μὲ τὸ νὰ ζημιώνωνται ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπον ἐξουσιασταὺς καὶ ἄλλους οἱ ὑποκείμενοι τῷ πατριάρχῃ καὶ διὰ μπερατίων ἀρχιερατεύοντες μητροπολίται, ἐπίσκοποι, καὶ ἀρχιεπίσκοποι, νὰ παύσουν, καὶ νὰ σηκωθοῦν αἱ ἀδικίαι καὶ ἐνοχλήσεις τους.

Τελευτήσαντος τινὸς τῶν ἀρχιερέων, ἢ παραιτηθέντος, νὰ δίδεται μπεράτι, κατὰ τὰς συνθήκας τῶν μπερατίων τους· νὰ μὴ γίνεται εἰς τὸ ἐξῆς ἐξωσμός πατριάρχου χωρὶς σφάλμα, καὶ μὲ ὑπεράσπισιν.

Τῶν πατριαρχῶν, τὰ ἄρζια, νὰ ἔχουν τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος· ὅ,τι κάμουν ἄρζι καὶ φανερώσουν ἀπο-

βλέπον εἰς τὴν θρησκείαν τοὺς νὰ εἰσακούωνται. Οἱ ζητοῦντες πατριαρχεῖον, ἂν προβάλλουν προσθήκην εἰς τὸ μῖρι, νὰ μὴν εἰσακούωνται.

Κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ βασιλικοῦ μας ὀρισμοῦ, ὅπου περιέχεται εἰς τοὺς κώδικας, οἱ πατριάρχαι νὰ εἶναι εἰς τὰς ὑποθέσεις τοὺς κύριοι, καὶ αὐτοδέσποτοι. Εἰς τὴν πατερίτσαν ὅπου βαστοῦν, καὶ εἰς τὰς ὑποθέσεις, ὅπου ἀποβλέπουν εἰς τὴν θρησκείαν τοὺς, νὰ μὴ πειράζονται καὶ ἐνοχλοῦνται παρά τινος, ἐναντίον τῆς παλαιᾶς συνηθείας.

Χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχιερέων, μὲ βίαν γλασакτζῆς νὰ μὴ γίνεται. Καὶ κοντολογῆς, κατὰ τὸν τρόπον, ὅπου ὤρισαν καὶ ἐξουσίασαν οἱ πρὸ τούτου πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ πόλεων, οὕτω καὶ ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης Κύριλλος. (οὗ τὸ τέλος εἶη ἀγαθόν) νὰ ὀρίζη καὶ νὰ ἐξουσιάζη, χωρὶς νὰ τὸν πειράζη καὶ νὰ τὸν ἐνοχλήη οἰωδήτινι τρόπῳ ὁ ἐξωσθεὶς πατριάρχης, ἢ ἄλλος τις.

Οὕτω γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως.

Τὸ βεράτιον τοῦτο, σωζόμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς τῶν ἐλλήνων, ἐν ταῖς σελίσι 218—222 τοῦ κώδικος 66, μετεγράφη φροντίδι τοῦ φίλου κ. Νικολάου Δ. Λεβίδου, πρώην ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐστάλη κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1909. Τὸ βεράτιον ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Ὀσμὰν Γ', ἀνελθόντος τὸν θρόνον τῇ 2 δεκεμβρίου 1754, καὶ ἐπικυροῦ τὸ πρότερον δοθὲν εἰς τὸν πατριάρχην Κύριλλον Ε' τὸν ἀπὸ Νικομηδείας, ἀνελθόντα τὸ δεύτερον τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1752.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀναγορευομένου (νέου) σουλτάνου ἐπικύρωσις τοῦ βερατίου τοῦ πατριάρχου, κατέχοντος ἤδη τὸ βεράτιον τοῦ προγενεστέρου σουλτάνου, ἦν παλαιὸν ἔθος. Ἐν σελίδι 182 τῆς Turcograeciae τοῦ Κρουσίου κείται ἀξία πίστεως καὶ σαφῆς ἡ μαρτυρία περὶ τούτου, κατ' αὐτὴν δὲ παντὸς σουλτάνου τὸν αὐτοκρατορικὸν ἀνερχομένου θρόνον, ὁ πατριάρχης προσφέρων ἀρκετὸν ποσὸν χρημάτων, ἐζήτει τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ μετὰ χεῖρας βερατίου, ὡς ἀναφέρω ἐν «Βραχεῖα Σημειώσει περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων» (σελ. 96 πρώτης ἐκδόσεως, 72 δευτέρας).

Τοιαύτης ὑπαρχούσης μαρτυρίας ἀξιοπίστου, ἀπορὸν πως ὁ Βεντότης ἐν «Προσθήκῃ Ἐκκλησιαστ. Ἱστορίας Μελετίου Ἀθηνῶν» (1795, Βιέννη. σ. 87) γράφει περὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου «Αὐτὸς πρῶτος ἐποίησε καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ μουκαρετίου, ἥτοι τῆς κατ' ἔτος ἐπιβεβαιώσεως τῆς πατριαρχείας καὶ ἐπεκράτησε νὰ δίδη κατ' ἔτος ἢ Ἐκκλησία πότε μὲν εἴκοσι πουγγεῖα, καὶ πότε τριάκοντα. Φεῦ τῆς παρανομίας καὶ καταδρομῶν ἐκείνων τῶν ἀρχιερέων». Καὶ τὸ μὲν πουγγί, κατὰ τὴν τότε δύναμιν τοῦ γροσίου, ἰσοῦτο πρὸς δύο χιλιάδας φράγκων, τὸ δὲ δῶρον τοῦ πατριάρχου διὰ τὸ μουκαρέτιον ἀνήρχετο λοιπὸν εἰς 40—60000 φράγκων. Ἄλλ' εἴπερ ἡ ἐπικύρωσις ἐκείνη ἐγένετο διὰ νέου βερατίου ἢ τινος ὁμοίου γράμματος, παρὰδοξον ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο σώζεται ἐπίσημον γράμμα· ἀλλὰ γνωστὸν ἐν τούτοις ὅτι πολλὰς γενεὰς πρὸ τοῦ Κυρίλλου Ε', τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἔδιδε φόρον κατ' ἔτος σημαντικὸν εἰς τὴν Ἑψηλὴν Πύλιν, ὡς ἐν «Βραχεῖα Σημειώσει» γράφω (σελ. 143 Α' ἐκδόσ. 119 Β').

Βεράτιον τοῦ μητροπολίτου

ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΛΑΡΙΣΣΗΣ

Τὸ βεράτιον τοῦτο τύποις ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ζωσιμᾶ μοναχοῦ Ἐσφιγμενίτου ἐν τῷ «Προμηθεῖ» αὐτοῦ (ἔτους Δ' ἀριθ. 39), οὐ σημειώσαντος τὸν χειρόγραφον κώδικα, ἢ τὸ γραμματοφυλάκιον, ἐξ οὗ μετεγράφη. Ἡ ὑπὸ τὸν 17 στίχον ὑποσημείωσις ὡς καὶ ἡ ὑπὸ τὸ ἄρθρον 39 (τοῦ βερατίου) τοιαύτη ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ πέμψαντος τὸ βεράτιον πρὸς ἐκτύπωσιν, ἢ ἴσως καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ζωσιμᾶ Ἐσφιγμενίτου.

«Ὁ Σταμποῦλ τῶν ρωμαίων πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος τῶν ἐν τῇ παυενδόξῳ μου καθέδρᾳ ἐνδημούντων μητροπολιτῶν ἀνήγγειλαν εἰς τὸ βασιλικὸν μου διβάνι δι' ἐνσφραγίστου αὐτῶν ἀναφορᾶς ὅτι, ἀποθανόντος τοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Θεωνᾶ καὶ χηρευούσης τῆς ἐπαρχίας ταύτης, συνελθόντες οἱ ἱερωμένοι ἐξελέξαντο τὸν ἀνὰ χεῖρας φέροντα τὸ

ὑψηλόν μου βεράτι Λεόντιον, ἔξοχον ἄνδρα μεταξὺ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, δόκιμον καὶ πιστὸν, ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ μετρήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν δαψιλόν μου χασνὲ τὸ ρέσμι πεσκέσι, ἐξητήσαντο νὰ δοθῇ αὐτῷ ἢ ἐπαρχία αὕτη καὶ τὸ ὑψηλόν μου βεράτι μετὰ τῶν παλαιῶν του σουρουτίων. Ἐθεώρησα τὰ εἰς τὸ βασιλικόν μου θησαυροφυλάκιον πεφυλαγμένα ἀρχεῖα τοῦ μουτεσαρι, καὶ ἐπειδὴ ἐγένετο γνωστὸν, ὅτι ἢ ἐπαρχία Λαρίσσης πρὸς τὸν πρὸ τούτου κατέχοντα Θεωνᾶν δέδογο διὰ δέκα χιλιάδες ἄσπρα*, λόγῳ πεσκέσι μηρὶ, κατὰ τὸ ἐκδοθὲν ὑψηλὸν φερμάνιον, δέδωκα τὴν προσταγὴν μου ἵνα δοθῇ ἢ ἐπαρχία Λαρίσσης κατὰ τὸ ἄρτσι τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ ἀθροίσματος τῶν μητροπολιτῶν πρὸς τὸν Λεόντιον· καὶ ἐπειδὴ ἐγνωστοποιήθη ὅτι κατεμέτρησεν εἰς τὸ ὑψηλόν μου θησαυροφυλάκιον τὸ διατεταγμένον ρέσμι πεσκέσι τῶν δέκα χιλιάδων ἄσπρων, ἔδωκα τὸ παρόν μου βασιλικὸν βεράτι πρὸς αὐτὸν καὶ προσταζῶ.

1. Ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Θεωνᾶ ὁ Λεόντιος διακηρύττεται μητροπολίτης Λαρίσσης. Οἱ κατὰ τόπους τῆς ἐπαρχίας τῆς μητροπόλεως Λαρίσσης ὑποκείμενοι ρωμαῖοι, τόσοι κάτοικοι, ὅσον καὶ πάροικοι, μεγά-

*) Τὸ ἄσπρον ἦτο μικρὸν νόμισμα ἀργυροῦν, ἐτιμᾶτο τότε, (τῷ 1604) ὅτε ὁ Λεόντιος ἔλαβε τὴν μητρόπολιν τῆς Λαρίσσης, φόλας (μπακήρια) δεκαεξήτριά ἄσπρα ἀπετέλουν ἓνα παρᾶν, δέκα παράδες ἓν ροῦπι, τριάκοντα μίαν σουλότα, τεσσαράκοντα, ἓν γκροῦς (γκρόσι)· ἢ λέξις γρόσι εἶναι γερμανικὴ, ἐγένετο κατὰ παραφθορὰν ἀπὸ τὸ Κράιτς· τότε τὸ γρόσιον ἐξισούτο μετὰ τοῦ ἰσπανικοῦ ταλλήρου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἡμετέρου ἀργυροῦ πεντοδράχμου· τὸ ἰσπανικὸν λοιπὸν τάλληρον σήμερον τιμᾶται δραχ. 7,20—50· τὰ 10000 ἄσπρα φέρουσι 3333,1]3 παράδες ἴσον γρόσια 83,13]40, ἅτινα σήμερον φέρουσι δρ. 600 σχεδὸν μὲ δρ. 600 ἡγοράζετο τότε ἢ μητρόπολις τῆς Λαρίσσης. Εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἕως ἔτιδον τριπλάσια καὶ τετραπλάσια. Περὶ τούτου ἰδὲ Ἐκκλησ. Συγγράμματα τοῦ Οἰκονόμου ἐξ Οἰκονόμων, τομ γ', τμῆμα Β' σελ. 46—162 καὶ «Συνοδικὸν Τόμον» ἢ περὶ ἀληθείας.

λοι τε καὶ μικροὶ, ἐπίσκοποι, παπάδες, καλόγηροι, καλογραῖαι καὶ ἡγούμενοι πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν μητροπολίτην των, οὐδέποτε νὰ παραβῶσι τοὺς ὀρθοὺς λόγους του τοὺς ἀναγομένους εἰς ὑποθέσεις τῆς θρησκείας των, καὶ ἢ καταφυγῇ των νὰ ἦναι πρὸς αὐτόν.

2. Οἱ ἔκπαλαι κατὰ τόπους τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐπίσκοποι κατὰ τὰ θρησκευτικὰ των θέλουσι γνωρίσει αὐτὸν μητροπολίτην των, ὁ διορισμὸς καὶ ἢ ἔξωσις αὐτῶν θέλει γίνεσθαι δι' αὐτοῦ ἄνευ ἀντιστάσεως καὶ ἐπηρείας ἄλλου τινός.

3. Τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια χωρὶς ἱεροῦ ὀρισμοῦ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπαλλοτριῶι ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ· καὶ ἄνευ ἀδείας αὐτοῦ οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπισκεύασῃ ἢ ἀνεγείρῃ ἐπὶ τῶν αὐτῶν θεμελίων, ἢ ἐμποδίξῃ αὐτά.

4. Αἱ ἐκκλησαὶ καὶ τὰ μοναστήρια γίνονται διὰ τῆς πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς ἀδείας ἄνευ του ἱεροῦ ὀρισμοῦ· οἱ ὑπάλληλοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι πρόστιμον διὰ τὰ τοιαῦτα.

5. Εἰς τὰς συζεύξεις καὶ διαζεύξεις τῶν ραγιάδων οὐδεὶς ἕτερος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναμιγνύηται ἐκτὸς τοῦ μητροπολίτου.

6. Ὅταν τις μοναχὸς ἢ κοσμικὸς ἐπὶ τῇ τελευτῇ του διορίσῃ τι, κατὰ τὸ θρησκευτικόν, νὰ δοθῇ εἰς τὸν πατριάρχην ἢ τὸν μητροπολίτην καὶ ἐπίσκοπον, οἱ ἐπὶ τούτῳ ρωμαῖοι μάρτυρες νὰ ᾧσι δεκτοὶ δυνάμει τοῦ σεριοῦ.

7. Ὅταν τις τῶν ὑπὸ τὸν μητροπολίτην ἐπισκόπων, μοναχῶν, ἱερέων καὶ ἡγουμένων φωραθῇ πράττων ἐνάντια τῆς θρησκείας, νὰ τιμωρῆται κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν νόμον ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου μόνον.

8. Οἱ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ μητροπολίτου ἔκτε. λοῦντες παράνομον συνοικέσιον ἱερεῖς καὶ ἐπίτροποί του νὰ τιμωρῶνται κατὰ ἀξίαν.

9. Ὅταν ὁ μητροπολίτης ἢ τις τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐπιτρόπων του ἔχῃ ἀγωγὴν ἀναγομένην εἰς τινα, πρέπει νὰ κρίνηται εἰς τὸ βασιλικόν μου διβάνι ἐνώπιον τῶν βεζιρίδων καὶ καζασκερίδων μου, καὶ ἐν ᾧ καιρῷ διορίζεται ἢ κρίσιν του εἰς τὸ βασιλικόν μου διβάνι, νὰ διορίζη ἐπίτροπον.

10. Ὁ μητροπολίτης, κατὰ τὸν παλαιὸν κανόνα καὶ κατὰ τὸ ἀνὰ χεῖρας αὐτοῦ βεράτι, ὅταν ἔχῃ νὰ λάβῃ τὸ κατ' ἔτος ρέσμι πεσκέσι ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων, ἱερέων καὶ μοναχῶν, ὅ,τι εἶναι εἰς τὸ ὑπουργημά του. οἱ κριταὶ κατὰ τὸ σερὶ νὰ γίνωνται συντελεστικοὶ καὶ βοηθοὶ τῶν ἐπιτρόπων του.

11. Τὰ ἐτήσια ρέσμι, τὰ ὅποια γίνονται ταχσῆλι, εἰσπράττονται ὑπὸ τῶν ραγιαδῶν, τὰ ἐλέη, τὸ ρέσμι τοῦ γάμου, τῶν μοναστηρίων, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς τὸν μητροπολίτην, ὡς ἔκπαλαι εἴθισται καὶ κατὰ τὸ βεράτι, νὰ δίδονται ἀνεμποδίστως.

12. Οἱ καταλιπόντες τὰ ἐγκόσμια ἱερεῖς καὶ περιφερόμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ προξενοῦντες ταραχὰς νὰ ἐμποδίζωνται· ἂν ἤθελεν εὐρεθῆ τοιοῦτός τις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, νὰ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τοῦ μητροπολίτου.

13. Οἱ τῇ ἀδείᾳ τοῦ μητροπολίτου περιερχόμενοι ἱερεῖς εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐκτελοῦντες τὰ τῆς θρησκείας των δὲν ἐμποδίζονται, οὔτε ἐνοχλοῦνται, ὡς ἔκπαλαι εἴθισμένοι ὑπὸ τῶν κατίδων, ναϊπίδων, βοεβοδάδων, σουμπασάδων, μουτεβελήδων καὶ μουτεσυρομίδων καὶ ὑπὸ ἄλλων ὑπαλλήλων.

14. Ἐπειδὴ ἡ διαίτησις καὶ διευθέτησις ὄλων τῶν

ὑποθέσεων τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ μου ἐπικρατεία πτωχῶν ραγιαδῶν, τὰ εἰσοδήματα, τὰ ἐξοδα καὶ ἄλλα ὑποθέσεις τοῦ Κεσισχανέ (Πατριαρχείου), κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ αἰνίου, δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὴν θέλησιν καὶ προθυμίαν τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου, ἀλλ' ἐπεκράτησε νὰ ὦσιν ἀνατεθειμένα εἰς τὸ σύστημα τῶν μητροπολιτῶν, καὶ ἐπειδὴ τὸ σύστημα αὐτὸ* δίδουσιν ἐγγύησιν εἰς τὰ παραλαμβανόμενα δάνεια, διὰ νὰ ἔχωσιν ἰδέαν τῶν δανείων, ἢ βούλλα θέλει εἶσθαι εἰς χρῆσιν διὰ χειρός των, καὶ διὰ νὰ ἦναι ἐλεύθεροι εἰς τὸ ἐξῆς πάσης ἐπηρείας, καὶ αἱ βούλλαι τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ μου ἐπικρατεία κειμένων μοναστηρίων, καθὼς ἦτον ἀπ' ἀρχῆς ἀνατεθειμένοι εἰς τὸ σύστημα τῶν μητροπολιτῶν, καὶ δὲν ἐφάνη οὐδαμοῦ καμμία ἐπήρεια, οὕτω θέλει εἶναι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς· καὶ ἡ βούλλα τοῦ Κεσισχανέ, καθὼς ἦτον ἀπ' ἀρχῆς ἀνατεθειμένη εἰς τὸ αὐτὸ σύστημα, οὕτω θέλει εἶναι καὶ ἐπὶ τῶν παντοίων τούτων ἡμερῶν, διὰ νὰ καταπιστεύηται εἰς χεῖρας τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ μου ἐνδημούντων μητροπολιτῶν, οὓς ἂν ἤθελον ἐκλέξει αὐτοί.

15. Τὰ ἄρζια (ἀναφοραὶ) τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ συστήματος τῶν μητροπολιτῶν, τὰ ἐσφραγισμένα μετὰ τῆς βούλλας τοῦ Πατριαρχείου, θέλει εἶναι δεκτὰ. καὶ θέλει τοῖς γίνεσθαι μουσααδὲς εἰς ὅλα τὰ ἀναγόμενα τῷ αἰνίῳ των προβλήματα.

16. Ὁ μητροπολίτης καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ μὴ ἐμποδίζονται τὸ νὰ ἔχωσιν εἰς τοὺς οἴκους των εἰκόνας καὶ νὰ ἀναγινώσκωσι τὸ Εὐαγγέλιον. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐχλιόρφιδες ἐπὶ λόγῳ νὰ τοὺς ἐμποδίζωσιν ἀπὸ

* Ἰσως δέον ἔνα γραφῆ «κατὰ τὸ σύστημα». Σ. Μ. Ι. Γ.

τῆς ἐκτελέσεως τοῦ αἰνίου των, προφασιζόμενοι λέγουσιν «ἐσεῖς εἰς τὰ ὀσπίτια σας, εἰς ντώγιά σας λειτουργίαν ἐπιτελεῖτε, τὸ Εὐαγγέλιον ἀναγινώσκετε, κανδήλας κρεμάτε, κηρία ἀνάπτετε, θυμιᾶτε, στασίδια καὶ εἰκόνας διορίζετε, καὶ βακτηρίαν κρατεῖτε» καὶ σπεύδουσι νὰ χρηματολογῶσι παρ' αὐτῶν, εἰς κατά-
παυσιν τῆς τοιαύτης ἐπηρείας τῶν μηριμηρανίδων καὶ ἄλλων ἐχλιόρφιδων, διὰ νὰ μὴ χρηματολογῶσιν ἀπ' ἐναντίας τοῦ σεριοῦ καὶ ἀδίκως, ὥρισται, ὥστε ὁ ἐπὶ τούτῳ ἐκδοθεὶς ὄρισμὸς νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὰ σου-
ρούτια τοῦ βερατίου καὶ νὰ γίνῃ κἀῖδε, ὅπερ ἐγένετο· διὸ καὶ δὲν ἐπιτρέπεται παρομοία ἐνόχλησις, ὡς δι' ἱεροῦ ἀπαγορευθεῖσα ὄρισμοῦ.

17. Οἱ εἰς ταξῆλι μηριοῦ στελλόμενοι ἐπίτροποι καὶ ἄνθρωποι τοῦ μητροπολίτου, ἔχοντες κολαγούζην καὶ ἀλλάζοντες τὰ φορέματά των, καὶ περιερχόμενοι ἔνοπλοι, νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν ἐχλιόρφιδων, οἷ-
τινες ἐπὶ σκοπῶ νὰ χρηματολογήσωσι παρ' αὐτῶν τοῖς λέγουσι, «διατὶ περιέρχεσθε ἔνοπλοι»;

18. Κανεὶς ραγιάς ποτὲ ἀκουσίως νὰ μὴ βιάζηται παρ' οὐδενὸς νὰ ἐξομώσῃ.

19. Ὅποταν ὁ μητροπολίτης, μὴ ἔχων ἄσπρα νὰ πληρώσῃ τὸ τεταγμένον μηρὶ, ἤθελε δώσῃ κουμάσια ἢ φορέματα ἀντὶ μετρητῶν, ἢ καὶ ἄσπρα, οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐν τῇ διελεύσει αὐτῶν εἰς σκάλας καὶ ἄλλα μέρη νὰ μὴ ἐμποδίζονται μήτε νὰ ἐνοχλῶνται ἀπὸ τοὺς ἐμίνιδες (ἐπιστάτας) με ἀπαίτησιν κουμερκίου, μπάτζι χεδιέ (φιλοδώρημα), καὶ ἀδικον ἀπαίτησιν.

20. Τὰ εἰς διατροφήν τοῦ μητροπολίτου κομιζόμενα ἔλαιον καὶ λόγῳ ἐλέους παρὰ τῶν ραγιάδων διδόμενα, οἷον μοῦστος, βούτυρον, μέλι καὶ τὰ παραπλήσια, νὰ μὴ ἐμποδίζονται εἰς τὰς σκάλας καὶ πόρ-

τας ὑπὸ τῶν ἐμίνιδων καὶ οἱ φύλακες νὰ μὴ ζητῶσι ρέσμι γιουμπρούκι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐνοχλοῦντες αὐτούς.

21. Τὰ ἀμπέλια, μπαχτζέδες, τζιφλίκια, χωράφια τῶν μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν τοῦ ἀρχιερέως τὰ εἰς αὐτὰ ἀπ' ἀρχῆς βακουφικὰ χωράφια, τζαΐρια, μῦλοι, ἀγιάσματα, πανηγύρια, τὰ εἰς μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας βακουφικὰ, οἷον σπήτια, ἐργαστήρια, μούλκια, πράγματα, μετρικὰ, ζῶα, καὶ τὰ παρόμοια νὰ ἦναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν τοῦ μητροπολίτου ἀνενόχλητα.

22. Ὅποταν τις τῶν πασάδων, καδίδων, καὶ ναΐπιδων, ἤθελε καταφερθῆ κατὰ τοῦ μητροπολίτου, ἢ κατὰ τῶν ἐπισκόπων του, καὶ ζητήσῃ τὴν ἀλλαγὴν του, ἢ τὴν ἐξορίαν του ἀν δὲν διευκρινηθῆ τὸ πρᾶγμα, νὰ μὴ εἰσακούηται· εἰς τρόπον ὥστε καὶ φερμάνι ἀν ἤθελεν ἐκδοθῆ, εἴτε προγενέστερον, εἴτε μεταγενέστερον νὰ μὴ διενεργῆται πρὸ τῆς διευκρινήσεως.

23. Οἱ ραγιάδες, ζῶντες ἔτι, ὅ,τι ἤθελον διατάξωσι καὶ διορίσωσι νὰ δοθῆ εἰς πατριάρχην, μητροπολίτην, ἐπίσκοπον καὶ ἐκκλησίαν μετὰ τὸν θάνατόν των, νὰ παραλαμβάνηται ἀπὸ τῶν κληρονόμων των τῇ δυνάμει τοῦ σεριοῦ.

24. Τὰ λεγόμενα παρρησία καὶ πρόθεσις, ρέσμια τῶν ἀποθνησκόντων ραγιάδων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, νὰ παραλαμβάνωνται ἀπὸ τῶν κληρονόμων, τῇ δυνάμει τοῦ σεριοῦ.

25. Οἱ ἐπίσκοποι, παππάδες, καὶ λοιποὶ ραγιάδες· οἱ κατοικοῦντες εἰς καζάδες, ναχιέδες καὶ χωρία τῆς ἐπαρχίας τοῦ μητροπολίτου, νὰ δίδωσι τὸ ἐτήσιον ρέσμι πεσκέσι, ζαγάρι κασαπγιέ, ἄσπρα ἐλέους, ἀγιασμοῦ, ζητείας, πανηγύρεως· τὸ ρέσμι τοῦ Α', Β', Γ', γάμου· ἔτι δὲ ἐτήσιον κάθε σπήτι ὑπανδρευ-

μένου να δίδη ἀνά 12 ἄσπρα, καὶ ἕκαστος παππᾶς ἀνά ἓν φλωρὶ ρέσμι τοῦ πατριάρχου, καὶ πάλιν ἀνά 12 ἄσπρα καὶ ἀνά ἓν φλωρὶ ἐτήσιον ρέσμι τοῦ ἀρχιερέως.

26. Τινὲς ραγιαδες, ἀντὶ μετρητῶν, διὰ τὸ ρέσμι μῆρι, ἂν ἤθελον δώσῃ σίτον εἰς τὴν μετακομιδὴν, ὅσον καὶ ἔλαιον, νὰ μὴ ἀπαιτῆται μπὰτζ καὶ γκιουμ-ρουκι, (δασμὸς καὶ τελώνιον).

27. Εἰς τὰ ρέσμια ἐμβατικίων καὶ ἄλλων, τῶν ὁποίων ὁ μητροπολίτης ἢ ἐπίτροποί του ἐτησίως λαμβάνουν ἀπὸ ἐκκλησιῶν καὶ χωρίων, πολλά τε ἢ ὀλίγα, καὶ προϊόντα διὰ λόγον μῆριου, μὲ τὸ νὰ ἐνοχλῶνται ἀπὸ ἐχλιορφίδων καὶ ἄλλων, θέλει γίνεται προσοχὴ εἰς τὸ νὰ ἦναι ἀνεπηρέαστοι.

28. Μερικοὶ ραγιαδες, ἐνῶ προλαβόντως τὰ παιδία των, οἱ συγγενεῖς καὶ αἱ οἰκογένειαι των εἰς ξεχωριστὰ ὀσπήτια, ἐν καιρῷ εἰσπράξεως τοῦ μάλι μῆρι, εἰς ἓν ὀσπήτιον συναγόμενοι, «τὸ βεράτι σας γράφει διὰ τὸ κάθε σπήτι, ἡμεῖς εἴμεθα ὅλοι μαζῆ», λέγοντες, νὰ μὴ προφασίζονται, οὔτε ν' ἀνθίστανται εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ ρέσμι πεσκεσίου.

29. Οἱ ἰσχυροὶ ζαῖμιδες τιμαρσαχίπιδες καὶ τοιοῦτοι, νὰ μὴ ἀντιτείνωσιν ὑπὲρ τῶν ραγιαδῶν τῶν κατοικούντων εἰς τσιφλίκια, κισλάδες καὶ χωρία των εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ ρέσμι πεσκεσίου, προφασίζόμενοι, ὅτι αὐτοὶ εἶναι κεχαγιαδες μας, δουλευταὶ, ἐργάται, καὶ δούλοι μας.

30. Εἰς συζεύξεις καὶ διαζεύξεις, καὶ κρισολογίας, ὅταν δύο ραγιαδες συμβιβάζονται μεταξὺ των οἰκειοθελῶς, ἢ διὰ τοῦ ἀρχιερέως, ἢ τοῦ ἐπισκόπου του, καὶ κατὰ τὴν χρεῖαν ὅπως ποτὲ ἀπαιτεῖ τὸ αἰνί των, ἐὰν ἤθελε καθυποβληθῶσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις

εἰς ὄρκον, ἢ δι' ἀφορισμοῦ παιδευθῶσιν, οἱ καδίδες καὶ ναῖπιδες νὰ μὴν ἐναντιώνωνται, οὔτε νὰ εἰσχωρῶσιν εἰς τὰ τοιαῦτα.

31. Παρὰ γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ μητροπολίτου οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ παππάδες νὰ μὴν ὑπανδρεύουν ἀνθρώπους ἐναντίον τοῦ αἰνίου των.

32. Τοῖς ρωμαίοις ραγιαδες τρὶς ἐπιτέτραπται ὁ γάμος· διὸ καὶ παρανόμως νὰ μὴ γίνωνται τετραγαμίαι, οὔτε τις ἔχων γυναικα δύναται συγχρόνως προσ-παραλαβεῖν καὶ ἑτέραν· ὅθεν οἱ τὰ ἐναντία εἰς τὸ αἰνί των πράττοντες παππάδες θέλει παιδεύωνται κατ' ἀξίαν ἀνενοχλήτως.

33. Τῶν ἀποθνησκόντων ἀκλήρων ἐπισκόπων, παππάδων, κεσσίσιδων, καλογραιῶν, τὰ μετρητὰ, ἢ περιουσία, τὰ ἄλογα, τὰ κτήματα, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελον ἔχει ἀνήκον ταῖς ἐκκλησίαις, ὁ μητροπολίτης καὶ οἱ διωρισμένοι ἐπίτροποί του παραλαμβάνοντές τα διὰ λογαριασμὸν τοῦ ρέσμι πεσκεσίου, οἱ πείτουλμάλιδες, κασσέμμιδες, μουτεβελήδες, μεβκουφατζίδες, ναζήριδες, βοῖβοδάδες, σουμπασίδες καὶ οἱ ἀνθρωποῖ των, καὶ λοιποὶ πείτουλμάλιδες, «αὐτὰ εἶναι καταγεγραμμένα εἰς τὸ βασιλικὸν κατάστιχον διὰ λογαριασμὸν μας» λέγοντες, νὰ μὴ προξενῶσιν ἐνόχλησιν.

34. Ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἐπιτέτραπται τοῖς παρανόμως συζευγνυμένοις εἰσερχεσθαι εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὁσέποτε οἱ τοιοῦτοι ἀποθάνωσι, νὰ μὴ ἐνοχλῶνται, ἢ βιάζωνται οἱ παππάδες εἴτε ὑπὸ καδίδων, ναῖπιδων, ζαμπιτάδων, εἴτε ὑπὸ ἄλλων ἰσχυρῶν, νὰ τοὺς σηκώσωσι καὶ ἐνταφιάζωσιν.

35. Ὅστις τῶν ραγιαδῶν ὁπότε ἤθελεν καιτιωθῆναι εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ ρέσμι πεσκεσί, τὸ εἰσπραττόμενον ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, ἢ τῶν ἐπιτρόπων του,

να παιδεύηται, κατὰ τὸ αἰνί των, παρὰ τοῦ μητροπολίτου ἄνευ ἀντιστάσεως, καὶ οἱ ἰσχυροὶ διὰ τοῦ σεριοῦ νὰ τοὺς παιδεύωσι νὰ ἀπέχωσι καὶ ἄκουτες τοιαύτης ἀντιστάσεως.

36. Οἱ ἐναντιούμενοι εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ ρέσμι πεσκέσι ἐπίσκοποι καὶ παππάδες νὰ παιδεύωνται κατὰ τὸ αἰνί των, νὰ κείρωνται τὴν κόμην, νὰ γίνωνται ἄζλι (παύωνται), καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ διορίζωνται ἄλλοι ἀκωλύτως.

37. Ὅστις τῶν ραγιάδων ἀτακτῶν ἤθελε παιδεύθῃ δι' ἀφορισμοῦ πρὸς σωφρονισμόν του, κατὰ τὸ αἰνί των, νὰ μὴ ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν ζαμπιτάδων ἢ ἀποστολῇ καὶ ἀνάγνωσις τοῦ ἀφορισμοῦ.

38. Ὅποταν τις τῶν ραγιάδων, θέλων νὰ ἐκτελέσῃ παράνομον γάμον, ἐὰν ἤθελεν ἀπέλθῃ καὶ εἰς ἄλλον τόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τὴν ἀδειαν οὔτε νὰ ἦναι δεκτὸς εἰς ἄλλην ἐπερχίαν.

39. Ὅστις τῶν ραγιάδων ἤθελεν ἀφιερῶσει τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας του εἰς ἐκκλησίας, μοναστήρια, πατριάρχην, μητροπολίτην ἢ ἐπίσκοπον, οἱ ἐπὶ τούτῳ ρωμαῖοι μάρτυρες νὰ ᾧσι δεκτοὶ εἰς τὴν κρίσιν*

40. Ὅποταν τις ἐπίσκοπος, παππᾶς, καλόγηρος ἢ καλογραῖα, τῇ ἀδείᾳ τοῦ σεριοῦ, ἐὰν ἤθελε κρατηθῇ ὑπὸ ζαπίτου, νὰ κρατῆται· ἀλλὰ πρέπει νὰ κρατῆται ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου εἰς τὴν μητρόπολιν.

41. Οἱ ἡγούμενοι μοναστηρίων καὶ ἐπίτροποι

* τοῦτο ἐποίησαν οἱ χριστιανοὶ καὶ οἱ τοῦρκοι, οὐχὶ μόνον πρὸς διατήρησιν τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ καθιδρύματος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν μέρους τῆς περιουσίας τοῦ κληροδοτοῦντος ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς καὶ αὐθαιρεσίας τῶν δανειστῶν ἢ καὶ τῆς κυβερνήσεως. Πολλάκις δὲ ἔδιδον οὐχὶ τὸ τρίτον, ἀλλὰ καὶ ἐν δέκατον τῆς ἀκινήτου περιουσίας διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους.

ἐκκλησιῶν ὀψέποτε σφετερίσωσιν εἰσοδήματα, νὰ παραλαμβάνηται ὁ λογαριασμός των, καὶ νὰ παύωνται, καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ διορίζωνται ἄλλοι, ἄνευ τινος ἀντιστάσεως.

42. Τὰ φορτηγὰ ζῶα τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν ἀνθρώπων του νὰ μὴ πέρνωνται ὑπὸ τῶν μεζιλτζίδων, οὔτε ὑπὸ τῶν φυλάκων τῶν πυλῶν εἰς ἀγγαρείααν.

43. Μὴ θέλοντος τοῦ μητροπολίτου, ἀπ' ἐναντίας τῶν σουρουτιῶν, νὰ μὴ τῷ προστίθενται δυναστικῶς γιασακτζήδες, οὔτε τῶν πυλῶν φύλακες, οὔτε ἄλλοι τοιοῦτοι.

44. Τὸ κονάκι τοῦ μητροπολίτου νὰ μὴ ζητῆται ὑπὸ ἀσκερίδων, ἐχλιορφίδων καὶ τοιούτους, νὰ γίνῃ κονάκι αὐτῶν.

45. Ὁ μητροπολίτης νὰ μὴ ἐνοχλήται διὰ τὴν βακτηρίαν, τὴν ὁποίαν κρατεῖ εἰς χεῖράς του, τόσον ὑπὸ μιριμηρανίδων, ὅσον καὶ ὑπὸ μιριλιβάδων, μουτεσηλιμέδων, μουτεβελλίδων, ναζιριδων, βοϊβονδάδων, σουμπασιδων καὶ ζαμπιτάδων χωρίων.

Ἐπὶ τούτῳ κατὰ τὰ σουρούτια ἐξεδόθη τὸ παρὸν προσκυνητὸν, ἰσχυρὸν, καὶ ὑψηλὸν μου βεράτι, διὰ νὰ ἦναι ἐλεύθερος καὶ ἀνενόχλητος ὁ μητροπολίτης εἰς τὸ διενεργεῖν καὶ πράττειν ἅπαντα τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα, ἀνενοχλήτως ἀπροφασίστως καὶ ἀδιστακτως. Οὕτω γινωσκέτωσαν, καὶ τῷ ἱερῷ τούτῳ πιστευσάτωσαν σημείῳ.

Ἐξεδόθη ἐπὶ ΑΧΜΕΔ τοῦ Α' 1013 τοῦ χιτζρέ.

ΕΚ ΤΟΥ ΒΕΡΑΤΙΟΥ
του πατριάρχου Διονυσίου Δ'

Ὁ Aymon, ἐν σελίδι 486 τῶν Monumens authentiques de la religion des grecs (ἐν Χάγῃ, 1708) ἐξέδωκε μετάφρασιν ἐκ τῆς ἀραβικῆς τοῦ βερατίου τοῦ χορηγηθέντος τῷ πατριάρχῃ Διονυσίῳ Δ' τῷ Μουσελίμῃ ἢ Κομνηνῷ, ὅπερ ἐκδίδωμι ἐνταῦθα, κατὰ μετάφρασιν ἐλευθέραν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ κειμένου, καίπερ φρονῶν ὅτι μετεγλωττίσθησαν ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ αἱ κυριώτεραι μόνον αὐτοῦ διατάξεις, αὗται·

«Ὁ μητροπολίτης Λαρίσσης ὁ καλούμενος Διονύσιος, ὁ φέρων μετὰ χεῖρας τὸ εὐτυχὲς αὐτοκρατορικὸν μου διάταγμα, ἐξελέγη, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ὑψηλοῦ μου κράτους, πατριάρχης οἰκουμενικὸς τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης μου πρωτεύουσης Κωνσταντινουπόλεως*. Εἰς τὸν μητροπολίτην τοῦτον, καταβαλόντα εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν μου τὸ σύννηθες δόσιμον τῶν ἐννέα χιλιάδων ἄσπρων**, χορηγῶ τὸ παρὸν βεράτιον, ὡς συστατικὸν εὐτυχίας. Καὶ διὰ τούτου δίδω τὴν ἐξουσίαν ἵνα ἡ πατριάρχης πάντων τῶν ἐλλήνων (ὀρθορρημόνως «τῶν ρωμαίων»), οἵτινες ὑπόκεινται τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ εἰ-

* νομίζω ὅτι τὸ βεράτιον ἔδει ἵνα γράφη «πατριάρχης τῶν ρωμαίων κατοίκων τῆς θεοσυντηρήτου πρωτεύουσης μου Κωνσταντινουπόλεως».

** ὁ Aymon παρασημειοῖ ὅτι ἡ ποσότης αὕτη ἰσοῦται πρὸς 12,000 σκούδα· ἐὰν δ' ὑπολογίσωμεν τὸ σκούδον ἰσοδυναμοῦν τότε πρὸς πέντε φράγκα, συνάγομεν ὅτι τὸ δόσιμον τὸ καταβαλλόμενον ὑφ' ἐκάστου ἐκλεγομένου πατριάρχου ἀνήρχετο εἰς ἐξήκοντα χιλιάδας φράγκων. Ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης πλατυτέραν τοῦ δοσίματος τούτου ἀνάπτυξιν βλέπει ἐν τῇ «ΒΡΑΧΕΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙ περὶ τῶν ἐκκλησιαστ. ἡμῶν δικαίων».

ρημένου πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ ζῶσι κατὰ τὴν παλαιὰν αὐτῶν συνήθειαν, φυλάττοντες τὰς ματαίας καὶ ἀνωφελεῖς αὐτῶν ἐλετάς· καὶ θέλω καὶ διατάττω ἵνα πάντες οἱ Ἕλληνες (δηλ. «ροῦμ») τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ, τόσον οἱ μεγάλοι, καθὼς καὶ οἱ μικροὶ, μητροπολίται, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, μοναχοὶ, καὶ λοιποὶ, οἱ τὴν ρωμαϊκὴν (δηλ. ὀρθόδοξον) πίστιν ὁμολογοῦντες, ἀναγνωρίζωσι πατριάρχην αὐτῶν τὸν εἰρημένον Διονύσιον. Διὰ πάσας τὰς ὑποθέσεις τὰς ἐξαρτωμένας ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἀνηκούσας (διατάττω) ἵνα ἀπευθύνωνται πρὸς αὐτὸν, — χωρὶς ἵνα παρεκτρέπωνται τῶν ἐκδιδόμενων ὑπ' αὐτοῦ νομίμων ἀποφάσεων. Μηδεὶς καθαπτέσθω αὐτοῦ ὅταν διορίζῃ ἢ παύῃ, συμφώνως ταῖς ἀνωφελέσι καὶ ματαίαις συνηθείαις, μητροπολίτας, ἐπισκόπους, ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς, ὡς ἂν ἤθελε κρίνει αὐτοὺς ἀξίους ἢ ἀναξίους. Μηδεὶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἵνα νομίζῃ ὅτι δύναται ἵνα ἐξασκήσῃ λειτούργημά τι, ὅπερ κατέχει νῦν, ἢ ἤθελεν ἔχει ἐν τῷ μέλλοντι, ἄνευ ἀδείας τοῦ πατριάρχου τούτου. (Διατάττω) ἵνα πᾶσα διαθήκη συντασσομένη ὑπὸ θνήσκοντος ἱερέως ἐπ' ὠφελείᾳ πτωχῆς τινος ἐκκλησίας ἢ ἔγκυρος καὶ καλὴ, ὅταν τοιαύτην κρίνῃ ὁ πατριάρχης οὗτος. Ἐὰν συμβῇ γυνή τις χριστιανῆ, ἐκ τῶν ὑπαγομένων τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ πατριάρχου τούτου, ἵνα καταλίπη τὸν ἑαυτῆς σύζυγον, ἢ ἀνὴρ τις τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἵνα καταλίπη, μηδεὶς ἐκτὸς τοῦ πατριάρχου τούτου ἵνα δύνηται ἵνα χορηγήσῃ τὸ διαζύγιον, μήτε ἵνα φροντίζη περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Καὶ ἵνα κατέχη, τέλος, ὁ πατριάρχης τὰς γαίας, τοὺς ἀμπελῶνας, τοὺς κήπους, τὰ ἀγροκήπια, τοὺς λειμῶνας, τὰ καράβια*, τοὺς μυ-

* ἀγνοῶ πῶς ἔπρεπε ἵνα μεταφράσω τὸ barques τοῦ γαλλικοῦ κειμένου· διότι ἂν μὴ σημαίνῃ πόχην, ἦτοι ταλιάνι, δέον ἵνα γραφῇ πλοῖον.

λῶνας, τὰ μοναστήρια καὶ τὰς κτήσεις τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὰ εὐσεβῆ κληροδοτήματα, ὅσα γίνονται χάριν τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ θέλει ἀπολαμβάνει τοσαύτην ἐκ τῶν προνομίων τούτων ἰσχὺν, ὅσην ἀπελάμβανον καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ κεκτημένοι ταῦτα, οὔτε θέλει δυνηθῆ ἵνα ταραξῆ τις αὐτὸν ἢ ἕν ἄνησυχίῃ καθ' οἰονδήτινα τρόπον. Ἐστω τοῦτο πᾶσι γνωστὸν καὶ δοθήτω πίστις εἰς τὴν ὑψηλὴν μου ταύτην ὑπογραφήν».

Φερυάνιον περὶ μοναστηριακῶν δικαίων
 ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΟΥΡΑΤ ΤΟΥ Α΄
 συνδυναζόμενον πρὸς τὰ ἐν σελ. 30 καὶ 33
 φερυάνια.

Ἡ ἰδική μου προσταγή εἶναι αὕτη. Τοὺς κρατούντας καὶ ἔχοντας ταύτην τὴν ἱεράν μου προσταγήν καλογήρους τῆς ἐκκλησίας Μαργαρίτου, διὰ τὰ χωρία των, κτήματά των, ἀμπέλιά των, μύλους των, χωράφιά των καὶ βακούφιά των τοὺς ἔχω ἐλευθέρους ἀζάτη (λελλάχ βέφιλλάχ, λιβέτζ ἀλλά). Εὐχαριστία εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ἐν τῷ Θεῷ, καὶ εἴθε νὰ ἦμαι καθαρὸς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ τὰ ἰδικά μου παιδιὰ καὶ μουταλίκιδες σχετικούς μου ἀνθρώπους κανένας ἀπὸ τὸν αἰῶνα ἕως τοῦ αἰῶνος νὰ μὴ ἐνοχλῆ αὐτοὺς διόλου, καὶ ὅστις ἤθελε νὰ τοὺς ἐνοχλήσῃ διὰ τῆς κρίσεως νὰ μὴ εἰσακούηται αὐτὸς, ἀλλὰ νὰ διώκηται, καὶ οἱ μελετήσαντες τὸ ἔγγραφόν μου τοῦτο καὶ ἀκριβώσαντες νὰ τὸ στηρίξουν.

Ἐγράφη κατ' ἀρχὰς τοῦ ρετζέπ, ἔτος 774.

ΣΗΜ — Ἐλήφθη ἐκ τοῦ «Προσκυνηταρίου τῆς ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῇ πόλει Σερρών σταυροπηγιακῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου», γραφέντος ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ ἱεροδιδασκάλου καὶ πρώην ἡγουμένου κ. Χριστοφύρου Προδρομίτου. Τὸ σουλτανικὸν γράμμα τοῦτο ἀναγινώσκεται ἐν 97 σελίδι τοῦ βιβλίου τούτου, τὸ δὲ ἔτος 774 τῆς φυγῆς ἀντιστοιχεῖ τῷ ἀπὸ θεογονίας 1372.

Τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος
 ΣΟΥΛΤΑΝ ΙΜΠΡΑΗΜ
 Ο ΑΚΤΙΝΑΜΕΣ
 ὅπου ἔδοσεν εἰς τὰ νησία

Ἀπὸ τὸ νησι τῆς Ἀξιᾶς καὶ τῆς Ἄντρος, καὶ τῆς Μήλος, καὶ τῆς Πάρος, καὶ τῆς Σαντορίνης, καὶ Σύφνου καὶ τῶν λοιπῶν νησιῶν, οἱ ἄνθρωποι, Χρήσωμος Ρώκας, Κανέλλος, Κάϊος, καὶ Μηκέλης, καὶ Δαμιανὸς, καὶ Χρηστόδουλος, καὶ Μηχάλης ὁ Μπερλῆς, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἦλθον εἰς τὴν ἀνικτὴν μου Πόρτα εἶπαν, ὅτι ὁ μακαρίτης παπούς μου ὁ σουλτάν Σουλεϊμάνης (ὁ Θεὸς νὰ τοῦ συγχωρήσῃ εἰς τὸν παράδεισον) εἰς τὸν λογισμένον αὐτοῦ καιρὸν, ἦτον ὁ Χαφεντώπης καπετὰν πασσᾶς(α) καὶ ἐδιάβει εἰς αὐτὰ τὰ νησία, καὶ οὕτως δὲν ἐστρεψοκεφαλιάσανε, μόνον ἐπροσκύνησαν τὴν ἀνίκητόν μου βασιλείαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τότε καὶ ἐδῶθεν ἕναν ρωμαῖον(β) μπεῖ ἔκαμαν, καὶ ἀπεράσοντας καιρὸς, ἕνας ἑβραῖος μπεῖς ἐπάνω εἰς τὰ νησία τὸ ὄνομά του Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν βασιλείαν μου ἐστάθηκε, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωσήφ μερικὸν τοὺς ἔκαμεν ζάπτι,(γ) καὶ κατὰ πῶς ἦτον ἡ τάξις τους, καὶ τὸ κανόνι τους, ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν εἰς τὸν ἴσκιον τῆς βασιλείας μου, ἐτοῦτα ὅλα τὰ νησία δίχως καμμίαν πείραξιν ἀπέρασαν.

Ἀποθανόντος δὲ τοῦ ρηθέντος Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν

ἀνίκητόν μου βασιλείαν μπεῖς φλαμπουριάρης καὶ καδῆς κριτῆς ἐβάλθηκε νὰ κρίνωνται ὁμοῦ μὲ τέτοια ἀπόφασιν, κατὰ τὸ κανόνι καὶ νόμον ὅπου ἐχάρισεν τῶν χιοτῶν ὅτι εἰς τὰ νησία, καὶ ἐχαρίσθη τὸ αὐτὸ καὶ ὁμοιον κανόνι, καὶ νὰ περνοῦσιν εἰς ὅλα παρόμοια, καὶ τῶν χιοτῶν ὁ νόμος καὶ τὸ κανόνι, καὶ νόμον ὅπου τοὺς ἔδωκε νὰ μὴ πληρῶνωσι, καὶ ὅπου τοὺς ἐχάρισεν εἶναι, νὰ πληρῶνουν ὅπως ἐπλήρωναν καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὰ χαράτσια τους, καὶ περισσότερον νὰ μὴ πληρῶνωσι, καὶ ὅποιος δὲν εἶναι διὰ χαράτσια νὰ μὴ πληρῶνη, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χαράτσια τους οὔτε σπέζα(δ), οὔτε ἀβαρίζι(ε), οὔτε ἀγγιμογλανῶ(ζ), οὔτε καλέπι(η), οὔτε μααντικάσι(θ), οὔτε ἀπ' ὅτι ἄλλα τεκλίφια ὅπου ἔχει ἡ ἀνίκητή μου βασιλεία νὰ μὴ δίδουν, καὶ ὅπως εἶναι ὁ λανθασμένος των νόμος νὰ πηγαίνουν εἰς ταῖς ἐκκλησίαις των, καὶ ἀπ' ὅταν θέλουν ν' ἀνοίγουν τὰ μνήματά τους, οὔτε καδῆς, οὔτε μπεῖς νὰ τοὺς πειράζουν. Μιρι(ι) διὰ τοὺς ἀποθαμένους των νὰ μὴ γυρεύουν, οὔτε νὰ πέρνουν, ὅτι οὔτε εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν κρίσιν, οὔτε εἰς τὸ κανόνι μας εἶναι ἐτούτα, καὶ νὰ θάπτουν τοὺς νεκροὺς ὑπ' ἐκκλησίας. Ἀπὸ δουλιαῖς ὅπου δὲν εἶνε τῆς κρίσεως, οἱ καδῆδες δυνατὰ νὰ φυλάγωνται, χωρὶς κρίσιν κανένα νὰ μὴ πειράζου. Καὶ ἡ ἐκκλησία των, ὅταν χαλάσουν νὰ ταῖς φτιάνουν, καθὼς ἦτον πρῶτα καὶ κανένας εἰς τοῦτο νὰ μὴ τοὺς πειράζη. Ἀπὸ τ' ἀμπέλια τους, καὶ χωράφια τους ἡ δεκατιαῖς καθὼς ἐπέρνονταν πρῶτα, ἔτσι πάλιν νὰ πέρνωνται, καὶ περισσότερον τίποτε κανεὶς νὰ μὴ πέρνη· καὶ ἀπὸ ἄλλα τους μούλκια(ια) κανεὶς στανικῶς νὰ μὴ τοὺς ἐβγάλη, οὔτε ἀπὸ τὰ χέρια τους κανεὶς στανικῶς νὰ τὰ πέρνη. Καὶ ἀναμεσόντως ὅποιος ἤθελεν ἀφίσει διὰ τὰ ροῦχα του ἢ

διατάξει ὅτινος ἤθελε θελήσει, ἢ ὅτινος ἤθελε τὰ χαρίσει νὰ πιάνεται καὶ ἀπὸ τοὺς καλίκιδες(ιβ), καὶ κασίμιδες(ιγ) νὰ μὴν ἀπλώνουν, καὶ πειράζουν τίποτες. Καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα ἕως τὴν σήμερον, κατὰ τὸν λανθασμένον τους νόμον ὅ,τι κρίσιν ἐχωρίσανε, καὶ ἔχουν ἀπόδειξιν εἰς τὰ χέρια τους, κατὰ ὅπου τὴν ἐκρίνανε πρῶτα κατὰ τὸν λανθασμένον των νόμον κανένας πλέον νὰ μὴ χαλάση τὴν κρίσιν τους, καὶ οἱ καδῆδες διὰ χοτζέτι, καὶ διὰ σιτσιλί(ιδ), καὶ διὰ ἄρζι(ιε) ἔξω ἀπὸ τὸ κανόνι νὰ μὴ πέρνουν περισσότερον. Καὶ διὰ καμμίαν ὑπόθεσιν, ἐὰν μαλώσουν ἀναμέσον τους, καὶ βάλουν κανένα ἀγρικιμένον ἄνθρωπον, καὶ τοὺς ἐπιάσει νὰ ἦναι στεργόμενον, καὶ οἱ καδῆδες νὰ μὴν ἔχουν νὰ κάμνουν εἰς τέτοια λογῆς σύμβασιν. Καὶ ἀπὸ ψευδομάρτυρας δυνατὰ νὰ φυλάγωνται, καὶ διὰ τοῦτο περισσότερον ἀπὸ πεντακόσια ἄσπρα δίχως χοτσέτι καὶ συγκιλάτι(ιζ), ἂν μαρτυρήσουν οἱ αὐτοὶ μάρτυρες οἱ καδῆδες νὰ μὴ τοὺς ἀφηκράζωνται. Καὶ ἀπὸ κρασι καὶ ἄλλα φαγοπότια τῆς κομπανίας τῶν σπιτιῶν των, κουμέрки νὰ μὴ δίδουνε, καὶ ἀπὸ τοὺς νησιώτας ἐτούτους ὅποταν ἤθελαν ὑπάγει εἰς πραγματείαν τους, ἀποθανόντας κανένας ἀνάμεσόν τους οἱ σύντροφοί τους νὰ περιλαμβάνουν τὰ ροῦχα του, καὶ οἱ ἐμίινιδες(ιη), καὶ οἱ μπεϊτολμαλτζίδες(ιθ) χέρι εἰς τοῦτα τὰ ροῦχα νὰ μὴν ἀπλώσωσιν.

Καὶ ἀπὸ ἐτούτα τὰ νησία ὅποιος ἤθελεν νὰ ἔμπη εἰς τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἔλθῃ ἐμπροστὰ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ μαρτύρησιν, ἄς ἐμπαίνη· κανεὶς στανικῶς μουσουλμάνον νὰ μὴ κάμνη.

Καὶ ἀπὸ τὰς γυναῖκας των, ὅποια ἤθελε θελήσει νὰ πάρῃ τοῦρκον ἄνδρα, νὰ ἔρχεται ἀτήτης εἰς τοῦ

Θεοῦ τὴν παστρικὴν στράταν, ἔμπροσθε νὰ δίδῃ τὸν λόγον τῆς, ἀμὴ κανεῖς νὰ μὴ τῆς κόπτη καπίνι(κ), ἔξω ἂν ἐτούρκησε πρῶτα. Καὶ ἀπὸ ἀναμεσόν τους ἂν ἦνε καὶ κανένας ἄτυχος ἄνθρωπος, καὶ ἤθελεν κάμει κανένα κακὸν, ἐκεῖνος ὁ ἴδιος νὰ παιδεύεται, καὶ ὄχι ἄλλος κανένας δι' αὐτόν. Καὶ ὅποιος ἄλλος ἀπὸ αὐτοὺς ἤθελεν ἔβγει τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ σπήτι του μὲ φωτία, μὲ λυχνάρι, ἢ κερὶ διὰ καμμίαν του δουλίαν κανεῖς νὰ μὴ τοὺς πειράζῃ, καὶ εἰς τὰ χωριά του ναῖπης(κα) νὰ μὴν ἐβγαίνῃ. ὅποιος ἔχει νταβὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν κρίσιν, καὶ τινὰς νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζῃ, καὶ αὐτοὶ ὅπου μαζόνουν τὰ χαράτσια τους καὶ ἄλλα τους χρέη ὅ,τι εἶνε ἀπὸ τῆς ἀρχῆς νομοθετημένον ἐκεῖνο νὰ πέρνουνε, καὶ περισσότερον ἓνα μαγκίρι(κβ) νὰ μὴ πέρνουν· καὶ τοῦ ἀλόγου τους τὴν ταγὴν, καὶ τὸ φαγοπότι τους νὰ ἀγοράζουν ἀπὸ τὸ πουγκί τους. Καὶ τοὺς χρεώστας ὁ μουχζούρης (κγ) εἰς σίδερα, καὶ σκοτεινὸν τόπον, ἂν ἦνε τῆς γνώμης τῶν γερόντων, νὰ μὴ τοὺς βάνῃ, καὶ ἦτι θέλημα τοὺς πέσει ὁ καδῆς τους, καὶ ὁ μπέεις τους νὰ τὸ βλέπουν μὲ τὴν κρίσιν, καὶ ὄχι ἄλλος κανένας, καὶ δραγουμάνον νὰ βάλουν ἀτοίτους ὅποιος τῶν ἀρέσει, καὶ ταῖς βύγλαις ὅπου βάνουσιν, ὡς καθὼς ἦτον πρῶτα, ὅποιον θέλουν νὰ βάλουν ἀτοίτους νὰ φυλάγουν, καὶ ἄλλος κανένας εἰς τοῦτο νὰ μὴ ἀνακατώνεται. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νησῖα γιανήτσαρης, οὔτε γιαζαξῆς, μὲ τὸ νὰ μὴ χρειάζονται, νὰ μὴν ἐμπαίνῃ. Καὶ ἀπὸ ἐτούτους ὅποιος ἤθελεν πειραχθῆ, καὶ νὰ τοῦ κάμουν ζουλούμι(κδ), ἢ ἀπὸ μπέϊν, ἢ ἀπὸ καδῆν, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινὰ καὶ ἤθελεν θελήσει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀνίκητόν μου Πόρταν νὰ ἔμπῃ εἰς κάτεργον, ἢ εἰς ὅποιον ξύλον ἤθελεν, καὶ κανένας νὰ μὴ γίνεται ἐναντίος, κανεῖς

τὰ μὴ τοῦ λέγγῃ ποῦ ὑπάγει, καὶ διὰ ποῦ ὑπάγει, οὔτε πασᾶς, οὔτε καδῆς. Καὶ ἀνάμεσόν τους τὰ χωράφια τους ὅπου δίδουν μὲ ἀποκοπὴν ἓνας τοῦ ἄλλου ὅ,τι λόγον ἔχουν λαλημένον, κανεῖς ἄλλος νὰ μὴ τὸν χαλᾶ, μόνον καθὼς εἶνε εἰς τὸν λανθασμένον των νόμον νὰ πιάνεται· περισσὸν, ὀλίγον, κανεῖς νὰ μὴ τοὺς πιάνῃ. Καὶ ἐτούτα ὅλα ὅπου ἐγράφησαν εἰς τὴν ἀνίκητον βασιλείαν ὅλα νὰ πιάνονται, καὶ ὅποιος δὲν πιάσει τὸ κανόνι μου νὰ τὸν κάμνουν γνωστὸν εἰς ἀνίκητόν μου Πόρταν, τὸ ὄνομά του ξέχωρα, νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὸ δίκαιόν του. Ἔτσι γράφω, καὶ ἔτσι ὀρίζω. Καὶ τοῦ παποῦ μου, καὶ τοῦ πατέρα μου, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, τὸν ἀκτιναμὲ ἔγραψα καὶ ἐγὼ καὶ τὸν ἐκαινιούργισα, καὶ τὸν ἔδωσα αὐτουνῶν τῶν νησιωτῶν νὰ πέρνουν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν μεγαλώτατόν μου ἴσκιον. Ἔτσι ὠρίσα πῶς ὁ ἀκτιναμὲς μου διὰ νὰ τὸν πιάνετε, καὶ ἀπ' ὅ,τι ἔγραψα, ὅποιος ἤθελεν ἐβγεῖ ἓνα περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, ἀπὸ τὸ δίκαιόν του δυνατὰ ἔρχομαι. Καμμιάς λογῆς ἔλεος μὴ γένεται, ἔτσι εἰξεύρετε, καὶ μὲ τὸν ὀρισμὸν μου δουλιὰ νὰ κάμετε·

Ἔτος τουρκικὸν Ἀλλῆ 1036

ΣΗΜ. Ὁ ἀκτιναμὲς οὗτος ἀναγινώσκεται ἐν σελ. 45—50 τοῦ συγγράμματος τοῦ μακαρίτου Περικλέους Ἀργυροπούλου, ὃ ἐπιγράφεται «Δημοτικὴ διοίκησις ἐν Ἑλλάδι». Ἐξεδόθη δις ἐν Ἀθήναις. Τπ' ὕψιν ἔχω τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1859. Ἦν δ' ὁ Περικλῆς Ἀργυρόπουλος υἱὸς Ἰακώβου Ἀργυροπούλου, βυζαντινοῦ τὴν πατρίδα, χρηματίσαντος μεγάλου διερμηνέως τῆς Ἑψηλῆς Πύλης ἀπὸ τοῦ 1812—1815. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο τουρκικὸν γράμμα, γινωσκόμενον ἡμῖν ἐκ τῆς κακῆς ταύτης αὐτοῦ μεταγλωττίσεως, ἐπικυροῖ προνόμιά τινα καὶ δίκαια ἐξ ἐκείνων, ἃ ἀναφέρονται εἰς τὰ βεράτια τῶν πατριαρχῶν καὶ τῶν μητροπολιτῶν, φαίνεται δ' ὅτι παρόμοιον ἦν κεχορηγημένον καὶ τοῖς κατοικοῖς Χίου, μετὰ τὴν τῷ 1566 κατάκτησιν. Ἡ χορήγησις προνομίων ὁμοίων εἰς ἐπαρχίας μικρὰς ἢ μεγάλας ἦν τι σύννηθες, ὡς δεικνύει ἡ ἡμιελευθερία τῶν Σποράδων, τῆς Μάνης, τῆς Νάξου ὑπὸ τὸν ἐβραῖον Ἰωσήφ (Νάζη), κατόπι δὲ ἡ τῆς κοινότητος τῶν Κυθωνιῶν κλπ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ

(α) Χαφεντώπης καπετὰν πασᾶς. Καπετὰν πασᾶς σημαίνει ναύαρχος, ἀλ-

λά ποῖος αὐτὸς ὁ Χαφεντώπης. Ὡς εἶδομεν, ὁ κατακτῆσας τὰς νήσους ναύαρχος ἦτον ὁ Χαῖρουλδὶν Βερβεροῦσος. Ἐὰρ γὰρ ἡ κακὴ γραφὴ εἰς τοιοῦτον βαθμόν παρήλλαξε τὸ ὄνομα τοῦτο;

(β) ρωμαῖος μπέης. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῶν νήσων διέμεινεν ὁ δοῦξ Ἰωάννης Γρίσπος, Ἐὰρ γὰρ τοῦτον ἐννοεῖ διὰ τῆς λέξεως ρωμαῖος ἢ ρωμίδς, λαμβανομένης, ὡς ἦτον συνήθεια, ἀντὶ χριστιανοῦ;

(γ) ἔκαμε ζάπτι δηλ. ἡστυνόμηση, διφκηση.

(δ) σπέζα ἢ σπένζε ἦτον φόρος τις προσωπικὸς ὅμοιος τῷ χαρατζίφ.

(ε) ἀβαρίζι, τυχηρὸν ἢ ἔκτακτον δόσιμον.

(ζ) ἀγγιμογλανῶ ἢ λέξις ὀλοτελῶς διεφθαρμένη, καὶ ἴσως δηλοῖ τὴν στρατολογίαν. Ἄτζεμ-ὀγλανί, κατὰ συνήθη ἐννοίαν, παιδί τῆς Περσίας, ἀλλὰ τὸ ἄτζεμ σημαίνει ξένος, ἴσως ἡ στρατολογία ξένων παιδίων δηλ. μὴ ὀθωμανῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἄτζεμ ὀγλαν ὠνομάζοντο σωματοφύλακες τινες ἀνακτορικοὶ, καὶ ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐσώζετο πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν γενιτσάρων στρατῶν, ὠνομαζόμενος ἄτζεμ ὀγλοῦ, ἢ ἄτζεμ ὀγλαν κισλασί, ἐξ οὗ συνήθως ἐστέλλοντο φρουροὶ ἢ σωματοφύλακες εἰς τὰ ἀνάκτορα.

(η) καλέπι ἴσως καλεμιγιέ, ἢ γραφικὸς φόρος, διδόμενος μετὰ τὴν ἐκδοσιν ἐγγράφων τινῶν.

(θ) μαντικάσι ἀκατάληπτον.

(ι) μιρί, δημόσιον καὶ δ.καίωμα τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν.

(ια) μούλκια, ιδιόκτητοι ἀγροί.

(ιβ) καλίκιδες, ἀκατάληπτον.

(ιγ) κασίμιδες, ἐπὶ τῶν ὀρφανικῶν περιουσιῶν δικαστικοὶ ὑπάλληλοι.

(ιδ) σιουζιλ, σετζιλ, τέλος δικαστικοῦ πρωτοκόλλου.

(ιε) ἄρζι, ἀναφορὰ, τέλος ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ἢ αἰτήσεως.

(ιζ) σιγκιλάτι, δηλαδὴ σιζιλάτι, δικαστικὸν πρωτόκολλον. Παράδοξον τὸ νὰ εὑρίσκειται ἡ ἀπαγορευοῦσα διάταξις τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν διὰ δίκας ὑπερβαινούσας τὴν ἀξίαν τῶν πεντακοσίων ἄσπρων. Ἴδὲ ἄρθρον 300 τῆς ἡμετέρας «Πολιτ. Δικονομίας».

(ιη) ἐμίνιδες, οἰκονομικὸν ὑπάλληλοι.

(ιθ) μπεϊτολματζίδες, οἱ ἐπιμελούμενοι τὴν εἰς τὸ δημόσιον μετάβασιν τῶν κληρονομιῶν λόγφ ἀκληρίας ἢ δημεύσεως.

(κ) κιαπίνι, τὸ περὶ γάμου συνάλλαγμα, ὅπως ἀστυκὸν παρὰ τούρκους.

(κα) ναῖπ, ὁ κατώτερος δικαστὴς ἢ εἰρηνοδίκης.

(κβ) μαγκίρι, χαλκοῦν νόμισμα.

(κγ) μουχζούρης, δεσμοφύλαξ.

(κδ) κάμουν ζουλούμι νὰ ἀδικήσουν.

Αἱ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ αἰ παρατιθέμεναι ἀνωτέρω, κείνται ἐν τῷ τοῦ Περικλέους Ἀργυροπούλου βιβλίῳ καὶ μετατυποῦνται, καθὼς καὶ ὁ ἀκτιναμὲς, ἀπαραλλάκτως. Πρὸς ἐνίσχυσιν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τοῦ θαυμασίου τρόπου τῆς τότε διοικήσεως τῶν τούρ-

κων, μετὰ τὸν ἀκτιναμὲν τοῦτον, ἀποδιδόμενον εἰς Ἰβραῆμ τὸν υἱὸν Ἀχμέτ Α' (1640—48)—οὗ ἔνεκα διορθωτέον τὸ 1036 εἰς 1056 (=1646)—ἐκδίδωμι τὸ διὰ τῆς «Ἀμαλθείας» ἐσχάτως (ἐν ἀριθμῷ 9557 καὶ 21 ἀπριλίου 1910) γνωστὸν γινόμενον

περὶ τῶν προνομίων τῶν νήσων

τοῦ Ἀρχιελάγου

ΦΕΡΜΑΝΙΟΝ ΜΑΧΜΟΥΤ Β'

Ἦγεμὸν τῶν ἡγεμόνων, μέγας τῶν μεγάλων καὶ περικλεῶν ἐξουσιαστῶν, κύριος ὑψηλότατος καὶ λαμπρότατος κ.λ.π. ὃς πλείστῳ ἐλέει τοῦ Ἰψίστου συμβασιλεύει διορισθεὶς ὑπάτος καὶ ἐξουσιαστῆς τῆς Ρόδου καὶ τοῦ Ἀρχιπελάγου.

Περινούστατέ μοι βεζίρη Σουκρῆ πασᾶ, δαιωνισθείη ἡ εὐδαιμονία σου. Διὰ τοῦ παρόντος ὑψηλοῦ προσκυνητοῦ ὀρισμοῦ μου, γνωστὸν ἔστω σοι, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει νήσων (Ἰκαρίας, Πάτμου, Λέρου, Καλύμνου καὶ τῶν λοιπῶν καλουμένων Σποράδων Τήλου, Νισύρου, Ἀστυπалаίας, Σύμης, Καστελλορίζου, Χάλκης, Καρπάθου καὶ Κάσσου) πλὴν τῆς Κῶ καὶ Ρόδου, καὶ πρότερον μὲν ἐπεφορτίζοντο μὲ παντοειδῆ καὶ παιδείας μὴ διαφυλαχθέντες κατὰ τὸ πρέπον, τελευταῖον δὲ πολλὰ ἔπαθον ὑπὸ τῶν ἀναφανέντων πλοίων τῶν κακούργων καὶ κακοποιῶν ἀνταρτῶν καὶ πειρατῶν ἀφανισθέντες.

Πάντα ταῦτα ἔφθασαν εἰς τὰς βασιλικὰς ὀκοάς μου· ἐπειδὴ δὲ ὅσοι τῶν ἐν τῇ ὑψηλῇ βασιλείᾳ ὑπηκόων μου δεικνύουσιν ἀφοσίωσιν καὶ εἶναι στερεοὶ ἐν

SISMANOGLIO
MEGARO

τῆ ὑπακοῆ* καὶ ὑποταγῆ πρὸς τὸ βασιλείου κράτος, ὡς καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πτωχῶν καὶ ξηρῶν τούτων νήσων, οἱ τοιοῦτοι πρέπει νὰ ἀναπαύωνται ἡσυχῶς ἐπὶ τῶν στρωμνῶν των ὑπὸ τὴν αὐτοκρατορικὴν εὐεργετικὴν μου σκέπην διαφυλαττόμενοι ἀπὸ πάσης ἀδικίας καὶ καταπίεσεως, κατὰ τὴν πανεύφημον ἀγαθοποιὸν βασιλικὴν μου ἀπόφασιν, καὶ ἐπειδὴ δηλονότι αἱ νήσοι αὗται ὑπόκεινται ἔκπαλαι ὑπὸ τὴν Ρόδον, διατελοῦσαι πισταὶ καὶ ἀφωσιωμένοι ὑποτελεῖς τῷ ὑπερόχῳ μου κράτει, διὰ ταῦτα δίκαιον ἵνα ἀξιωθῶσι τῆς βασιλικῆς εὐσπλαγχνίας μου καὶ μεγαλοδωρίας πρὸς ἀνάπαυσίν των. Πρὸς βεβαίωσιν οὖν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν διατάσσω ἵνα τοῦ λοιποῦ πληρῶνωσιν ἐτησίως εἰς πρέπουσαν ποσότητα τὸν φόρον αὐτῶν κατ' ἀποκοπὴν χωρὶς νὰ ἐνοχλῶνται δι' ἕτερόν τι, διαφυλάττωνται δὲ ἀπὸ πᾶν βάρους καὶ ἐνόχλησιν καὶ ἀπὸ τῆς κακουργίας τῶν κακοποιῶν ἀνταρτῶν καὶ πειρατῶν, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὰ μάλα χρειῶδες. Οὕτω δὲ οἱ ἐν ταῖς προμνησθείσαις νήσοις κατοικοῦντες, ἐνόσῳ διατελοῦσι στερροὶ ἐν εὐπειθείᾳ, καὶ ὑποταγῆ, θέλουσι πληρῶνει ἐτησίως φόρον κατ' ἀποκοπὴν, δι' ὅλα των ἐν γένει γρόσια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας (180,000), τὴν ποσότητα δὲ ταύτην θέλουσι διαμοιρασθῆ ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν δυνάμεων ἀληθῶς καὶ δικαίως· καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης μαρτίου αἰσίου τρέχοντος ἔτους θέλουσι στέλλει οὗτοι πρὸς τοὺς ἐξουσιαστὰς τῆς Ρόδου, οἵτινες καθῆκον ἔχουσι νὰ προφυλάττωσιν αὐτοὺς ἀπὸ πάσης κακουργίας καταπίεσεως καὶ δολιότητος.

Ἐπίσης διὰ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου ὀρισμοῦ, γνωστο-

* ἐν «Ἀμαθείᾳ» κεῖται δις ἡ λέξις «ὑποταγῆ» διὸ τὴν ἑτέραν μετέβαλον εἰς «ὑπακοήν».

ποιῶ ὅτι οἱ ἐξουσιασταὶ τῆς Ρόδου ἢ εἴτις ἄλλος, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ πράγματά των, ἀλλ' αἱ συμπίπτουσαι κοιναὶ καὶ ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις των μὲ τὴν γνώμην καὶ βουλὴν των καὶ κατὰ τὰ τοπικὰ των θέλουσι τακτοποιεῖσθαι. Ταῦτοχρόνως θέλουσιν ἀποστέλλει ἀντιπροσώπους εἰς Ρόδον ἐκλεγομένους ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηκόων τῆς κραταιᾶς μου βασιλείας ἄνδρας πιστοῦς καὶ καλοκαγάθους, ἵνα προστατεύωσι τὰς συμπιπτούσας ὑποθέσεις των.

Ἐπὶ τούτῳ ἐξεδόθη ὁ εὐκλεῆς, κεκοσμημένος, λαμπρὸς αὐτοκρατορικὸς μου ὀρισμὸς, καὶ σοὶ παραγγέλλω νὰ ἐνεργήσῃς καὶ κινηθῆς κατ' αὐτόν. Σὺ λοιπὸν, ἔνδοξέ μου βεζίρη, γίνωσκε ὅτι, ἐπειδὴ καὶ οἱ προμνησθέντες νησιῶται δὲν εὐρέθησαν εἰς ἐναντία κινήματα, ἀλλὰ μένουσι πιστοὶ εἰς τὸ ἐκ προγόνων ραγιαλίκιον καὶ ὑποταγῆν, θέλουσι πληρῶνει ἐτησίως εἰς δύο δόσεις κατ' ἀποκοπὴν (μακτοῦ) τὸν φόρον αὐτῶν παραδίδοντες αὐτὸν ἐγκαίρως πρὸς σέ· οὐδεμία δὲ ἑτέρα ἐνόχλησις δύναται νὰ γίνῃ πρὸς αὐτοὺς ἢ ἐκ μέρους σου, ἢ ἐκ μέρους ἄλλων, ἀλλὰ μόνον ὑπεράσπισις ὡς πρὸς τοὺς κακοποιοὺς κουρσάρους.

Γίνωσκε, ταῦτοχρόνως, ὅτι αἱ συμπίπτουσαι αὐτῶν ὑποθέσεις θέλουσι τακτοποιεῖσθαι καὶ τελειοῦσθαι τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν βουλῇ ὑπὸ τῶν ἐτησίως ἐν δημοσίᾳ συνελεύσει ἐκλεγομένων ὑπ' αὐτῶν, περὶ ὧν θέλουσι σὲ εἰδοποιεῖ καὶ περὶ τῶν μελλόντων διατρίβειν ἐν Ρόδῳ ἐπιτρόπων των. Γενηθήτωσαν δὲ ἀντίγραφα δεύτερα καὶ δοθήτωσαν εἰς χεῖρας τῶν προμνηθέντων πιστῶν ραγιαδῶν μου, ἵνα καὶ οὗτοι ἔχωσι γνῶσιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εὐεργετικοῦ μου τούτου ὀρισμοῦ. Αὕτη ἡ ἀπόφασις καὶ αὐτοκρατορικὴ μου θέλησις. Γίνωσκε λοιπὸν ταῦτα καὶ ἐνέργει συμφῶνως,

ἀφιστάμενος πάσης ἐναντιότητος. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἱερόν μου θέσπισμα καὶ διατάττω ἵνα ὅπου εὐρεθῇ ὑπακούωσιν εἰς αὐτό. Οὕτω γίνωσκε καὶ εἰς τὸ βασιλικὸν ἱερόν μου σημείον πείθου.

Ἐν Ἐδρα τῆς εὐδαιμονίας· 15 δζεμαζήλ ἐβέλ 1251 (1835).

**Βεράτιον περὶ τῆς ἐν Σμύρῃ
ΕΤΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΑΧΜΟΥΤ Β΄)**

Πρὸς ἐμπέδωσιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐν σελίδι 47 γραφομένων περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐν τῇ πατριαρχικῇ ἀκαδημίᾳ διδασκαλίας (σχολῇ τοῦ Γένους ἐν Κουρουτσεσμέ), ἐκδίδεται ἐνταῦθα τὸ παρὸν βεράτιον, μετατυπούμενον ἀπὸ σελ. 41—44 τῆς «Ἱστορίας τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς Σμύρνης», ὑπὸ Μ. Παρανίκα (ἐν Ἀθήναις 1885). Τὸ βεράτιον ἀπελύθη τῇ 25 ὀκτωβρίου 1810, καὶ ἔστι τόδε

Εἰς τὴν Σμύρνην, κατὰ τὸν Φραγκομαχαλὰν Κασὰπ χιζιρ λεγόμενον, εἰς τὸ Καραμπὰς σοκαγί, κεῖται ὀσπήτιον ἐξειδιασμένον εἰς σπουδαστήριον τῶν παιδίων, τοῦ ὁποίου ὁ μὲν τόπος εἶναι βάκφι τοῦ Ἀμπαζόγλου μὲ μουκατὰ 220 γροσίων κατ' ἔτος, ἢ δὲ οἰκοδομὴ εἶναι κτῆμα ἴδιον τοῦ ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ αὐτοῦ μαχαλὰ Δημήτρι Μπαχατώρη πραγματευτοῦ, υἱοῦ τοῦ Ἀντώνη. Περιορίζεται δὲ ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους ἀπὸ τὸ μικρὸν Βεζιρ χάνι καὶ κατὰ μέρος ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον τοῦ Παράσχου, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου μέρους ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἀγίας

Φωτεινῆς καὶ μέρος ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον τοῦ Γιαννακοῦ Μεταξᾶ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους ἀπὸ τὸν ἴδιον δρόμον Ἡ οἰκοδομὴ δὲ τοιαύτη· ἔχει δηλονότι ἀνώγαια μὲν δώδεκα ὀδάδες καὶ μαγειρεῖον, ἔνδον τοῦ ὁποίου δύο κελλάρια μικρὰ καὶ τρία ἀναγκαῖα· κατῶγαια δὲ πέντε μαγαζία λιθόκτιστα, δύο κιομουρλούκια καὶ μπαρμακλίκι ἀγγάρι λεγόμενον, ἐκτεινόμενον εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ μισὸ μασοῦρι γλυκὸ νερὸν ἴδιόν του κτῆμα καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νεροῦ τοῦ Κιοπριλιζαδὲ, καὶ χαζνὲ τοῦ νεροῦ κιαργκίρι, καὶ ἕτερον μισὸ μασοῦρι νερὸν ἴδιόν του ὁμοίως κτῆμα, ἀπὸ τοῦ νεροῦ τοῦ Ὀσμὰν ἀγά, καὶ ἓνα πηγάδι, καὶ μερικὴν αὐλὴν, καὶ δύο πόρτας τοῦ δρόμου ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν οἰκοδομὴν ὁμοῦ μὲ τὰ διληφθέντα, ἐξαιρῶντας ὁ εἰρημένος Μπαχατώρης ἀπὸ τὰ ἴδιά του κτῆματα, τὴν ἀφιέρωσεν ἀδιασπᾶστος μὲ τὰς ἐφεξῆς συνθήκας· δηλαδὴ νὰ εἶναι ὁ ἴδιος αὐτὸς ἐπίτροπος ἐν ὄσῳ ζῆ καὶ νὰ εἶναι εἰς χεῖράς του αἰεὶποτε κάθε μεταβολὴ καὶ μετακίνησις, καὶ νὰ πράττη ὡς βούλεται· μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ εἶναι ἐπίτροπος ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀρρένων του παιδίων καὶ ἐμφρονέστερος. Ναζίρης δὲ καὶ ἔφορος νὰ εἶναι ὁ ἐν Σμύρῃ διατρίβων κατὰ καιροὺς κόνσολος τῆς Ἰγγλιτέρας, ὅστις νὰ ἐφορεύῃ ἀμισθί. Τὰ δὲ εἰρημένα μαγαζία νὰ δίδωνται εἰς ἐνοίκιον διὰ χειρὸς τοῦ ἐπιτρόπου, ἀπὸ δὲ τὰ ἐκ τῶν ἐνοικίων συναγόμενα νὰ δίδωνται κατ' ἔτος τὰ ἔνεκα τοῦ τόπου λόγῳ μουκατὰ 220 γρόσια. Γενομένων δὲ τῶν ἐπισκευῶν καὶ μερεμετίων τῆς ρηθείσης σχολῆς ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅπου θέλουν περισσεύσει, νὰ δίδωνται πενήτηκοντα γρόσια τῷ ἐπιτρόπῳ λόγῳ μισθοῦ ἐτησίως, τὰ δὲ ἐναπολειπόμενα νὰ δαπανῶνται εἰς τροφήν καὶ ἀναγκαῖα

τῶν ἐν τῇ σχολῇ διδασκάλων, παπάδων δηλονότι καὶ καλογήρων καὶ λοιπῶν ὑπηρετῶν. Μὴ ὄντων δὲ ἀρρένων παίδων, νὰ μεταβαίνη ἢ ἐπιτροπεία εἰς τὴν πρεσβυτέραν καὶ συνετωτέραν τῶν θυγατέρων του, ἢ τις νὰ πράττη καὶ νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὰς διαληφθείσας συνθήκας. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν τους νὰ διαδέχωνται τὴν ἐπιτροπείαν τὰ τέκνα τῶν τέκνων τῶν τέκνων τους, εἰς γενεὰς γενεῶν ἀρρένων τε ὁμοίως καὶ θηλέων. Ὅταν δὲ ἤβηεν ἐκλίπει ἢ γενεὰ, νὰ μεταβαίνη ἢ ἐπιτροπεία μὲ τὴν γνώμην τοῦ ναζίρη εἰς ὑποκείμενον φρόνιμον καὶ μεταξὺ τοῦ Γένους ὑποληπτικόν, ὅστις νὰ λαμβάνη τὸν ἐτήσιον μισθὸν καὶ νὰ φυλάττη τὰς διαληφθείσας συνθήκας. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἀφιερωτικὸν ἔγγραφον τοῦ ρηθέντος Μπαχατώρη, κατὰ τε τὸ ἰλάμι τοῦ Μαχμουτ πασᾶ Ναημπῆ Μουχαμέτ Ταχῆρ ἐφέντη καὶ κατὰ τὸν ἐν τῇ 28 τοῦ ζιλκαδὲ τοῦ 1225 ἔτους ἐκδοθέντα ὑψηλὸν ὄρισμὸν, κατεστρώθη εἰς τὸν κώδικα τοῦ καζάσκερ ἐφένδη ἀσκερῆ, ρουσναμτζεσι λεγόμενον. Καὶ κατὰ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας, καίτοι πληρεξούσιος ἐπίτροπος ὢν ὁ ἴδιος Δημήτριος Μπαχατώρης, υἱὸς τοῦ Ἀντώνη, ἐπειδὴ ὁμως δὲν εἶχε μπεράτι, παρεκάλεσε νὰ τοῦ δοθῇ κατ' ἔλεος ἢ ἐπιτροπεία καὶ ἀπὸ τῆς εὐτυχούς Μου Πόρτας, κατὰ τὰς συνθήκας, καὶ νὰ χορηγηθῇ εἰς χεῖράς του τὸ ὑψηλὸν μπεράτι. Ὅθεν τὸν ἠλέησα δίδοντάς του τὴν ἐπιτροπείαν αὐτὴν καὶ τὸ βασιλικὸν μου μπεράτι, καὶ προστάζω, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ὁ διαληφθεὶς πραγματευτὴς Δημήτριος Μπαχατώρης, υἱὸς τοῦ Ἀντώνη, ἀπερχόμενος ἐκεῖ νὰ εἶναι, ὡς καὶ πρότερον, ἐπίτροπος τοῦ ἀνωτέρω βακουφίου καὶ νὰ ἐκπληροῖ τὸ ἀναγκαῖον ὑπουργημά του καὶ νὰ εἶναι κύριος τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, κατὰ τὰς

διαληφθείσας συνθήκας, διατελῶν εὐχέτης ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος καὶ διαμονῆς τῆς βασιλείας μου, χωρὶς νὰ ἐνοχλῆται κατ' οὐδὲν παρά τινος, ἀλλὰ πάντες οὕτω γινώσκοντες νὰ πείθωνται εἰς τὸ ἱερὸν σημείον.

Ἐγράφη τῇ 4 τοῦ ζιλκαδὲ κατὰ τὸ 1225 ἔτος.

ΣΗΜ. Τὴν ἀνάθεσιν τῆς προστασίας τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς εἰς τὸν ἐν Σμύρῃ γενικὸν πρόξενον τῆς Ἀγγλίας ἐζήτησεν ὁ Παντελῆς Σεβαστόπουλις διὰ νομίμου διαθήκης, συνεπικυρουμένης ὑπὸ μαρτύρων ἐννέα, τῇ 1 Μαρτίου 1747, καὶ γράφων τὰ σημειώσεως ἄξια ταῦτα: «Οὕτω βούλομαι καὶ οὕτω διορίζομαι Ἐφ' οἷς ἅπασι, ἵνα μὴ ποτε ἐπιτεθῶσιν ἄλλοι τινὲς εἰς τὸ διασεῖσαι καὶ ὀψωσοῦν παραλλάξει τὸ εὐαγγελικὸν τοῦτο τοῦ Χριστοῦ ἐργαστήριον» (ἐννοεῖ τὴν Εὐαγγελ. Σχολῆν) «ἀνακαλεῖται Χριστὸς αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν σήμερον τὴν θεοφρούρητον χεῖρα τῆς κραταιᾶς βασιλείας τῶν Ἰγγλέζων καὶ παρατίθεται τὸν εὐαγγελικὸν τοῦτον οἶκον ὑπὸ τὰς χρυσᾶς πτέρυγας τοῦ κράτους αὐτῆς Ὡσαύτως καὶ ὁ κτήτωρ ἐγὼ, βλέποντας τὸ εὐεπιβούλευτον τοῦ Γένους» (τοῦ ἑλλην. ἔθνους δηλαδὴ) «καὶ τὸ εὐδιάσειστον τοῦ κατορθώματος, ἐπικαλοῦμαι, ὡσπερ ὁ Παῦλος τὸν καίσαρα, αὐτὸ τὸ θεοφρούρητον κράτος τῆς εἰρημένης κραταιᾶς βασιλείας, καὶ παρατίθωμι τὸ εἰρημένον φροντιστήριον ὑπὸ τὴν θεοφρούρητον σκέπην τοῦ κατὰ καιρὸν εὐρισκομένου ἐνταῦθα εἰς Σμύρῃν ἐκλαμπροτάτου καὶ αὐθεντός μου κοσδόλου τῶν Ἰγγλέζων καὶ εἰς τὴν υπεράσπισιν τῆς μεγαλοπρεποῦς καὶ γενναίας ἐνταῦθα ἀγγλικανικῆς κομπανίας ὑπὸ τὰς χρυσᾶς πτέρυγας τῆς βασιλικῆς δυνάμεως, ὑποῦ ἀξιοπρεπῶς ἔχουσιν, ὡς τῶν ἀδυνάτων υπερασπισταί». — Βλέπε τὴν διαθήκην (ἀπὸ σελ. 7—11) εἰς τὸ βιβλίον «Μουσεῖον καὶ Βιβλιοθήκη τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Κώδιξ τῆς Σχολῆς. Τεύχος πρῶτον. Ἐν Σμύρῃ 1876».

SISMANOGLIO

Φερυάνιον ἐπιβάλλον τὴν τήρησιν
τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων
(ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΕΔΖΗΔ)

Προσοχὴ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τῆς παρουσίας ὑψηλῆς μου διαταγῆς εἰς τὸ διηγεῖσθαι καὶ ἀποχῆ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.

Καύχημα τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ ἔθνους τοῦ Μεσσία, ἔρεισμα τῶν μεγάλων τοῦ πληρώματος τοῦ Ἰησοῦ, ρωμαῖε πατριάρχα Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων, κληρικὲ Γερμανέ· διαρκοίη ὁ βαθμὸς σου. Ἄμα φθάσῃ τὸ ὑψηλὸν αὐτοκρατορικὸν μου μονόγραμμα, ἔστω γνωστὸν τὸ ἐξῆς. Ὁ ὑψιστος δοτὴρ πάντων τῶν ἀγαθῶν ὡς θεῖον μέγα αὐτοῦ δῶρον ἀξιώσας τὴν ἐμὴν αὐτοκρατορικὴν μεγαλειότητα, κατὰ θείαν αἰωνίαν αὐτοῦ θέλησιν, τῆς τιμῆς τῆς βασιλείας καὶ τῆς περιωπῆς τῆς χαλιφείας, ἐνεπιστεύθη — δόξα καὶ εὐγνωμοσύνη αὐτῷ — τῇ φιλοδικαίᾳ χαλιφικῇ χειρὶ μου, ὡς ἰδιαιτέραν θείαν παρακαθήκην, τοσαύτας πόλεις καὶ χώρας καὶ τοσαῦτα ὑπήκοα ἔθνη καὶ λαούς. Κατὰ καθῆκον τοίνυν χαλίφου καὶ ἡγεμόνος, ἀπὸ τῆς αἰσίας ἀναρρήσεώς μου δὲν ἔπαυσα, συνωδὰ ταῖς ἀγαθαῖς προθέσεσι καὶ τῇ ἀληθεῖ αὐτοκρατορικῇ μου ἐπιθυμίᾳ, νὰ μεριμνῶ καὶ ἐπιβλέπω πάντοτε εἰς τὸ νὰ ἀπολαύωσι πᾶσα τάξις ὑπηκόων μου, τῇ θείᾳ συνάρσει καὶ ἀντιλήψει, πλήρους προστασίας, πρὸ πάντων δὲ τελείας ἀνέσεως ἀνεξαιρέτως ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς ὑποθέσεσιν, ὡς ἀνεκαθεν ἐξακολουθεῖ γινόμενον. Τῆς μερί-

μνης ταύτης πάντοτε καταφαίνονται τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπωφελῆ ἀποτελέσματα.

Ἐπιθυμῶν διακαῶς τὴν μὴ ἐπανάληψιν καταχρήσεών τινων προελθουσῶν βαθμηδὸν ἐξ ἀμελείας, καὶ τὴν παντελῆ ἐξάλειψιν αὐτῶν, καὶ ἀπαιτῶν ἐπομένως ἵνα ὧσιν ἀδινεῖς καὶ ἀπρόσβλητοι πάντοτε αἱ εἰδικαὶ θρησκευτικαὶ προνομίαι, αἱ ὑπὸ τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων προγόνων μου τῷ κλήρῳ τῶν πιστῶν ρωμαίων ὑπηκόων μου χορηγηθεῖσαι καὶ ὑπ' ἐμοῦ ἐπιβεβαιωθεῖσαι, αἱ ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ ἐπικρατείᾳ μου ἐκκλησιαὶ καὶ μοναὶ μετὰ τῶν αὐταῖς προσηρτημένων γαιῶν, κτημάτων καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν τόπων, αἱ ἀσυδοσίαι καὶ τὰ δικαιώματα τῶν τοιούτων προδευνημάτων καὶ τοῦ κλήρου, ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΑΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΒΕΡΑΤΙΟΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΤΣΙ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΘΡΟΥΣ ΑΥΤῶΝ ΕΝΔΙΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑΙ ΤΟΙΑΥΤΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ, διέταξα ὀριστικῶς ἵνα, τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς μου ταύτης θελήσεως κοινοποιουμένης αὐθις, μηδεὶς μηδαμῶς ἀντιπράξῃ, οἱ δ' ἀντιπράξοντες αὐτῇ γνωρίζωσιν ὅτι θέλουσιν ὑποπέσει εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν ὀργὴν μου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγνωστοποιήθη καὶ τοῖς ἀρμοδίοις ὑπαλλήλοις, ὅπως μὴ ἔχωσι πρόφασιν ἐὰν ἤθελε συμβῆ ἀμέλειά τις ἐκ μέρους αὐτῶν, διὰ ταῦτα, πρὸς δήλωσιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν τοῦ ὅτι αὐτοκρατορικῇ μου ἐπιθυμίᾳ εἶναι ἡ τελεία καὶ πραγματικὴ τούτου ἐκτέλεσις, ἐξεδόθη παρὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διβανίου μου τὸ παρὸν πανέκλαμπρόν μου διάταγμα.

Σὺ δὲ, πατριάρχα, γνωρίσας τοῦτο, ἐνέργει πάν-

τοτε συνωδὰ τῇ ἱερᾷ ταύτῃ διαταγῇ μου, ἀποφεύγων καὶ προφυλαττόμενος ἀπὸ τοῦ νὰ πράξῃς τι ἐναντίον· καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελε συμβῆῃ τι ἀντιβαῖνον τῇ ἀποφάσει ταύτῃ, σπεύδων νὰ φέρῃς ἀμέσως τὸ πρᾶγμα τῇ Ὑψηλῇ ἡμῶν Πύλῃ. Οὕτω γίνωσκε καὶ πίστευε τῷ ἱερῷ μου ἐμβλήματι.

Ἐγράφη κατὰ τὰ τέλη τοῦ σαμπάν τοῦ 1269 ἔτους (= 1852).

ΣΗΜ. Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν τόμῳ Γ' (σελ. 749) τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐν τῷ τεύχει τῆς 6 Σεπτεμβρίου 1883, κελεύσει τοῦ παραγιωτάτου πατριάρχου κ. Ἰωακείμ Γ'. Κατακλείς δὲ καὶ ἐπιστέγασμα τίθεται τοῦτο τοῖς ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐκδοθεῖσιν ἐπίσημοις ἐγγράφοις, ἅτε λεπτομερέστερον τοῦ χὰτ-ι-χουμαγιὸν τοῦ 1856 ἀπαριθμοῦν τὰ δίκαια, ὧν ἐπιβάλλει τὴν τήρησιν.

—*—
ΔΙΑΣΑΦΗΣΕΙΣ

**Α' ἐπὶ τοῦ ἀπὸ σελίδος 33—38
Φερμανίου περὶ Ἀγίου Ὄρους**

Γράφει ὁ Ἰωάννης Φιλήμων ἐν «Δοκιμίῳ περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως» (ἰδίᾳ 429 σελ. Γ' τόμου) περὶ τῆς προνομιούχου θέσεως τοῦ Ἀγίου Ὄρους τάδε «ὑποτίθεται ἴσως παρὰ πολλῶν, ὅτι τοῦλάχιστον οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἄθω ἀπέλαυον ἀνεσίν τινα, καίτοι λογιζόμενοι ἀσφαλεῖς διὰ τῶν βερατίων ὧν εἶχον· καὶ ὅμως οὐδὲν βεβαιότερον ἢ ὅτι . . . ἐπανέστησαν . . . ἵνα ἀπαλλαγῶσι. . . .

Γνωστὸν ὅτι πρὸ ἕξ περίπου ἑκατονταετηρίδων πρῶτος ὁ Ἄθως προσηνέχθη ὑποτελῆς τοῖς τούρκοις.

Ἐδρεύοντος τοῦ Ὁρχάνου ἐν τῇ Προύσῃ τῆς Βιθυνίας, οἱ ὑπ' αὐτὸν περιέτρεχον τὰ πέριξ, ληστεύοντες καὶ καταστρέφοντες πᾶν τὸ προστυχὸν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιδρομῶν πολλὰ τότε καὶ τῶν ἐν Ἄθῳ μοναστηρίων τὰ μὲν διηρπάζοντο, πλείστοι δ' ὅσοι τῶν μοναχῶν «ἐν στόματι μαχαίρας ἀπέθνησκον». Τὰ διηνεκῆ δυστυχήματα αὐτὰ καὶ ἡ ἀδυναμία τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ὡς οὐδεμίαν χορηγούσης τότε ἀσφάλειαν, ἠνάγκασαν τοὺς μοναχοὺς ἵνα ἐξαγοράσωσι πρὸς καιρὸν τὴν ἡσυχίαν ἑαυτῶν διὰ τῆς ὑποταγῆς ὑπὸ τὸν ἰσχυρότερον, χαρακτηρισθείσης δι' ἐνὸς συμφωνηθέντος μετὰ τοῦ Ὁρχάν καὶ αὐτῶν ἑτησίου φόρου ἐκ 3500 ἄσπρων, ἤτοι γροσίων τουρκικῶν 29 καὶ 1/6. Καθὼς τὸ ἐμπόριον τρέχει ὅπου ἂν ἐλπίζῃ κέρδη, οὕτως ἐν περιστάσει τοιαύταις οἱ πάσχοντες καὶ ἀμηχανοῦντες ἄνθρωποι προστρέχουσιν ὅπου ἐλπίζουσιν ἀσφάλειαν ζωῆς καὶ κτημάτων· τὴν ἀσφάλειαν ταύτην ἐβεβαίωσεν ὁ Ὁρχάν διὰ προνομιούχου διατάγματος (βερατίου). Ἀλλὰ, κατακτηθείσης μετέπειτα τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Ἀμουράτ. γενόμενος ἐν Ἀδριανουπόλει, περιεφρόνησε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ὁρχάν, καὶ ὑπὸ τὸν δεκατισμὸν τῶν προϊόντων τῆς γῆς ὑπέβαλε τὸν Ἄθων, δεύτερον ἐκδοὺς βεράτιον κατὰ πάσης ἄλλης ἀπαιτήσεως καὶ ἐνοχλήσεως. Μετ' αὐτὸν δὲ, ἡ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Μεχμέτ Β' καθυπέβαλεν ἐκ προσθήκης τὸν Ἄθων ὑπὸ ἑτήσιον κεφαλικὸν φόρον ἐκ 2500 γροσίων. Καὶ οὗτος, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ, τρίτον βεράτιον ἐκδοὺς, κατηράσθη δι' ἐπιτιμίων φρικτῶν ἵνα μὲνώσι τοῦ λοιποῦ ἀνενόχλητοι ἀπὸ πάσης ἄλλης ἀπαιτήσεως οἱ ἐν τῷ Ἄθῳ μονάζοντες. Ἀλλὰ, μόλις παρελθόντων ὀλίγων χρόνων,

ὁ ἴδιος Μεχμέτ, ἐπιλήσμων γενόμενος ἑαυτοῦ, καθυπεχρέωσε τούτους οὐ μόνον διὰ τῆς ἐκ 15000 γροσίων αὐξήσεως τοῦ κεφαλικοῦ φόρου, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων ἐτησίων πληρωμῶν, λόγῳ ζωοτροφίας καὶ ἐνδυμασίας τῶν γενιτσάρων. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ 1806 ὑπερεδιπλασιάσθη εἰς 110000 (γροσίων)· τὸ δ' ὅλον τῶν παρὰ τοῦ Ἄθω διδομένων ἐτησίως, ἢ ὡς φόρων τῆ κεντρικῆ ἀρχῆ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ὡς δωρημάτων ταῖς γείτοσιν ὑπαλλήλοις ἀρχαῖς καὶ ἄλλοις ἰσχυροῖς τούρκοις τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν Σερρῶν, ἠῦξησεν ἐσχάτως εἰς 210000 γρόσια· ἐκ τούτου δὲ καὶ διότι ἀφηρηπάσθησαν περιοδικῶς ὑπὸ τούρκων ὑπὲρ τὰς 400000 στρεμμάτων τῶν γονιμωτέρων μοναστηριακῶν γαιῶν, οἱ μοναχοὶ τῶν πλειόνων μοναστηρίων κατήντησαν ζῶντες διὰ πολλῆς στενοχωρίας».

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Δέον ἄνα παρατηρήσω νῦν, ὅτι κατ' οὐδένα λόγον δυνάμεθα ἄνα θεωρήσωμεν ὑπερεδιπλασιασμὸν τὴν ἀπὸ 15000 γροσίων τοῦ Πορθητοῦ Μωάμεθ αὐξήσιν εἰς 110000 (τῷ 1806) τοῦ ἀγιορειτικοῦ φόρου. Αἱ ἑκατὸν καὶ δεκά χιλιάδες τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος ἴσα δύνανται πρὸς 110 ἢ 120 χιλιάδας χρυσῶν φράγκων, ἐνῶ τὰ δεκαπεντάκις χίλια γρόσια τῶν χρόνων τοῦ Πορθητοῦ ὑπερβαίνουν τὰς ἑκατὸν δέκα χιλιάδας.— Ἐπίσης πρέπει ἄνα σημειωθῆ ἑνταῦθα, ὅτι κατὰ τὴν ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδα (βλέπε τὸ βιβλίον «Ἡ χερσόνησος τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἄθω, ὑπὸ Κοσμῶ Βλάχου, διακόνου, ἀγιορείτου· ἐν Βόλφ, 1903, σελ. 90), τὸ Ἅγιον Ὄρος ἔδιδε φόρον 20000 ἄσπρα, ἢ 1666 γρόσια· καὶ, κατὰ τὴν τότε δυνάμιν τοῦ γροσίου, ἐνεακισχίλια μέχρι δεκακισχιλίων φράγκων. Ἀπὸ τοῦ 1764 κατέβαλλε τὸ Ὄρος εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν κατ' ἔτος 14072 γρόσια, ἰσοδυναμοῦντα πρὸς 55000 φράγκων. Μέχρι σήμερον καταβάλλει τὸ Ἅγιον Ὄρος φόρον κατ' ἔτος 722 λίρας τουρκικὰς καὶ 63 χρυσῶν γρόσια (Κοσμῶ Βλάχου σελ. 102 καὶ 129).— Καὶ ἐν τούτοις ὁ πάντων ἡμῶν ἀκριβέστερος ἐν τούτῳ, καθ' τοῖς πράγμασιν ἐγγύτερος, Κομνηνὸς Ἐψηλάντης (τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν· σελ. 400—401) ἀριθμεῖ τοὺς εἰς τὴν τουρκικὴν ἀρχὴν κατ' ἔτος (ἀπὸ τοῦ 1764) χορηγομένους φόρους τῶν ἀγιορειτῶν εἰς 37,200 γρόσια (111000 φράγκων) ἐκτὸς 7500 γροσίων κατ' ἔτος (22500 φρ.) ἀπὲρ ὥρισεν ὁ ἀναξὺς νὰ ἦναι εἰσόδημα τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας, καὶ τοῦ τὰ πληρώνει ἡ μεγάλη μέση ἐτησίως, 625 γρόσια ἀνὰ ἑκάστον μῆνα».

Σημειωθῆτω πρὸς τούτοις ὅτι, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρις ἰδρύσεως (ἢ μᾶλλον ἀνασυστάσεως) τῆς ἱερᾶς τοῦ Σταυρονικήτα μονῆς, ἐν διαστήματι ὀγδοήντα σχεδὸν ἐτῶν οἱ ὀθωμανοὶ σουλτάνοι ἐγένωσκον δέκα ἐννέα μεγάλα μοναστήρια· εἰς ἐπίσημα παλαιὰ σουλτανικὰ γράμματα ἀναφέρονται συνήθως «τὰ δεκαεννέα μοναστήρια» = καθὼς ἐνταῦθα εἰς τὸ φερμάνι τοῦ σουλτάνου Μαχμουτ (σελ. 35 τοῦ μετὰ χεῖρας βιβλίου, στίχῳ 19).

Β' ἐπὶ τῆς ἐν σελίδι **GI** διαταγῆς.

Παράδοξον ἴσως ἤθελε φανῆ τὸ πρόσταγμα τοῦτο τὸ συνιστῶν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὰς προσηλυτεύσεις ἀπαγορεύον· ἀλλ' ἀφοῦ διὰ τῶν ἀρχιερατικῶν καὶ τῶν πατριαρχικῶν βερατίων ἀπηγορεύετο πᾶς διὰ βίας ἐξισλαμισμὸς, πολλῶ μᾶλλον ἤθελεν ἐμποδισθῆ πᾶσα βιαία μετάστασις ἀπὸ τῆς πίστεως τῆς ὀρθοδόξου, ἣτις ἦν πίστις κοινῶς πάντων τῶν ὑπηκόων τῆς Ἐψηλῆς Πύλης, εἰς ἑτέραν πίστιν, ξένην πρὸς αὐτήν. Τὴν βιαίαν προσηλυτέυσιν εἶδομεν ἐν «Βραχεῖα Σημειώσιν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων» (σελ. 168 α' ἐκδόσεως καὶ 144 β') ἀπαγορεύοντα καὶ αὐτὸν τὸν Πορθητὴν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μαξίμου, ἢ δὲ αὐστηρὰ διαταγὴ τοῦ σουλτάνου Μαχμουτ Α' φαίνεται μοι συνάδουσα πρὸς τὸ παρελθὸν τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας καὶ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἐν πολλοῖς σύνεσιν· Γινώσκουμεν δ' ὅτι τόσον ὁ Μαχμουτ Α', ὅσον καὶ ὁ Μουσταφᾶς Γ', ὁ τὸν θρόνον ἀνελθὼν τῷ 1758, βαρεῖς ἔπνευσαν κατὰ τῶν προπαγανδῶν τῶν ἀπὸ Δύσεως, αἱ, ζημίαν πολλὴν ἐγκυμονοῦσαι τῷ κράτει τῶν σουλτάνων, ἦσαν αἰετοποιοὶ φορεῖς σκανδάλων μεταξὺ τῶν πιστῶν ὑπηκόων τῆς Ἐψη. Πύλης. Ἐξηγοῦνται λοιπὸν τὰ παρατιθέμενα ὧδε ταῦτα, συναφῆ τῇ ὑποθέσει· «Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μουσταφᾶ Γ', τῷ 1766, οἱ ἐν Χίῳ φράτορες τῶν λατίνων, ἰη-

σουίται, καπουτζίνοι καὶ ἕτεροι, τόσας τέχνας καὶ δόλους ἐμεταχειρίζοντο εἰς τὸ νὰ σύρωσι τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς εἰς τὰ δόγματα τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἠπάτησαν πολλοὺς. Διὰ νὰ ἐμποδίση τοιοῦτον κακὸν ὁ τότε πατριάρχης Σαμουήλ, νὰ μὴν αὐξήσῃ περισσότερο, ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς βασιλείας, καὶ ἔλαβε προσταγὴν κατὰ τῶν λατίνων τῆς Χίου, καὶ ἐσφάλισε τὰς ἐκκλησίας των». — «Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς αυτοκρατορίας τοῦ Μουσταφᾶ, οἱ ἀρμένιοι, ὅσοι δηλαδὴ συμφωνοῦσι μὲ τὴν λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ἔλαβον προσταγὴν νὰ μὴ συχνάζωσιν εἰς τὰς τῶν λατίνων ἐκκλησίας, οὔτε νὰ συναναστέφωσιν τοὺς τούτων ἱερεῖς». Ἡ μαρτυρία ἀναγινώσκειται ἐν τῇ τοῦ Βεντότη «Προσθήκη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν» Βιέννη, 1795, σελ. 196 — 197. Ὁ δὲ Μουσταφᾶς Γ' ἀνῆλθε τὸν θρόνον τῇ 19 ὀκτωβρίου 1757, καὶ δις ἄρα ἐντὸς ἐννέα ἐτῶν ἐδείχθη διώκτης τῶν προσηλυτευτῶν.

Γ' ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς σελίδιν 101 καὶ 107 ἀχτιναμὲ καὶ φερμανίου

Τὰ ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου γραμματέως τῆς δημογεροντίας Σύμης κ. Δημοσθένους Γ. Χαβιαρᾶ διὰ τοῦ «Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας τῆς Ἑλλάδος» (τόμου ΣΤ' σελ. 331 — 347) γνωστὰ γενόμενα φερμάνια οὐδεμίαν ἡμῖν παρέχονται συμβολὴν εἰς ἐπίγνωσιν τῶν δικαίων τῆς νήσου Σύμης, τῶν προνομίων αὐτῆς δῆλον οὖν, ἀλλ' εἰσὶ σουλτανικαὶ διαταγαὶ πρὸς ὑπαλλήλους τούρκους ζητοῦντας

φόρους ἀπὸ τῶν νησιωτῶν περισσοτέρους τῶν διατεταγμένων. Ἀτυχῶς, εἰς τὰ φερμάνια ταῦτα, ἃ κρίνει ὁ κ. Χαβιαρᾶς (σελ. 347) «ἀφορῶντα τὰς προνομίας ταύτης τε (τῆς Σύμης) καὶ τῶν λοιπῶν νοτίων Σποράδων» γίνεται μνεῖα φόρων κατ' ἀποκοπὴν διδομένων καὶ σπόγγων χορηγουμένων εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν σεράγιον, οὐδὲν δὲ ἔχνος μαρτυρίας περὶ ὑπάρξεως δικαίων ἐτέρας φύσεως, ἥτοι ἐθίμων, καθ' ἃ διωκοῦντο αἱ νότιαι Σποράδες, ἢ μία ἐξ αὐτῶν, ἢ Σύμη λόγου χάριν, ἢ τις ἐτέρα. Τὸ προνόμιον τοῦτο κυροῦται διὰ τοῦ ἐν τῇ 107 σελίδι φερμανίου, περιφρουροῦντος καὶ τὰ τοπικὰ ἔθιμα καὶ τὴν τοπικὴν διοίκησιν (κοινοτικὴν).

Τὸ αὐτὸ θέμα, οἷον περιέχουσι τὰ φερμάνια τῆς Σύμης, βλέπομεν καὶ εἰς τὸ «Μεχμέτ Β' τοῦ Πορθη τοῦ φερμανίου» τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Σακελίωτος Ἰωάννου, παρασυρθέντος ὑπὸ δοκίμου μὲν ἀλλὰ φυγοπόνου μεταφράστου, ὡς ἀπέδειξεν ὁ Χρῆστος Νικολαΐδης Φιλαδελφεύς. Ἡ διατριβὴ ἢ συνοδύουσα τῷ φερμανίῳ κεῖται ἐν τόμῳ ΙΣΤ' (σελ. 529 — 532) τῆς «Πανδώρας» — ἢ τοῦ Φιλαδελφέως ἀπὸ σελίδος 140 — 142 τοῦ Δ' τόμου τῆς «Χρυσολίδος»· ἀπεδείχθη δ' τῆς τελευταίας ὅτι τὸ φερμάνιον τοῦ Μεχμέτ ἦν διαταγὴ διοικητοῦ τινὸς «τῶν ὑποτεταγμένων τῷ σουλτάνῳ νήσων» πρὸς τινα Γιάννον ἢ Πάνον ἵνα πέμψῃ τὸν παρ' αὐτῷ μένοντα φόρον ἐκ 40 φλωρίων τοῦ ἔτους 1454.

Χρησιμώτερον εἰς ἡμᾶς ἐστὶ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ν. Σάθα ἐκδοθὲν ἐν 142 σελίδι τοῦ αὐτοῦ τόμου τῆς «Χρυσολίδος» διάταγμα τοῦ ναάρχου Χατζῆ Χασάν περὶ Φολεγάνδρου συνιστῶν ὡς βοεβόδα καὶ ζαμπίτην = εἶδος ἀρχιαστυνόμου = τὸν Λεονάρδον Βα-

SISMANOGLIO
MEGALLO

λέταν, ἐντελλόμενον τοῖς προκρίτοις ἵνα προσφέρωσι «πρὸς τὸν ρηθέντα βοεβόδαν τὴν προσήκουσαν ὑποταγὴν καὶ εὐπίθειαν, ὡς πρὸς ζαμπίτην σας». Τὸ γράμμα τοῦ Χατζῆ Χασάν ἐφιστᾶ καὶ τοῦ Βαλέτα τὴν προσοχὴν ἵνα προφυλάττῃ ἑαυτὸν «ἀπὸ νεωτερισμοῦς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο ζήτημα ἐναντίον τῆς βασιλικῆς ἀγίας κρίσεως ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΤΝΗΘΕΙΩΝ».

ΣΗΜ.—Ἐν τόμῳ Β' (σελ. 475—515) τοῦ «Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος», ἐκτείνεται διατριβὴ τις τοῦ κ. Ζ. Γαβαλά οὐδὲν περὶ τῶν δικαίων τούτων τῆς Φολεγάνδρου διαλαμβάνουσα, ἐνῶ πολλή τις ἔδει ἵνα καταβληθῇ μέρημα πρὸς εὑρεσιν ὁμοίων ἐπισήμων γραμμάτων καὶ δικαίων. Προστίθημι δ' ὅτι τὸ γράμμα τοῦ Χατζῆ Χασάν ἀναφέρεται εἰς τὸ μωαμεθανικὸν ἔτος 1200—ἡμέτερον 1786.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἐν τῇ σελίδι 31 στίχῳ δ' 8 ἀναφέρεται ἡ λέξις «ζημέν» ἐξηγουμένη «φορολογούμενος» ὑπὸ τοῦ μεταφράσαντος τὸ βεράτιον μητροπολίτου Καισαρείας (πρότερον Ἀγκύρας) κ. Σωφρονίου, ὡς ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ 22 σελίδι, στίχοις 4 καὶ 7 καὶ ἄλλαχοῦ. Ρητέον ὅτι ἡ λέξις σημαίνει τὸν κατόπι συνθήκης ὑπήκοον καὶ φόρου ὑποτελεῖ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

(κατὰ χρονικὴν τάξιν)

1372 Φερμάνιον περὶ τοῦ Μαργαρήτ μοναστηρίου (ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου) Σερρών ὅτι ἀφορολόγητον. σελ. 100

βλέπε καὶ τὰ ἐν σελίδι 30 καὶ 33

1604 βεράτιον Λεοντίου μητροπολίτου Λαρίσσης σελὶς 87

1646 ἀχτιναμές περὶ τῶν προνομίων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους 101

1652 φερμάνιον περὶ τῶν ἐν Ζουβανία δῆθεν δικαίων τῶν μοναχῶν τοῦ Σινᾶ 62

1662 βεράτιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου Γ' τοῦ Βαρδαλῆ 9

1671 βερατίου περίληψις τοῦ πατριάρχου Κων] πόλεως Διονυσίου Δ' τοῦ Μουσελίμη 98

1674 φερμάνιον περὶ ἐλευθερίας τοῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου 30

βλέπε καὶ σελ. 33 καὶ 100

1707 βεράτιον τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου 15

- 1732 φερμάνιον ἀπαγορεύον τὴν ἀπὸ τοῦ ὀρθοδόξου μετάστασιν εἰς τὸ λατινικὸν δόγμα 58
- 1739 – 46 (μεταξὺ τῶν ἐτῶν τούτων) βεράτιον Γρηγορίου μητροπολίτου Νόβι-Παζάρ 18
- 1754 βερατίου (κύρωσις ἢ ἀνανέωσις) τοῦ πατριάρχου Κων]πόλεως Κυρίλλου Ε΄ τοῦ Καρακάλου 76
- 1764 φερμάνιον περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ κληρονομεῖν τὰ ἱερὰ μοναστήρια τὰς περιουσίας τῶν μοναχῶν αὐτῶν 57
- 1766 βεράτιον Ἱερεμίου μητροπλ. Βελιγραδίου 24
- 1775 φερμάνιον περὶ τῶν δικαίων τῶν (ἐν τῷ Πατριαρχείῳ) ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ 38
- 1792 φερμάνιον περὶ δίκης ἱερέων τῶν ἐν τοῖς μοναστηρίοις ζώντων 55
- 1793 φερμάνιον περὶ τῆς ἐφορείας τῶν νοσοκομείων καὶ περὶ τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας (Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς) 43
- βλέπε ὁμοίας ἰδέας ἐν βερατίῳ σελ. 110
- 1793 φερμάνιον περὶ ἐλευθέρως ἐξασκήσεως τῶν καθηκόντων τῶν ἱερέων 49
- 1793 φερμάνιον περὶ ἐλευθέρως ἐξασκήσεως τῶν δικαίων καὶ καθηκόντων τοῦ ἱερέως διευθυντοῦ τοῦ φρενοκομείου Ἐγρίκαπι 51
- 1810 βεράτιον περὶ τῆς ἐφορείας τῆς Εὐαγγελι-

κῆς σχολῆς (Σμύρνης) καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἀγγλικῆς προστασίας 110

συνδυαστέον πρὸς τὸ ἐν σελ. 43 φερμάνιον.

- 1834 φερμάνιον περὶ τῶν προνομίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους 33
- 1835 φερμάνιον περὶ τῶν προνομίων τῶν Σποράδων νήσων 107
- βλέπε τὴν ἐν σελ. 120 σημείωσιν
- 1852 φερμάνιον ἐπικυροῦν πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἡμῶν δίκαια 114
- 1868 βεράτιον Καλλιστράτου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ραϊθούς 27
- 1901 βεράτιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ Γ΄ (δοθὲν κατὰ τὴν δευτέραν ἱερατείαν αὐτοῦ) 65.
-

ΔΙΚΑΙΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΩΝ

Τὰ στοιχεῖα ΒΣ δηλοῦσι τὸ βιβλίον «Βραχεῖα Σημείωσις περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων» — ὁ πρῶτος ἀριθμὸς τὴν πρώτην ἐκδοσιν αὐτοῦ — ὁ ἐν (—) παρενθέσει (Β') τὴν δευτέραν ἐκδοσιν.

- Ἀγγλικὴ προστασία σχολῆς ἑλληνικῆς σελ. 110, 112.
- Ἀγιοταφῶν διαθήκαι 17.
- Ἀγίου Ὁρους μονῶν δίκαια 33, 116
συναφῆς διάταξις συνθήκης Βερολίνου (1878).
- Αἰγαίου Πελάγους νήσων προνόμια (Ἄνδρου, Θήρας, Μήλου, Πάρου, Σίφνου) 101.
- Ἀναστάσεως (ἐν ἡμέρᾳ) δίκαια ἐν Ἱεροσολύμοις ἑλλήνων προσκυνητῶν 17.
- Ἀπαραβίαστον θρησκευματος 13, 21, 66, 77, 91, 102, 103
συναφεῖς διατάξεις συνθηκῶν τοῦ Κιουτσούκ — Καρναρτζή (1774), Ἀηναλῆ — Καβάκ (1779), Κωνσταντινουπόλεως (1800), Παρισίων (1855), Βερολίνου (1878).
- Ἀπολελυμένοι μοναχοὶ 23.
- Ἄρξια πατριαρχικά, ἰσχὺς αὐτῶν 86, 91.
- Αὐτονομία κοινοτήτων ἑλληνικῶν ζ'.
- Ἄφορισμῶν καὶ ὄρκων ἀνεπηρέαστον 22, 23, 83, 84, 95, 96.
- Γάμοι ἑλληνίδων καὶ τούρκων 103 — συναφῆς εἴδησις ἐν τῇ σελίδι 595 τῶν «Πατριαρχικῶν Πινάκων» τοῦ Μ. Ι. Γεδεών.
- Γάμου ἐλευθερία 11, 20, 69, 79, 89 — μνεία ἐκτενῆς ἐν ΒΣ σελ. 132 (108 Β').
- Γάμων παρανόμων ἀπαγόρευσις 20, 23, 72, 74, 79, 90, 95.
- Γέροντες τῆς χώρας (τῶν ἐν Αἰγαίῳ νήσων) δικασταί 104.
- Δημογεροντιῶν δίκαια 109.
- Διβάνιον· αἱ ἐν αὐτῷ δίκαια πατριαρχῶν καὶ μητροπολιτῶν 12, 54, 80, 90.
- Διαζυγίων δίκαιον 11, 69, 99.
- Διαθηκῶν κύρος 11, 20, 72, 79, 99 (ἴδε Ἀγιοταφῶν).
- Διαχειρίσεως ἱερῶν χρημάτων ἐξέλεξις 24, 75, 95, 97, — μνεία συναφῆς ἐν ΒΣ σελ. 156 (132 Β').
- Δίκαια ἱερέων μοναστηριακῶν 56.
- Ἐθίμων τοπικῶν κύρωσις 103, 109.
- Ἐκκλησίας σκανδαλοποιῶν τιμωρία 40.

- Ἐξεκκλησιασμὸς ἀνεπηρέαστος 23, 95.
- Ἐξισλαμισμὸς βίαιος ἀπαγορεύεται 13, 73, 92.
- Ἐξουσία ἐπὶ ναῶν, γαιῶν, ἁγιασμάτων καὶ ἐν γένει κτημάτων τῶν Ἐκκλησιῶν 14, 16, 18, 24, 73, 82, 93.
- Ἐπιτροπὴ τοῦ Κοινοῦ 38.
- Εὐαγγελικῆς σχολῆς ἐφορεία 110 καὶ 113.
- Ζώων τοῦ μητροπολίτου ἐλευθερία 21, 97.
- Ἱερατικῶν καθηκόντων ἐξάσκησις 50, 51, 90. — μνεία συναφῆς παρὰ τῇ ΒΣ σ. 134 (110 Β').
- Ἱεροσολύμων πατριάρχης ἐξουσιαστὴς ἄσσυρίων, γκιουρτζήδων, κοπτῶν, καὶ χαμπαισιῶν 16.
- Καλογήρων ἐν μοναῖς διαμονὴ καὶ περιορισμὸς 13, 20, 74, 75, 80, 85.
- Κληρικῶν (ἴδε) περιουσίαι.
- Κληρικῶν τιμωρία ἀνεπηρέαστος· ἐπίσης ἐκλογή καὶ διορισμὸς 11, 12, 16, 20, 69, 71, 79, 80, 89, 96.
- Κληρονομία μοναχῶν 58, κληρονομία ἐμπόρων 103.
- Κλητῆρες πατριάρχου 86, μητροπολιτῶν 97 — μνεία συναφῆς ἐν ΒΣ σελ. 10 καὶ 162 (138 Β').
- Κράτησις κληρικῶν διὰ τοῦ μητροπολίτου 23, 56,
διὰ τοῦ πατριάρχου 74, 75, 96.
- Κωνσταντινουπόλει ἔλευσις (ἐν) μητροπολιτῶν 66, 74, 77.
- Μαργαρίτ μοναστηρίου (Σερρών) δίκαια 100.
- Μεγάλου Σπηλαίου μονῆς δίκαια 30.
- Μητροπολιτῶν ἐκλογή ἐλευθέρα 99 — ΒΣ 136 (112 Β').
- Μοναὶ καὶ ναοὶ ἀναφαίρετοι (ἐκτὸς ἂν ἐκδοθῇ ἱερὸς ὄρισμὸς) 11, 20, 69, 79, 89 — λόγος μακρὸς ἐν ΒΣ σ. 104 καὶ ἐξῆς (80 Β').
- Μοναχῶν ἀνενόχλητον στ', ζ', 28, 32, 33, 34, 35, 36.
- Ναοὶ, ἴδε μοναί.
- Ναῶν παλαιῶν ἀνοικοδομὴ 102, ἐπισκευὴ 11, ἴδε καὶ 89 σελίδα καὶ ΒΣ σ. 107 κ. ἐξῆς (83 Β').
- Νεκρῶν ἀνακομιδῆς ἐλευθερία 102.
- Νήσων Αἰγαίου προνόμια 101, Σποράδων 107 καὶ 121.
- Νοσοκομείων ἐφορεία 44 καὶ ἐξῆς· ΒΣ 27 καὶ 165 (141 Β').
- Οἰκίας μητροπολίτου ἀπαραβίαστον 97.
- Ὅρκων καὶ ἀφορισμῶν ἀνεπηρέαστον 22, 23, 83, 84, 95, 96.
- Παρρησίαι καὶ προθέσεις εἰσπρακτέαι 21, 71, 93.
- Πατριαρχικῆς ἀκαδημίας ἐφορεία 47.
- Πατριαρχικῶν (ἀρχιερ.) δικαιωμάτων εἰσπραξις 12, 13, 20, 21, 22, 73, 80, 81, 82, 90, 92, 93. ΒΣ σ. 162 (138 Β').
- Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐνοριακὰ δίκαια 9, 10, 67, 68, 78.
- Πατριαρχῶν ὑποθέσεις διεξαχθήσονται διὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ 13, 74.
- Παῦσις πατριάρχου Κων]πόλεως 66, 85.
- Περιουσίαι κληρικῶν (ἴδε Ἀγιοταφῶν) 11, 23, 73.
- Προσηλυτεύσεις τιμωρητέαι 59, 61 καὶ 116.

SISMANOGLIO
MEGARO

- Ράβδος πατριάρχου 75, 86, μητροπολίτου 24, 97.
Σιναϊτῶν ἀνενόχλητον 29, κτήματα 27, δίκαια ἐν Τζουβανιά 27, 62.
Σιναϊκῶν κτημάτων ἀφορολόγητον 28.
Σκανδαλοποιῶν ἐν τῷ Γένει (ἑλλην. ἔθνει) τιμωρία 40.
Σποράδων προνόμια (Ἰκαρίας, Πάτμου, Λέρου, Καλύμνου) 107.
Σύμης ἔγγραφα ἀνάξια λόγου 120.
Συνοικεσίων ἀκανονίστων ἀπαγόρευσις 17, 20, 69, 72, 74.
Σφραγίδος πατριαρχικῆς κῦρος 41, 91.
Σχολείων ἐφορεία 47, 110. ΒΣ. 36, 165 (141 Β').
Ταμείου ἐθνικοῦ (πατριαρχ.) διαχείρισις 41.
Τιμωρία τοῦ πταίστου, οὐχὶ ἐτέρου 104, (ἴδε κληρικῶν τιμωρία).
Τροφίμων τοῦ πατριάρχου ἀφορολόγητον 14, 21.
Ἐπάλληλοι 15 πατριαρχικοὶ ἀφορολόγητοι 82. ΒΣ. 159 (135 Β').
Ἐπακοὴ τῷ πατριάρχῃ 10, 16.
Φρενοκομείου ἑλλην. διευθυντῆς καὶ δίκαιον αὐτοῦ 52, 53.
Χρηματικὰ ὁμολογίαι μητροπόλεων 40, 42.
Χριστιανῶν ἐν διαθήκαις μαρτυρία 17, 20, 72, 89, 96.

ΤΕΛΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ 2 ΦΡΑΓΚΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΕΚΔΟΣΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ